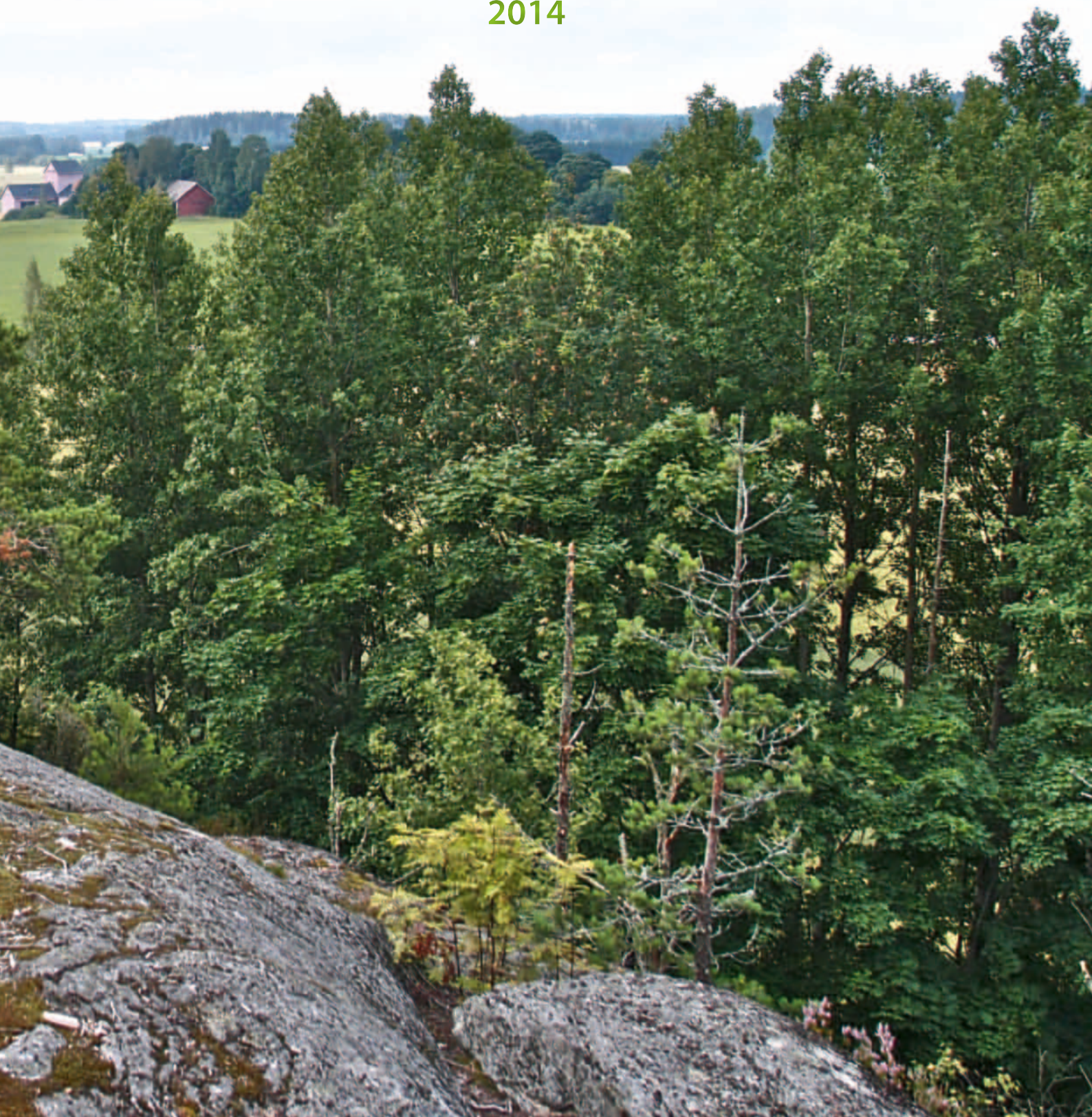

Vantaan luonnonsuojelualueet

2014

Valokuvat:

AO	Anna Ojala
JH	Jarmo Honkanen
JV	Jaakko Vähämäki
KK	Kirsi Keskitalo
SR	Sinikka Rantalainen
UA	Ulla Airaksinen

Vantaan luonnonsuojelualueet tutuiksi

Tina Kristiansson

Tämä esite johdattaa sinut Vantaan luonnonsuojelualueille. Kaupunkimme edustavimmat luontokohteet on rauhoitettu tai varattu luonnonsuojelualueiksi. Suojelun lähtökohtana on erilaisten elinympäristöjen ja kasvi- ja eläinlajien kantojen säilyttäminen eli luonnon monimuotoisuuden vaaliminen tärkeänä osana kaupungin viheralueverkostoa. Luonnonsuojelualueet ovat parhaimmillaan monimuotoisuuden turvasatamia ja sillanpääasemia, joista käsin lajit pystyvät asuttamaan uusia alueita kaupungin viherverkostossa ja laajemmin koko pääkaupunkiseudun viherkehällä.

Luonnonsuojelualueet ovat luontoarvoiltaan ja usein myös maisema-arvoltaan merkittäviä. Ne ovat virkistyksellisiä, ihmistä henkisesti uudistavia keitaita. Käynti suojelualueella tarjoaa parhaimmillaan elämyksiä kaikille aisteille. Viherympäristö tutkitusti edistää ihmisten hyvinvointia, ja vaikutuksen on todettu

olevan suurimmillaan juuri mahdollisimman luonnontilaisilla alueilla.

Esitteeseen on koottu perustiedot Vantaan luonnonsuojelualueista ja suojelluista luontotyypeistä sekä luonnonsuojelualuevarauksista, jotka yhdessä muodostavat yli 1400 hehtaarin monimuotoisen ja kiinnostavan luontoalueiden kokonaisuuden. Jokaisesta alueesta on lyhyt kuvaus ja kartta. Näin toivomme, että mahdollisimman moni löytäisi Vantaan luonnonsuojelualueille ja pääsisi nauttimaan niiden tarjoamista elämyksistä.

Lisää tietoa Vantaan luonnonsuojelualueista voit hakea kaupungin internet-sivuilta, jonne on koottu tarkempia esitteitä ja hoito- ja käytösuunnitelmia eräistä kaupunkimme luonnonsuojelualueista. Paljon monipuolista luontotietoa löytyy myös Vantaan karttapalvelusta osoitteessa kartta.vantaa.fi (valitse Aineistot > Ympäristö > Luontotiedot).

Korven kohdussa

Täällä itse Luonnotar kai asustaa

Ja uinuu satulinnan iltakasku,

Vain ontto oksa joskus rasahtaa

Ja kuusiholviin leijaa siipi.

Kuin läpi seulan hehkuu illan lasku,

Sen rusko korven rintaan hiipii

Ja kultaa kanervaa.

[Larin-Kyösti: Kylan lauluja]

Sisällys

Vantaan luonnonsuojelualueet tutuiksi.....1	Königstedtin metsä 48
Kuinka luonnonsuojelualueilla toimitaan? 3	Josvholm 50
Kakolanmäki.....4	Lillån..... 52
Pikkujärvi 6	Tammisto..... 54
Timmermalm 8	Viinikanmetsän jalopuumetsä 56
Österbacken 10	Blåbärkärrsbergen 58
Pähkinäpuisto 12	Pitkäkoski 60
Soltorp..... 14	Ruutinkoski 62
Gubbmossen..... 16	Krakanoja 64
Furumossen..... 18	Kalkkikallio..... 66
Pitkäjärvi 20	Kylmäoan korpi ja Kylmäoanmetsä 68
Mätäoja 22	Tussinkoski..... 70
Friimetsä 24	Myyraksensuo..... 72
Vestra 26	Palokallio 74
Ahtimäet - Vestra 28	Sipoonkorpi..... 76
Herukkapuro 30	Hyppjaskärr - Sipoonkorpi 78
Pyymosan korpi 32	Gumböle träsk - Sipoonkorpi 80
Pyymosan lehto 34	Högberget..... 82
Mustakoski..... 36	Flatberget..... 84
Petikonmäki-Hermaskärinkallio..... 38	Länsimäen jalopuumetsä 86
Keimolan Isosuo..... 40	Nissbacka 88
Lamminsuo..... 42	Koivumäen lehmuslehto 90
Riipilänmetsä 44	Mustavuori..... 92
Katinmäki 46	Länsimetsä..... 94

Esitteessä käytetyt kuvasymbolit

polku

luontopolku

suojeltu luontotyyppi

Natura 2000 -aluetta

Kuinka luonnonsuojelualueilla toimitaan?

Jokamiehenoikeudet eivät sellaisenaan päde luonnonsuojelualueilla. Jokaisella luonnonsuojelualueella on omat rauhoitusmääräyksensä, jotka on määritellyt ELY-keskuksen antamassa luonnonsuojelualueen perustamispäätöksessä. Alueella kulkijalle tärkeimpiä määräyksiä ovat yleiset rajoitukset ja liikkumisrajoitukset.

Rajoituksiin on kirjattu, että luonnonsuojelualueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen
- maa-aineksien ja kalliokivennäisten ottaminen ja maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen
- ojittaminen, vesien perkaaminen, patoaminen ja muut vesirakennushankkeet
- sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien tai niiden osien ottaminen tai vahingoittaminen lukuun ottamatta marjoja ja hyötysieniä
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen tai kerääminen
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonto-oloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen
- liikkuminen polkujen ulkopuolella lintujen pesimäaikaan (1.4.–15.7.)
- moottoriajoneuvolla liikkuminen
- maastopyöräily
- koirien irti pitäminen

Samoja määräyksiä tulee noudattaa myös rauhoitetuilla luontotyyppialueilla. Yksittäisillä luonnonsuojelualueilla voi olla myös muita rajoituksia tai metsästyskieltoa koskevia rajoituksia, joista voi kysyä ympäristökeskuksesta. Yleensä määräyksistä voidaan poiketa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luvalla, jos poikkeaminen on luonnonsuojelualueen hoidon tai käytön kannalta perusteltua.

Kakolanmäki

Sijainti: Askisto

Pinta-ala: 20,4 ha

Rauhoitus: 2012

Valtakunnallisesti merkittäväksi kallioalueeksi luokitellun Kakolanmäen huippu kohoa 58 metrin korkeuteen merenpinnasta. Kallioinen mäki on osa Bodomin ruhjelaakson kulttuuri-historiallisesti arvokasta maisema-aluetta, jossa on harjoitettu maanviljelyä jo 1600-luvulla. Mäen ylärinteessä erottuu muinaisranta nyt jo sammalpeitteisine kivineen. Kallionlaella hahmottuu matala painanne, josta on louhittu kalkkikiveä. Kalkkikiven vaikutus näkyy kasvillisuudessa, ja varsinkin Kalkkikallion itärinteeltä löytyy paljon lehtoalueita.

Kallionlaella on katajaketoja ja mäen luoteisrinteen alaosasta löytyy paikallisesti arvokas kallioketo. Koillisrinteen kalliokedolla kasvaa muun muassa mäkikauraa, keltamataraa ja hietalemmikkiä. Kallionlaen katajakedon lajeja ovat kissankäpälä, keltamaksaruoho, isomaksaruoho, mäkikuisma ja mäkitervakko.

Rinteitä peittävät erilaiset kangasmetsät ja lehdot. Laajimmat lehtoalueet löytyvät mäen itärinteeltä. Siellä kasvaa pähkinäpensaita sekä monia lehtojen ruohoja, kuten sinivuokkoja ja mustakannonmarjoja. Länsiosissa kasvaa jonkin verran tammen taimia ja paikalta on havaintoja toukkavaiheessa tammella elävistä perhoslajeista, kuten tammiraitayökkönen ja hohtopensas-yökkönen.

Kakolanmäen tiheissä rinnemetsissä liikkuu valkohäntä- ja metsäkauriita. Alueella kulkiessaan voi kohdata myös hirviä, jotka tulevat pohjoisesta Friimetsän tai Petikonmäen metsäalueiden kautta. Peippo ja kirjosiippo ovat alueen runsaimmat pesimälinnut. Muita pesijöitä ovat muun muassa mustapääkerttu, sirittäjä ja sepelkyyhky. Kakolanmäellä elää myös kytä, jotka löytävät alueen kivikoista hyviä talvehtimispaikkoja.

Kivikkoalvejuuret kuivan katajakedon laidassa. KK

Aallot löivät nyt jo sammaloituneisiin muinaisrannan kiviin, kun Itämeren altaassa lainehti Ancyclusjärvi. JH

Pikkujärvi

Sijainti: Askisto

Pinta-ala: 38 ha

Rauhoitus: 2012

Pikkujärvi on lähes kokonaan umpeen kasvanut entinen matala järvi. Avovettä löytyy enää kapeasta uomasta tiheään kasvillisuuden keskeltä. Pikkujärvi onkin nykyään erilaisten luhtasoiden vallitsemaa aluetta, joka yhdessä Pitkäjärven kanssa muodostaa Vantaan parhaan lintukosteikon.

Suojelualueen länsireunassa on kapea metsäalue, joka on enimmäkseen lehtoa ja lehtomaista kangasta. Niiden ja laajan luhtasuojelualueen väliin jää tiheäpuustoinen korpialue. Suojelualueen kaakkoisosassa on kosteaa niityä ja kapea lehtoreunus.

Pikkujärven luhtasuot vaihtuvat reuna-alueiden puustoisista luhtatyypeistä tiheiden pajuluhtien kautta avoluhtiin, joita hallitsevat leveäosmankäämit ja suurikokoiset sarat sekä viitakastikka ja ruokohelpi. Komeasti kukkiva

keltakurjenmiekka kasvaa runsaana monin paikoin. Luhtien muita yleisiä ruohoja ovat rantaalpi, rantakukka, mesiangervo ja järvikorte. Suon keskiosan purouomassa kasvaa ulpukkaa ja harvinaista pitkälehtivitaa. Purovarressa kukkivat rantalemmikit, punakoisot ja myrkkukeisot.

Uusien tutkimusten mukaan alueella elää noin 150 lintuparia. Eniten on pensaskerttuja, ruokokerttusia, pajulintuja ja peippoja. Vantaalla harvinaisista lajeista Pikkujärvellä pesivät pyrstötiainen ja ruiskäärä. Pajutiheiköt ja korkea kenttäkerroksen kasvillisuus tarjoavat ruokaa ja suojaa hirville sekä valkohäntä- ja metsäkauriille. Pikkujärven halavissa ja mustuvapajuissa elää uhanalainen kuoriainen, halavasepikkä. Kakolanmäellä havaitut harvinaiset kulmariyökköset ovat todennäköisimmin eläneet toukkavaiheessa Pikkujärven pajuilla.

Heinien ja sarojen hallitsema avoluhta rajautuu pajuluhtaan umpeen kasvaneen Pikkujärven maisemassa. JH

Ranta-alpi ja keltakurjenmiekka ovat luhta-alueen yleisiä ja runsaina kasvavia ruohoja. JV

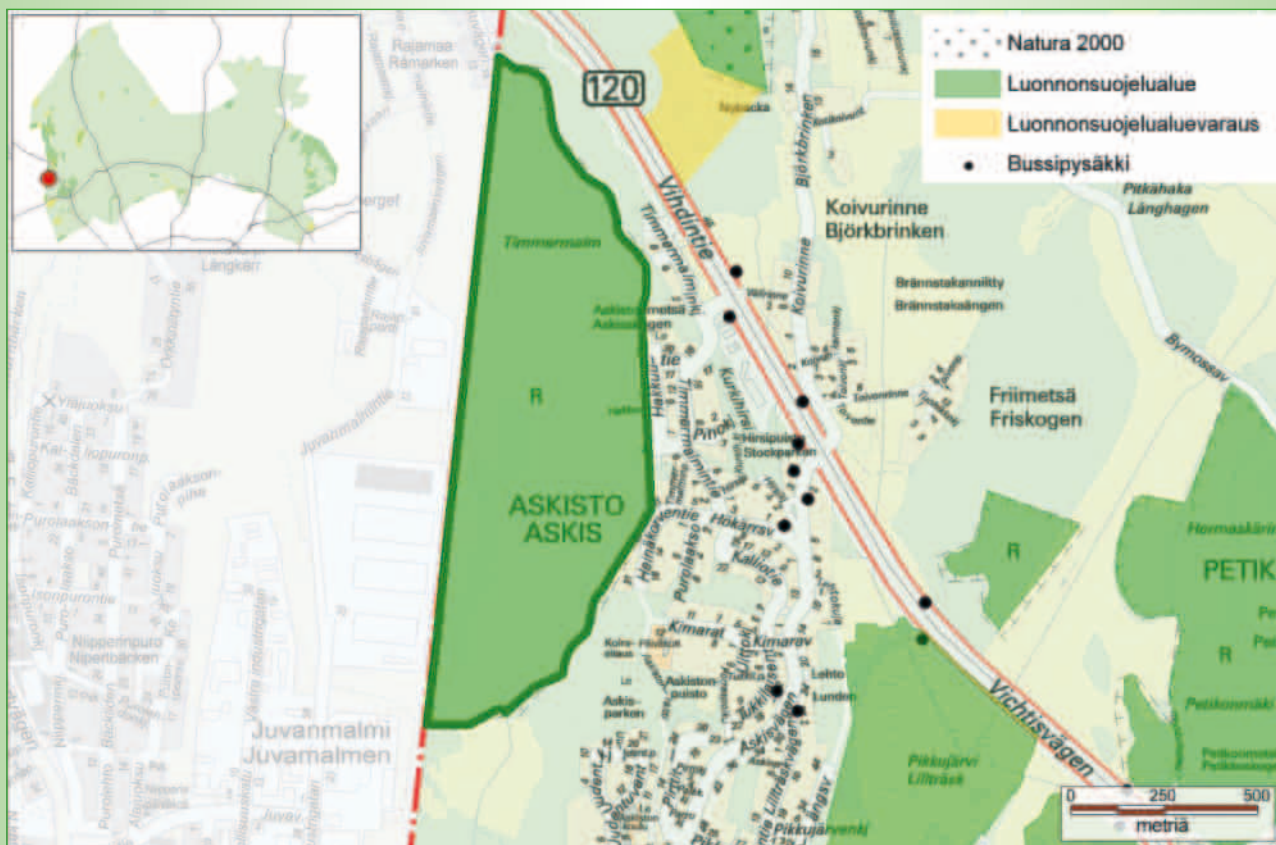
Timmermalm

Sijainti: Askisto

Pinta-ala: 68,4 ha

Rauhoitus: 2006

Luonnonsuojelualueen maisemassa vuorottelevat pohjois-eteläsuuntainen kallioselänne, sitä reunustavat kuusivaltaiset rinnemetsät sekä laaksonpohjan puronvarren suo- ja lehto-alueet. Laakson pohjoispäässä on hienoa tervaleppäkorpea, joka vaihtuu etelään päin tultaessa muiksi korpityypeiksi ja kosteaksi lehdoksi. Laaksopainanteen eteläosasta löytyy myös pienehkö neva. Timmermalmin alueen puusto on laajalti luonnontilaisen kaltaista. Lahopuuta on paljon, ja alueelta onkin löydetty yli 60 kääpäälajia.

Suojelualueen avokallioilla kasvaa monin paikoin kalliokohokkia ja pikkutervakkoa, jotka molemmat ovat harvinaisia eteläisessä Suomessa. Pohjoisosan tervaleppäkorvessa suuret saniaiset, kuten kotkansiivet ja hiiren-

portaot, tuovat vehreyttä metsämaisemaan. Länteen viettävän jyrkän rinteiden alaosissa on lehtoa. Timmermalmin tyypillisiä lehtolajeja ovat sini- ja valkovuokko. Yksittäisiä metsälehmuksia löytyy paikoin, suojelualueen eteläreunassa kasvaa pähkinäpensaita.

Timmermalm on Vantaan parhaimpia liito-orava-alueita. Liito-oravia liikkuu eritoten suojelualueen länsireunan sekametsissä, joissa kasvaa kuusien lisäksi haapoja, koivuja ja muita lehtipuita. Alueella vierailee säännöllisesti hirviä ja valkohäntäkauriita. Linnuista tyypillisiä ovat metsälajit, kuten pyy, metsäkirvinen, laulurastas, punatulkku, peukaloinen sekä kolopesijät, kuten tiaiset ja siepot. Idänuunilintu on huomionarvoinen vanhan metsän laji. Pesimälinnustoon kuuluu lisäksi metsäviklo.

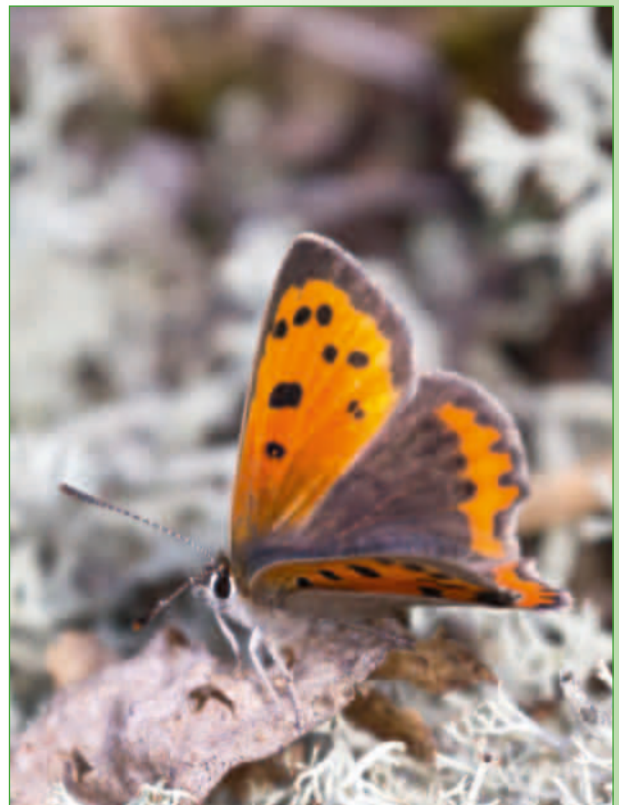

Hiirenportaat ja kotkansiivet ovat tervaleppäkorven näyttäviä saniaisia. JV

Vantaalla harvinaiset pikkutervakot värjäävät kukinta-aikaan alkukesällä Timmermalmin karuja jäkäläkallioita. JV

Pikkukultasiipi on tavallinen näky kallioilla, joilla kasvaa perhosen toukkien ravintokasvinaan käyttämää ahosuolaheinää. JV

Österbacken

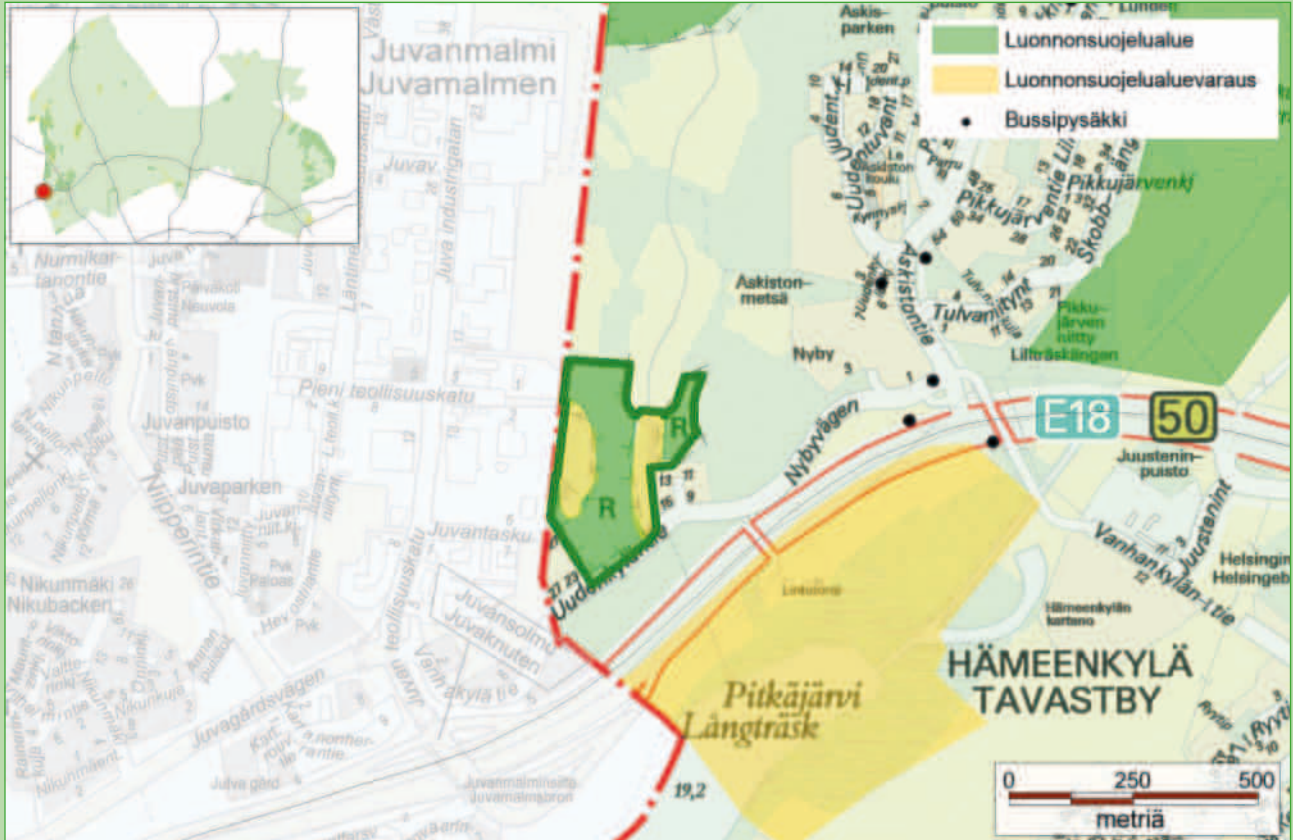

Sijainti: Askisto

Pinta-ala: 8,1 ha

Rauhoitus: 2002

luonnonsuojelualuevara

Österbacken on osa Hämeenkylän kulttuuri- maisemaa, josta on löydetty kivistä asuin- paikkoja. Österbackenin pähkinäpensaslehto sijoittuu kahdelle rinteelle, joita erottaa laak- sonpohjan tiheä puronvarsilehto. Kivisellä rin- teellä valtapuuston kuusien katveessa kasvaa pähkinäpensaita, jotka muodostavat paikoin lähes yhtenäisen latvuserroksen ylempien latvuserrosten alle. Läntisestä kukkulasta on louhittu kiveä. Louhinnan jäljiltä maastoon on jäänyt pystysuora kiviseinä ja laajahko lou- hikkoalue.

Kukkuloiden rinteitä peittävät enimmäkseen kuusi- ja mäntyvaltaiset metsät. Sekapuustoa muodostavat rauduskoivut, haavat ja yksittäiset tammet. Purovarressa puusto on nuorempaa ja lehtipuuvaltaista. Pensaskerroksesta löytyy pui- den taimien lisäksi lehtokuusamaa, taikinamar- jaa, paatsamaa ja näsiä. Kenttäkerroksessa sini-

vuokko on runsas. Sen seurassa kasvaa yleisesti käenkaalia, oravanmarjaa, kieloa ja mustikkaa. Kivisillä rinteillä kasvaa myös kevätlinnunher- nettä ja nuokkuhelmikkää.

Varsinkin lahoa lehtipuustoa on paikoin run- saasti. Österbackenin suhteellisen pieneltä met- säalueelta onkin löydetty lähes 40 kääpälajia. Niistä merkittävä osa on lehtipuulla eläviä lajeja, kuten koivuun erikoistuneet taulakääpä ja pök- kelökääpä sekä lepällä kasvava lepänkääpä.

Aika ajoin Österbackenissa voi nähdä ja kuulla korpeja, pähkinäpensaiden tuottaessa satoa liikkuu alueella pähkinähakkeja. Niiden kanssa samaa elinpiiriä jakavat liito-oravat, joiden olemassaolo paljastuu yleensä vain papana- kasoista. Jälkien perusteella metsässä liikkuu myös hirviä ja kauriita sekä märeitä, jotka ovat kaivaneet pesäkolonsa hiekkaiseen rinteeseen.

Kalliokedolla kukkivat kultapiiskut, tuoksusimakkeet ja mäkitervakot. JH

Kosteassa lehdossa varhaiskevään vihreyttä näkee suikerosammalten peittämässä maapuussa ja tuomen silmuissa. JH

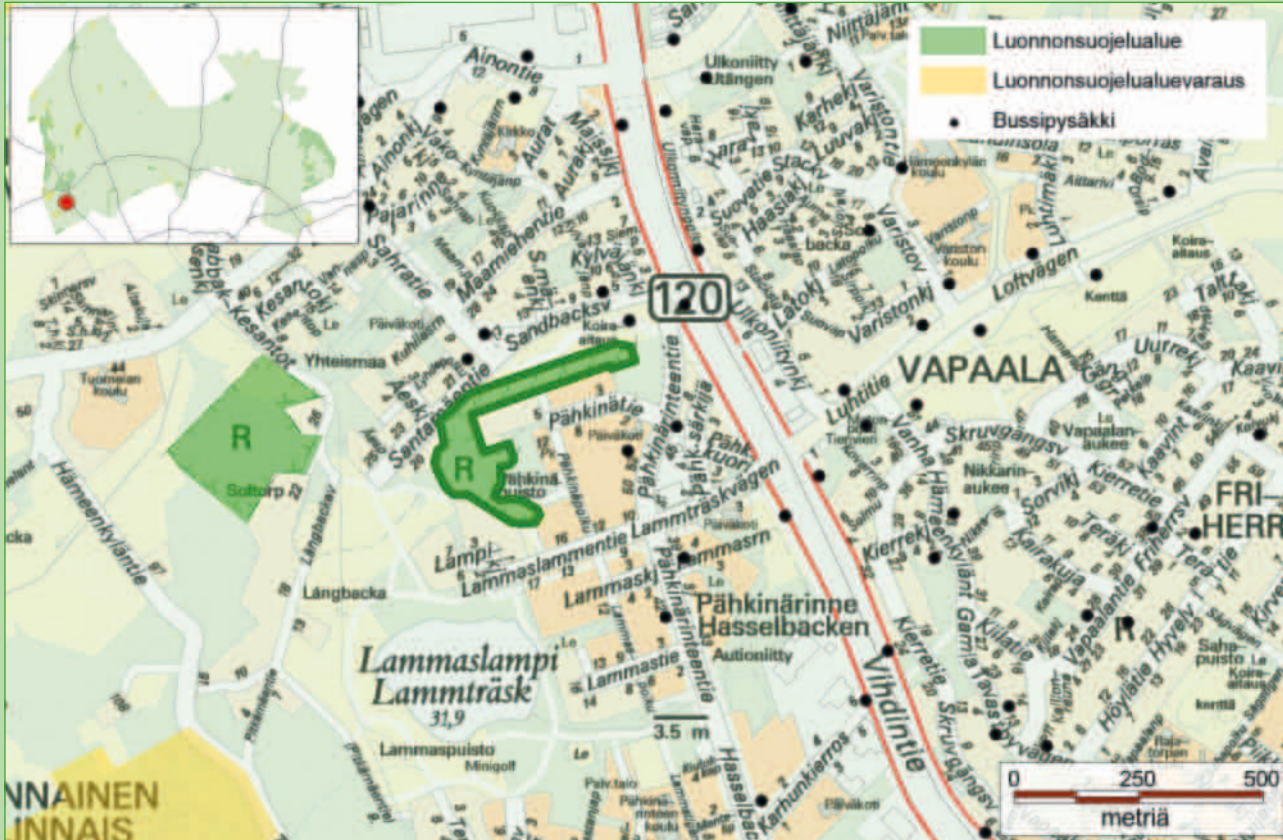
Kuhmukääpä lahottaa kuollutta pähkinäpensaankunkoa. JH

Pähkinäpuisto

Sijainti: Hämeenkylä Pinta-ala: 3,9 ha

Rauhoitus: 2002

Pähkinäpuiston rauhoitettu pähkinäpensaslehto kiertää asutuksen keskellä pääosin rakennettua kallioista mäkeä. Monin paikoin kivikkoisen ja kallioisen rinteiden luontotyypit vaihtelevat maastonmuotojen mukaan avokalliosta saniaisvaltaisiin kosteisiin painanteisiin. Valtaosa suojelualueesta on kuitenkin mustikkatyyppin kangasmaata ja tuoretta lehtoa. Sulamisvedet ja rankkojen sateiden synnyttämät lyhytikäiset puronnot ovat uurtaneet rinteeseen uomia.

Paikoin hyvin tiheässä kasvavien pähkinäpensaiden ylle kohoavat järeät valtapuuston kuuset, männyt sekä tammet ja muut lehtipuut. Niiden lomassa kasvaa vaahteroita, tuomia ja vanhoja runkomaisia pihlajia.

Lehtoaloilla metsänpohjaa peittävät yhtenäiset kieli- ja valkovuokkasvustot sekä muut ruohot. Kivikkoisessa rinteessä on kivikkoalvejuuria ja keltamoita. Mustikkavarvikot ovat vallanneet rinteiden vähäravinteisimmät alueet, ja kaikkein varjoisimmissa kohdissa kenttäkerroksen kasvillisuus puuttuu kokonaan.

Ympäröivän asutuksen ja liikenteen äänet kuuluvat vaimeana taustalla, mutta Pähkinäpuistossa vallitsevat varsinkin keväällä ja alkukesällä luonnon äänet. Pieniä eläimiä, kuten rusakoita ja oravia, vilahtelee aika ajoin, mutta linnut näkyvät ja kuuluvat huomattavasti paremmin. Pähkinäpuistossa elää muun muassa sini- ja kuusitiaisia, punarintoja, mustatarastaita sekä mustapääkerttuja ja sirittäjiä.

Pähkinäpensastiheikköä kivikkoisessa rinteessä. JH

Pähkinäpensaankin hedelmät, hasselpähkinät, ovat kehittyneissä. JH

Punakylkirastas on Vantaalla yleinen lintu, jonka tunnistaa helposti vaaleasta silmäkulman juovasta. JV

Soltorp

Sijainti: Hämeenkylä Pinta-ala: 5,4 ha

Rauhoitus: 2010

Soltorpin luonnonsuojelualueen maisemaa hallitsevat jyhkeät kuuset, joista vanhimmat ovat yli 110-vuotiaita. Kalliopaljastumien rikoma matala mäki laskeutuu länteen jyrkkänä rinteenä. Sen multavassa lehtomaassa kasvaa huomattavan paljon vaahteroita, ja rinteen alaosa onkin maassamme erittäin harvinaista vaahteralehtoa. Suojelualueen pohjoisosa on hoidettua niittyä. Kesantotien varresta alkaa luontopolku, joka kulkee ensin niityn poikki ja sen jälkeen tekee lenkin metsässä.

Suojelualueella on merkille pantavaa puiden suuri koko. Kuusien tavoin Soltorpin rauduskoivut kohottavat latvuksensa korkealle. Valtapuuston katveessa on runkomaisia pihlajia, yksittäisiä tammia ja muita puita. Länsiosassa kasvaa vaahteroita, ja niiden taimia löytyy lähes koko suojelualueelta. Pensaskerroksessa tertsusella, joka on meillä

tulokaslaji, muodostaa paikoin tiheitä kasvustoja.

Lahopuustoa on kertynyt paljon, kun suuria kuusia on kaatunut tuulella. Paksuissa rungoissa elää kääpiä, kuten hyvin yleisiä kantokääpiä. Samoissa rungoissa näkyy myös rusokääpiä. Rusokääpä on seuraajalaji, joka elää kantokäävän lahottamissa rungoissa.

Pienestä koostaan huolimatta Soltorpin luonnonsuojelualueella on monipuolinen eliölaajisto. Varsinkin lintuja on paljon. Pesimälajistoon kuuluu käenpiika, joka on meillä silmälläpidettävä laji. Alueen muita pesijöitä ovat musta- ja laulurastas, tilitatti ja sepelkyyhky. Viheryhteydet liittävät Soltorpin ympäröiviin laajempiin metsä- ja luontoalueisiin, joten alueella voi satunnaisesti liikkua suuriakin eläimiä, kuten metsä- ja valkohäntäkauriita.

Maankamara vaahteralehdossa on keväällä paksun lehtikarikerroksen peitossa. JH

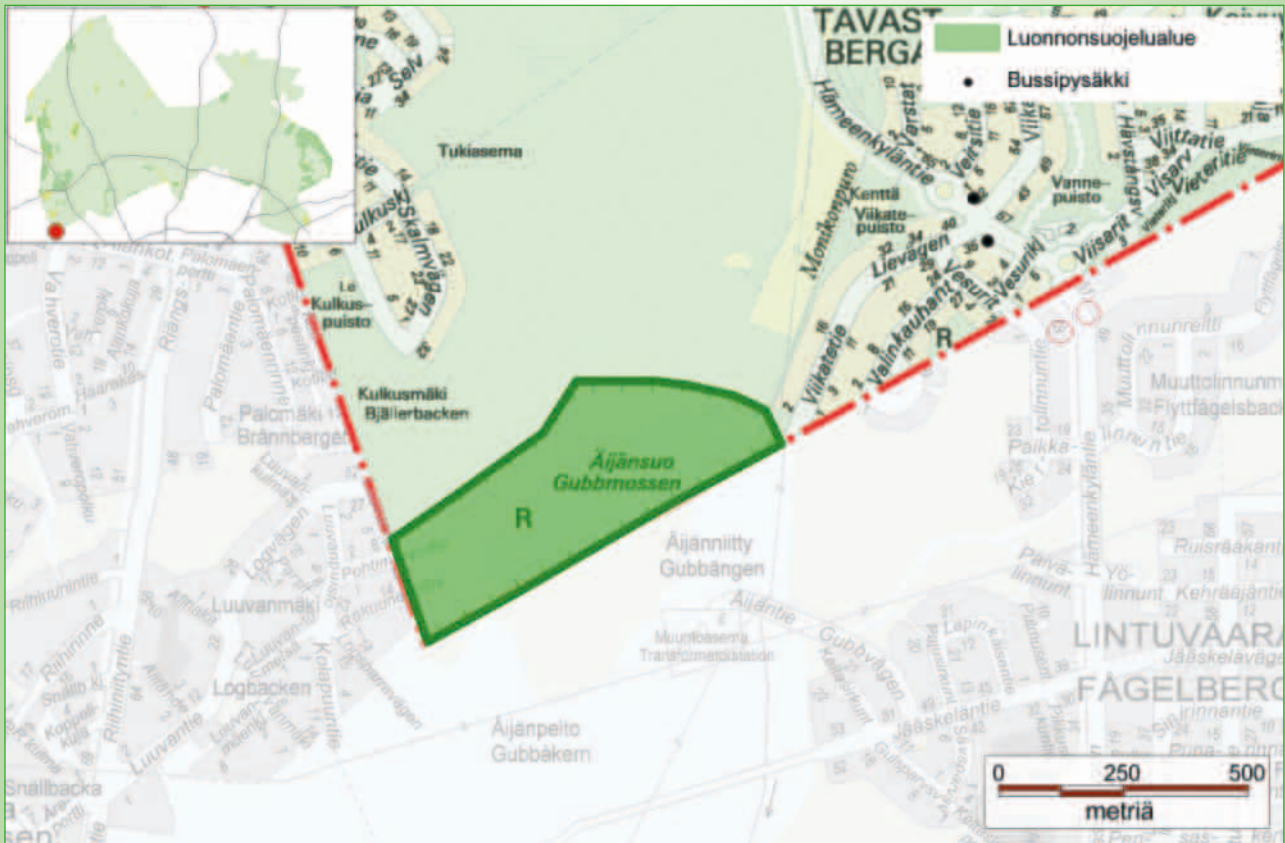

Vaahteran lohkohedelmässä on kaksi lenninsiivellistä lohkoa. JH

Gubbmossen

Sijainti: Linnainen Pinta-ala: 18,5 ha Rauhoitus: 2003

Gubbmossen on keidas- eli kohosuo. Rahkasammalen ja muiden suokasvien osittain maa-tuneet jäänteet kasvattavat turvekerrosta kivennäismaan päälle. Lopulta turvekerros on niin paksu, että juuret eivät enää ylety kivennäismaahan. Sen jälkeen kasvit saavat ravin-teita sadeveden mukana. Suurin osa suoallasta on isovarpurämettä. Mäntyvaltaisen rämealu-een keskellä on pieniä nevalaikkuja.

Suon reunaosat ovat korpia, joissa valta-puuston muodostavat kuuset ja lehtipuut. Keskiosiltaan luonnontilaisena säilynyt suo on kokonaisuudessaan tärkeä osa pääkaupunki-seudun viherverkostoa.

Rämeen vähäravinteisessa keskiosassa mata-lien ja tiheässä kasvavien suomäntyjen ympä-rillä on suopursujen hallitsemaa varvikkoa. Juolukka, suokukka ja variksenmarja kasvavat

myös runsaina Gubbmossenin rämealueella.

Suon korpireunuksessa turvekerros on ohut, joten kasvuolosuhteet ovat paremmat kuin rämeellä. Korpialoilla mänty korvautuu kuu-silla ja lehtipuilla. Kenttäkerroksessa menes-tyvät varpujen ohella monet ruohot ja heinät, kuten metsäkorte, metsäalvejuuri, suo-orvokki sekä luhta- ja rantamatar.

Tiheäpuustoiset korvet sekä suojelualueeseen kuuluvat reunametsät ovat hyvää elinympäris-töä monille linnuille. Gubbmossenin pesimälin-tuihin kuuluvatkin muun muassa tali- ja hömö-tiainen, metsäkirvinen, laulurastas ja sirittäjä. Rämeellä elää perhosia, kuten rämehopeatäp-liä. Hirvet ja metsäjänikset liikkuvat koko suon alueella. Liito-orava asuttaa suon reunametsiä. Länsireunan pienessä lammikossa käy keväisin kudulla suuri joukko sammakoita.

Mäntyjä ja varpuja kasvavat rämealat vuorottelevat sara- ja tupasvillavaltaisten nevalaikkujen kanssa. JH

Juolukka on Vantaalla yleinen rämeiden ja kosteiden painanteiden varpu. JV

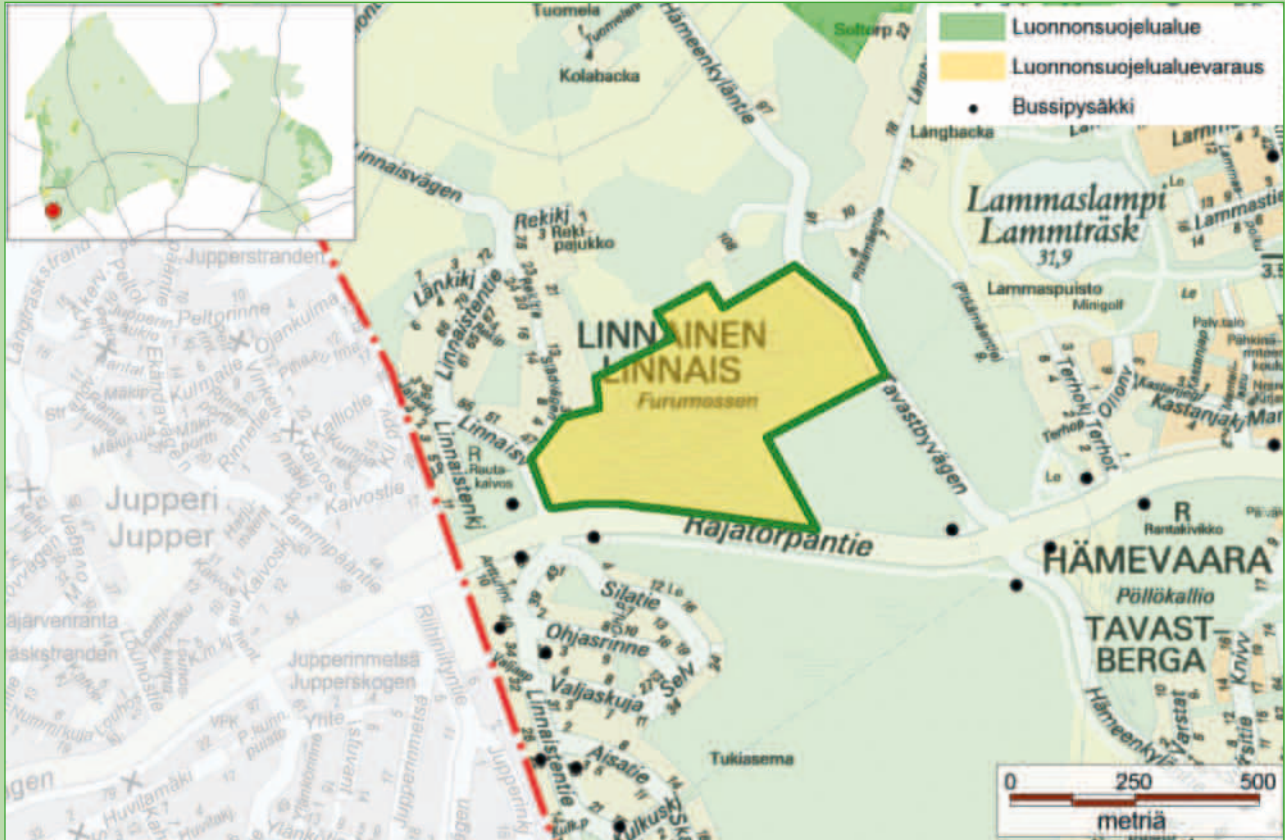
Furumossen

Sijainti: Linnainen

Pinta-ala: 21 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Furumossen on lähellä sijaitsevan Gubbmossenin tavoin kohosuo, eli turvekerroksen paksuuden kasvaessa suon pinta on nousut ympäröivää kangasmaata korkeammalle. Suon keskiosa on kuivahkoa isovarpurämettä. Sitä reunustaa laajat tiheäpuustoiset mustikkakorpialueet ja kapeat ruohokorpivyöhykkeet. Furumossenilla on vanhoja ojia, jotka ovat kuivattaneet suota. Luonnontila on kärsinyt, mutta suolla on tärkeä asema osana vihervestoa ja ekologisista yhteyksistä Länsi-Vantaalla ja laajemminkin pääkaupunkiseudulla.

Rämealueen männyt ovat kasvaneet suuriksi suon kuivumisen myötä. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat suopursu ja juolukka. Myös tupasvilla on tyypillinen rämeiden laji. Furumossenin

korpia hallitsevat kuuset, mutta niiden seurana kasvaa myös monia lehtipuita. Mustikka on laajoilla alueilla korpien kenttäkerroksen valtalaji. Ruohokorpialojen ja ympäröivien rinteiden lajeja ovat myös ruohovartist kasvit, kuten raate, maariankämmekkä, rätvänä ja metsäorvokki sekä monet sarat ja heinät.

Asutuksen väliin jäävä suo on monille eläimille läpikulkualue, mutta esimerkiksi valkohäntäkauriita oleskelee alueella säännöllisesti. Suurehko puustoinen alue houkuttelee myös monia lintuja. Furumossenilla tavattuja pesijöitä ovat muun muassa laulurastas, mustarastas, kuusitiainen ja sirittäjä. Metsänpohjalla saattaa nähdä liikkeellä sammakoita ja rupikonnia.

Männyt ovat kasvaneet tukkipuun mittoihin ojitetulla ja kuivahtaneella isovarpurämeellä. JH

Rupikonnaa liikkuu soiden ja muiden kosteikkojen liepeillä. JH

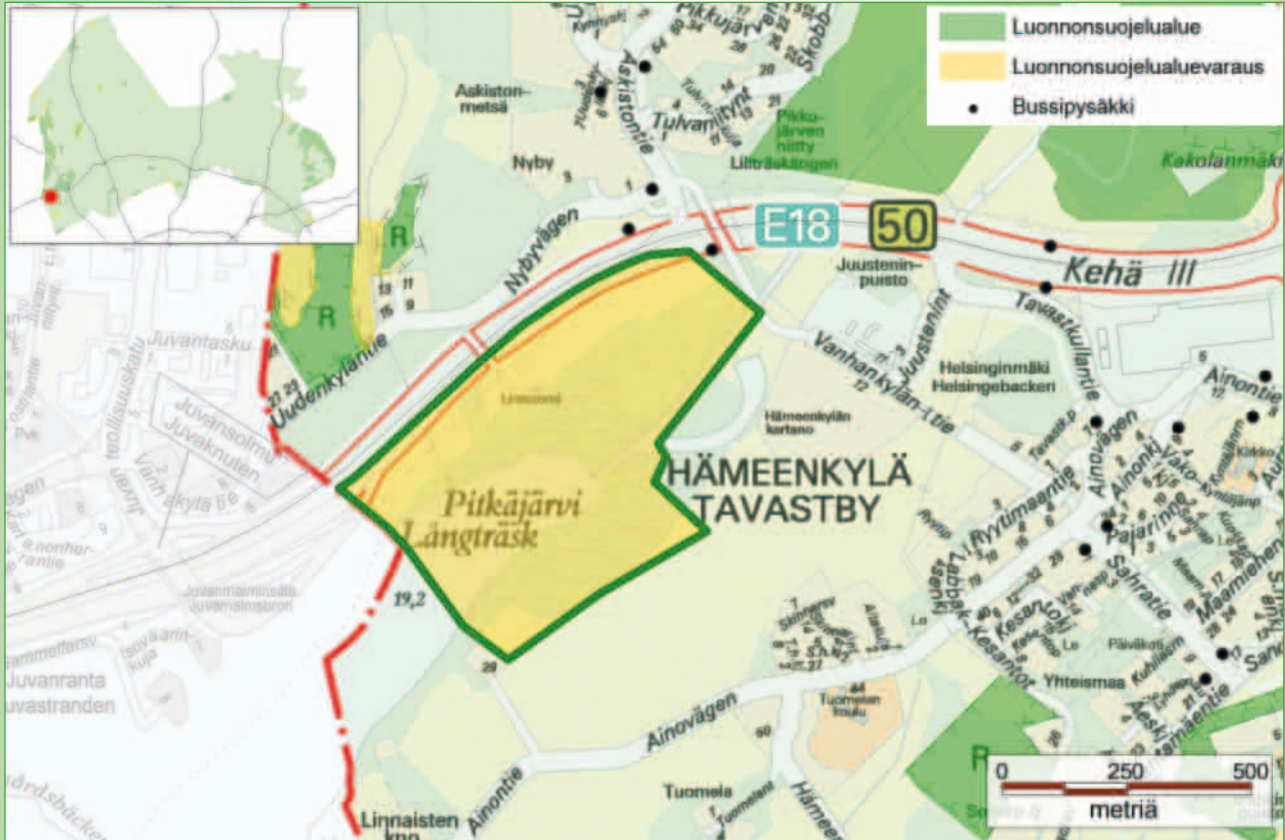
Pitkäjärvi

Sijainti: Linnainen

Pinta-ala: 35 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Lintutorni

Suurimmaksi osaksi Espoossa sijaitsevan Pitkäjärven pohjoispää ulottuu Vantaan puolelle. Järvi on syntynyt kallioperän suureen koillis-lounaissauntaiseen ruhjelaaksoon, joka jatkuu poikki läntisen Vantaan ja ohi Tuusulanjärven. Pitkäjärven järvenrantamaisema on ainoa laatuaan Vantaalla. Järven rannalla on perinteikäs Hämeenkyllän kartano. Kartano ympäristöineen muodostaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan maisemakokonaisuuden.

Matalassa järvenpohjukassa on suhteellisen vähän avovesialaa, jossa kasvaa paljon ulpukkaa. Kilpukkaa löytyy vesirajasta, jonka jälkeen levittäytyvät laajat avoluhdut saraikkoineen ja kortteikkoineen sekä järviruo'ikkoineen ja osmankäämikasvustoineen. Kosteilta ranta- niityiltä löytyy monia näyttäviä kukkakasveja, kuten mesiangervo, rantakukka ja keltakurjenmiekka.

Ranta-aluetta reunustaa pensasvyöhyke, jossa on kiiltopajuja, raitoja ja halavia. Alueen itäosassa löytyy myös kaunista koivuluhtaa.

Huomattavan paljon lintuja levähtää muuttomatkallaan kosteikolla. Vesilinnuista esimerkiksi tukkasotka, silkkiuikku ja nokikana pesivät alueella säännöllisesti. Hämärän aikaan ilmassa kiirii kaulushaikaran kumea ääni. Joinakin vuosina on kuultu myös harvinaisen luhtakanan ääntelyä pesimäaikaan. Ruo'ikon yllä voi nähdä ruskosuohaukan saalista tähyä-mässä, ja tiheikön kätköissä poikasiaan kasvatavat ruokokerttuset ja pajusirkut. Pienempiä eläimiä alueella ovat muun muassa kulmari-tariyökkönen, harvinainen, suurikokoinen ja värikäs perhoslaji, sekä viime vuosina runsastunut komea häiveperhonen ja uhanalainen halavasepikkä.

Laajat avoluhdet ja pajupensaikot hallitsevat maisemaa umpeen kasvaneessa järvenpohjukassa. JH

Koivuluhtaa alueen itäosassa. JH

Rannan kostealla niityllä kasvavat mesiangervot, ranta-alpit ja hiirenvirnat. JH

Mätäoja

Sijainti: Martinlaakso, Myyrmäki, Kaivoksela Pinta-ala: 28,9 ha Rauhoitus: 2004, 2007 ja 2012

Mätäojan uoma kiemurtelee tiheään pajuluhdan kätköissä. Puro virtaa paikoin pääuomasaan, välillä selkeä pääuoma häviää ja luhta muuttuu mättäiden ja puroumien verkostoksi. Avovesilampareita löytyy pitkin matkaa koko suojelualueella. Alueen pohjoisosassa on pieni avosuo. Suojelualueen keskivaiheilla on komea tervaleppämetsikkö. Luhta-aluetta reunustavat kosteat lehdot. Mätäoja on koko Vantaan hienoimpia ja arvokkaimpia luontokohteita.

Mätäojanlaakson järeiden tervaleppien katveessa on tiheitä vehkakasvustoja. Monin paikoin Mätäojan varren pajuissa köynnöstelevät parhaimmillaan useiden metrien mittaisiksi kasvavat punakoisot. Punakoiso kuuluu samaan koisokasvien *Solanum*-sukuun kuin esimerkiksi tomaatti ja peruna.

Mätäojanlaaksossa kasvaa myös erityisesti suojeltu pieni kämmekkä, sääskenvalkku. Alueen muita ruohoja ovat muun muassa keltakurjenmiekka, lehtopalsami, tiheitä kasvustoja muodostava järvikorte ja Vantaalla hyvin harvinainen isohierakka.

Suojaisissa tiheiköissä hirvet ja kauriit liikkuvat aivan ihmisasutuksen tuntumassa. Lintuja on paljon. Alkukesällä tiheikössä laulavat satakielet, luhta- ja viitakerttus sekä lehto- ja mustapääkertut. Uomaan kaivettujen lammikoiden ansiosta alueella pesii vesilintuja, kuten sinisorsia, telkkiä ja taveja. Viime vuosina alueella on pesinyt myös Suomessa harvinainen liejukana. Pikkutikkoja pesii useita pareja. Mätäojan tunnetuin asukki, halavasepikkä, piileskelee suuren osan elämästään toukkana puron varren halavien ja mustuvapajujen rungoissa.

Vehkat ja kurjenmiekat sekä koivu- ja pajutiheiköt luovat rehevälle kosteikolle viidakon tunnun. AO

Rehevällä saranevalla kasvaa yksittäisiä järviruokoja ja puun taimia. JH

Valtakunnallisesti uhanalainen pieni kämmekkä, sääskenvalkku, kasvaa Mätäojan rehevillä luhtasoilla. JH

Rauhoitus: 2003

Hirvet ja kauriit kulkevat Friimetsän kautta retkillään Petikon laajojen metsien ja Pikkujärven kosteikkoalueen välillä. Jyrkkään rinteeseen on mäyrä kaivanut pesäkolonsa, ja lähistön peloilta löytyy monenlaista syötävää niin mäyrälle kuin ketullekin. Vanhoissa kuusissa elää hevosmuurahaisia, joita etsiessään palokärki on kovertanut runkoihin syviä koloja.

Rinteen alaosassa on rehevää lehtoa, jossa kuusien ja pähkinäpensaiden sekä muiden lehtipuiden lomassa kasvaa muun muassa sinivuokkoja, kevätlehtoleinikkejä ja jänönsaalatteja. Rinteen yläosassa on tuoreen kankaan metsää, jossa mustikka ja paikoin sananjalka ovat kenttäkerroksen valtalajit.

Pähkinäpensaat levittävät latvuksensa suurten kuusten katveessa. JH

*Runsaan pihkavuodon aiheuttaja voi olla puuta la-
hottava sieni. JH*

*Lahottajasieni on hajottanut puusta selluloosan,
jolloin jäljelle jäänyt ligniini värjää puuaineksen
ruskeaksi. JH*

Sijainti: Petikko-Keimola-Vestra

Pinta-ala: 193 ha

Rauhoitus: 2005

Vestran luonnonsuojelualue koostuu useasta erillisalueesta. Niistä ja Länsi-Vantaan muista suojelualueista muodostuu noin 370 hehtaarin kokonaisuus. Alueella on laajalti luonnontilaisen kaltaista metsää. Metsät ovat reheväkasvuisia ja lehtoja on huomattavan paljon. Metsäalueiden ja kallioiden lomaan jää erilaisia soita, jotka ovat enimmäkseen puustoisia korpia ja rämeitä, mutta Vestran suojelualueelta löytyy myös avosoita.

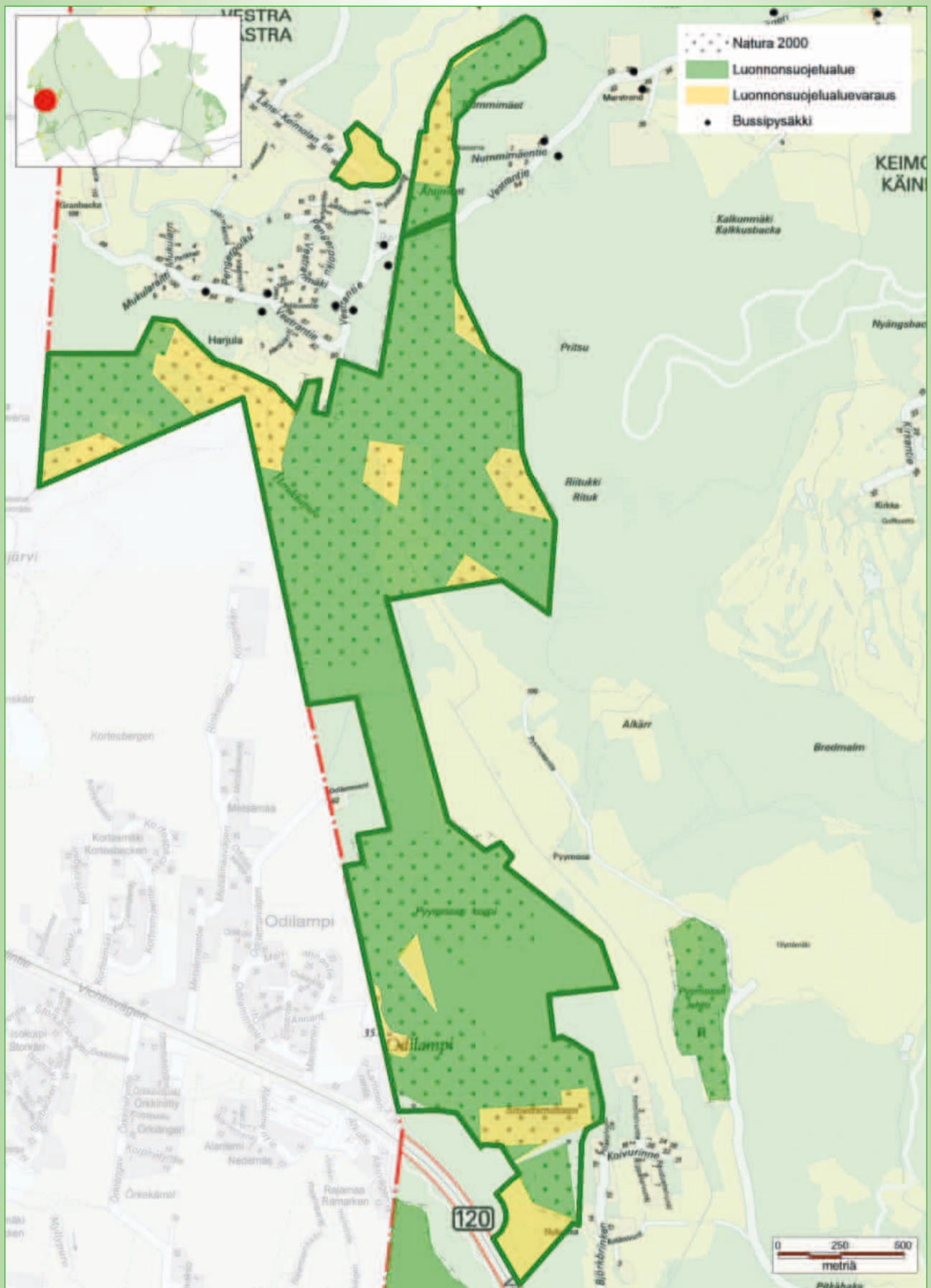
Laajan suojelualueen kasvillisuus vaihtelee suuresti kasvupaikkojen mukaan. Karujen kallioiden vähälajinen ja niukka kasvillisuus muuttuu nopeasti lehtokorpien rehevyyteen ja runsauteen, jossa suuret saniaisetsä sekä korkeat

ruohot ja heinät vallitsevat. Velholehti ja leveälehtinen kaislasara ovat Vestran rehevien korpien Vantaalla harvinaisia kasveja.

Monet haukat, kuten kana-, varpus-, hiiri- ja mehiläishaukka, sekä metso pesivät Vestran luonnonsuojelualueen laajoilla ja rauhallisilla metsäalueilla. Pikkusieppo, idänuunilintu ja häiriöttömiä kalliomänniköitä tarvitseva kehääräjä kuuluvat niin ikään suojelualueen lintulajistoon. Tutumpia lajeja ovat monet tikat ja esimerkiksi laulurastas, jonka taidokas laulu elävöittää metsämaisemaa. Vestra on kokonaisuudessaan vahvaa liito-orava-aluetta. Samaa elinpiiriä jakavat muun muassa hirvet, kauriit ja ketut.

Valkovuokot kukkivat valkoisena mattona Vestran suojelualueen lehdossa. JH

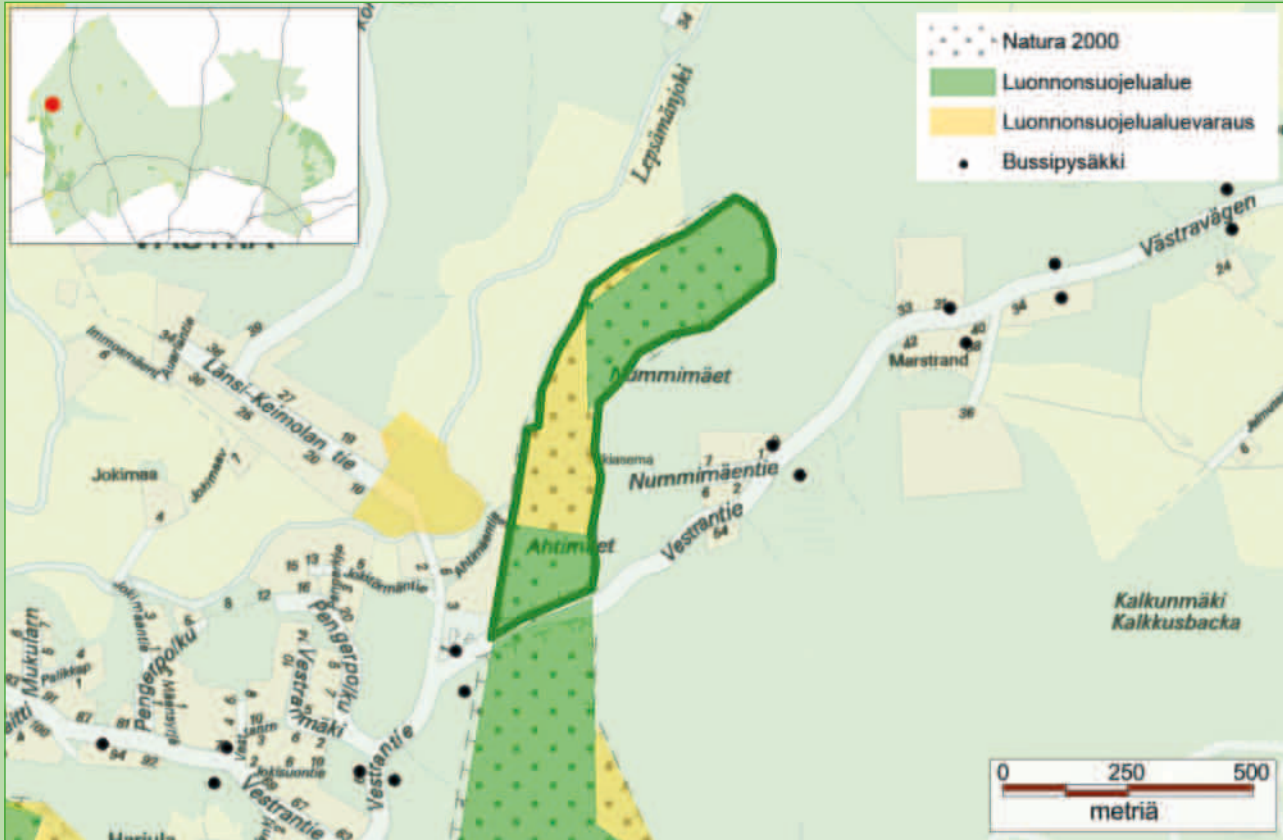
Ahtimäet - Vestra

Sijainti: Keimola

Pinta-ala: 7,9 ha

Rauhoitus: 2005

Vestran luonnonsuojelualueen pohjoisinta osaa on Ahtimäet. Sen luonto ja maisema ovat Vantaan oloissa poikkeuksellisen jylhää. Maasto viettää jyrkästi länteen, kun jäkäläkallioilta yli 70 metriä merenpinnasta pudotaan nopeasti Lepsämänjoen tasolle nelisenkymmentä metriä alempana. Ylärinteessä on paikoin louhikkoisia paikkoja, joissa sammalpeitteisten lohkareiden väliin jää pikku luolia. Paikoin kallioseinä muodostaa jyrkänkanteita, mutta enimmäkseen jyrkkä rinne on tiheän sekametsän peitossa.

Ahtimäkien eteläosassa on hienoa pähkinäpensaslehtoa, jossa on vanhoja ja monirunkoisia pähkinäpensaita ja järeitä metsälehmuksia. Paljon metsälehmuksia on myös hieman pohjoisempaan kalliojyrkänteiden juurella.

Rinteen juurella länsireunassa sekä alueen pohjoisosassa on reheviä korpialueita, joissa kasvaa muun muassa tervaleppiä, hiirenpotaita ja suokelttoja. Ylärinteet ovat enimmäkseen mustikkatyypin kangasmetsää, ennen kuin kasvillisuus muuttuu rinnettä alaspäin tullessa lehdoksi laajoine kielokasvustoineen. Rehevimmissä paikoissa kasvaa paljon lehtokuusamaa ja mustakonnanmarjaa.

Pitkälle lahonneet ja sammaloituneet maa-puut sekä suuret tuulenkaadot ovat näkyvä osa metsämaisemaa. Merkkejä hirvistä sekä valkohäntä- ja metsäkauriista näkyy kaikkialla. Ahtimäet on myös liito-orava-alue. Lintulajistoon kuuluvat muun muassa sirittäjä, laulurastas, pähkinähakki ja teeri.

Jyrkkä rinne kasvaa kuusivaltaista metsää. JH

Ketunkääpiä metsälehmuksen rungolla. JH

Yleinen sulkakoipikorento syö pyydystämänsä hyttystä. JH

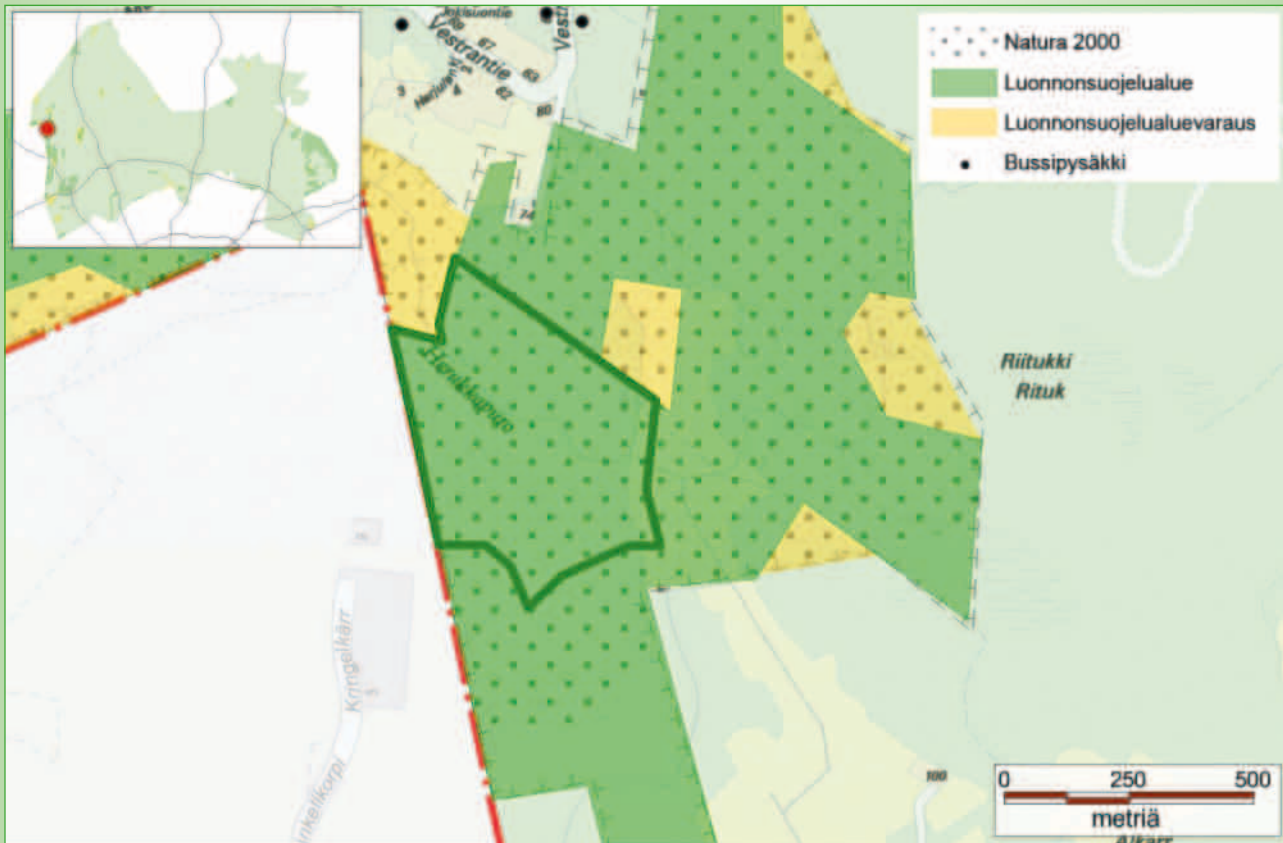
Herukkapuro

Sijainti: Petikko

Pinta-ala: 21,5 ha

Rauhoitus: 1993

Pääkaupunkiseudun parhaimpiin lehtoalueisiin kuuluva lehto levittäytyy Herukkapuron ympärillä syvään uurtuneessa purolaaksossa. Lännessä lehtoa rajaavat paikoin jyrkkäreunaiset kallioalueet, joiden lakialueita peittää mäntymetsä. Jyrkät rinteet, kaatuneet puut ja tiuha kasvillisuus tekevät lehdosta paikoin hyvin vaikeakulkuisen. Laakson pohjalla mutkittelee Herukkapuro suurten kivien lomitse. Kuivina kausina virtaus lähes ehtyy ja puro katoaa rehevän kasvillisuuden kätköihin.

Purovarresta löytyy muun muassa kotkansiipiä, lehtotähtimöitä ja lehtosinijuuria. Hyvää lehtolajistoa ovat myös metsälehmukset, pähkinäpensaat, taikinamarjat ja lehtokuusamat.

Purolaakson suurien haapojen rungoilla kasvaa harvinaista ja näyttävää haapariippusamalta. Herukkapuro on säilynyt suurelta osin luonnontilaisena, joten lahoppuujatkumo ja lahoppuulajisto ovat hyvät. Alueelta on löydetty muun muassa keltarihmakääpä ja rusokääpä, jotka ovat koko Suomessa harvinaisia lajeja.

Purolaakson jyrkässä rinteessä erottuu kauriiden käyttämiä polkuja. Herukkapuro kuuluu Vantaan parhaimpiin liito-orava-alueisiin. Alueella pesii runsaasti tikkoja ja muita vanhan metsän lajeja, kuten pikkusieppo, idänuunilintu, peukaloinen, korppi, metso ja hiirihaukka. Lähistön kalliomänniköiden pesimälajistoon kuuluu kehrääjä.

Herukkapuro virtaa paikoin syvässä ja jyrkkärinteisessä laaksossa. JH

Puruoma katoaa tiheään saniaiskasvuston alle. JH

Sammakko on kömpinyt esiin talvehtimispaikastaan. JH

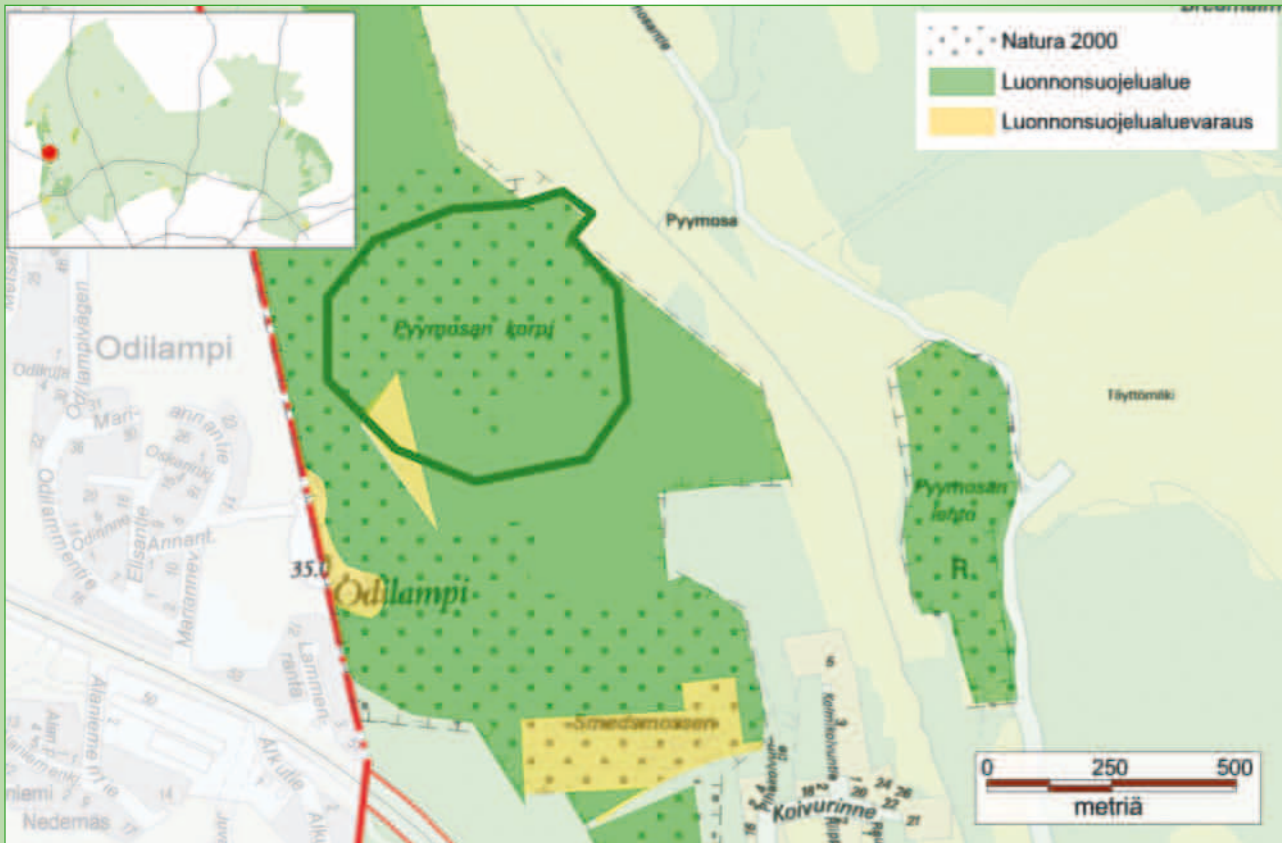
Pyymosan korpi

Sijainti: Petikko

Pinta-ala: 20 ha

Rauhoitus: 2005

Pyymosan korven luonto vaihtelee painanteiden erilaisista korpityypeistä rinteiden lehtojen ja kankaiden kuusisekametsiin sekä mäkien lakien männiköihin ja pienialaisiin avokallioihin. Idässä metsäalue rajautuu laajaan peltoalueeseen. Korpialuetta on ojitettu, joten alue on kuivahtanut. Arvokkaita korpiluonnon piirteitä on kuitenkin säilynyt. Myös puusto on säilynyt monin paikoin luonnontilaisen kaltaisena. Pyymosan korpi on osa laajempaa Vestran luonnonsuojelualueutta.

Valtapuuston kuusien, rauduskoivujen ja haapojen lomassa kasvaa yksittäisiä metsälehmäksiä. Korpilaaksojen kasvillisuus on huomattavan rehevää. Valkovuokot, kevätlinnunsilmät ja käenkaalit värjäävät metsänpohjaa keväällä ja alkukesällä. Heleänvihreät hiirenportaavat verhoavat maisemaa myöhemmin kesällä. Saniaisten katveessa kasvaa velholeh-

teä, joka on Vantaalla harvinainen kosteiden lehtojen laji.

Lahopuuta on paljon: maassa makaa jo sammaloituneita runkoja ja tuulenskaadot sekä pystyyn kuolleet kuuset kasvattavat lahopuuston määrää paikoin erittäin suureksi.

Liito-oravakanta on vahva. Hirvet ja kauriit viihtyvät Pyymosan korven tiheissä metsissä. Keskikesän taivaalla voi nähdä kaartelevan mehiläishaukan tai lentopoikasten aikaan kokonaisen haukkaperheen. Petolinnuista myös lehtopöllö ja kanahaukka kuuluvat pesimälajistoon. Korpipainanteiden tiheissä metsissä kuuluu alkukesällä muun muassa sirittäjän, laulurastaan ja pikkusiepon laulu. Metsässä kulkiessa kuulee usein voimakkaan siipien läpäsäyksen, joka on sepelkyyhkyn varoitusääni.

Tiheän puuston alta pensaskerros puuttuu kokonaan. JH

Tuulenkaato vapauttaa ja luo uutta kasvutilaa. JH

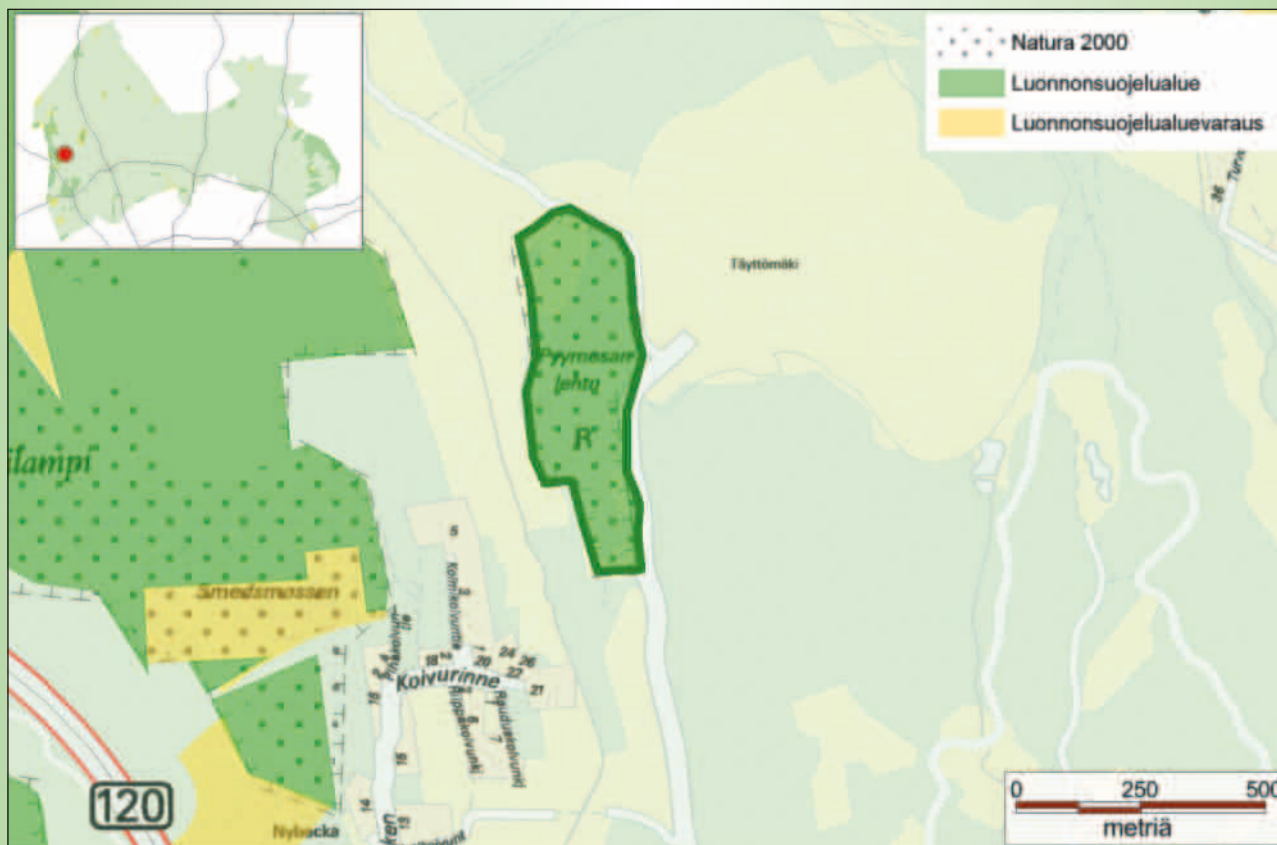
Pyymosan lehto

Sijainti: Petikko

Pinta-ala: 13 ha

Rauhoitus: 1994

Suojelualue on jyrkästi länteen viettävässä lämpimässä rinteessä avaran peltoaukean itäreunalla. Lehtoalaa halkoo syväksi uurtunut purolaakso. Norossa riittää vettä keväisin ja kesäisin vain rankkojen sateiden jälkeen. Alueen itäosassa on pieniä kallioketoja, mutta valtaosa suojelualueella on tiheäpuustoista kangasmaata ja lehtoa. Lahopuustoa on paljon. Suojelualueen pohjoisosasta löytyy myös vanhaa metsälaidunta, mutta laidunnuksen merkit ovat häviämässä umpeenkasvun myötä.

Pyymosa kuuluu valtakunnalliseen lehtojen suojeluohjelmaan. Lehdossa kasvaa yksittäisiä metsälehmäksiä. Alueen koilliskulmauksessa on laajoja lehtosinijuurikasvustoja. Länteen viettävällä rinteellä kasvaa pähkinäpensaiden katveessa muun muassa sini- ja valkovuokkoja, metsäorvokkeja, imiköitä ja lehtoleinikkejä.

Alueen harvinaisia ja näyttäviä kasveja ovat valkolehdokki ja valtakunnallisesti uhanalainen hirvenkello, jonka kasvupaikat ovat hie- man suojelualueen eteläpuolella.

Valkohäntäkauriit viihtyvät Pyymosan suojai- sassa lehtometsässä. Niiden käyttämä polku mutkittlee lehdon jyrkässä länsirinteessä. Pyymosassa liikkuu paljon lintuja, kuten tik- koja, puukiipijöitä ja rastaita. Alueella voi nähdä myös petolintuja, varmimmin hiiri-, mehiläis-, kana- tai varpushaukan. Lehdon nilviäisiä tut- kittiin vuonna 2011. Nopeasti löytyi 20 lajia, joista erityisesti kaksiammaskotilo, isosarvi- kotilo ja hentojarjaetana suosivat rehevempiä lehtoja.

Alkukevällä lehdossa tuovat vihreää väriä metsänpohjalle sammaloituneet maapuut. JV

*Metsäalvejuuri versoo vanhassa nuotiokehässä kallio-
kedolla. JH*

*Hiirenportaat reunustavat puronoroa jyrkässä
rinteessä. JH*

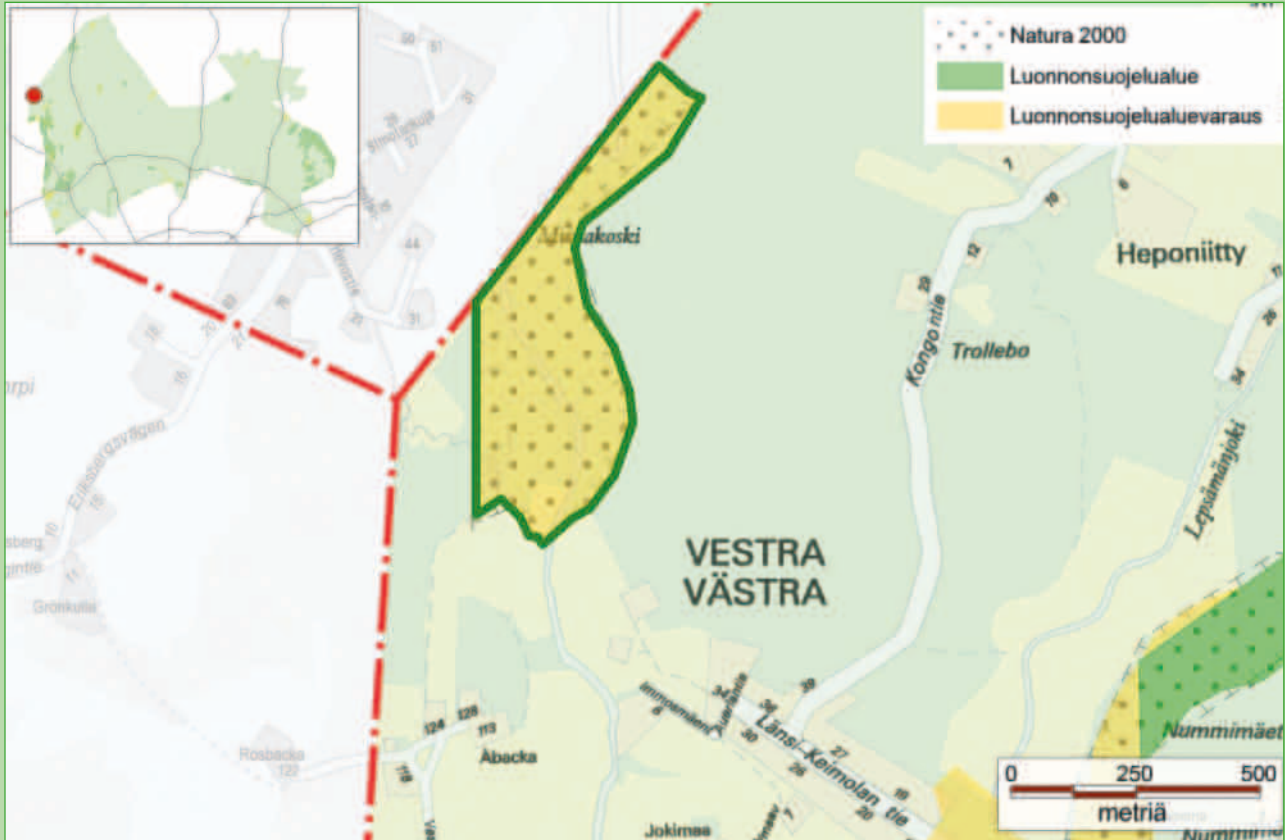
Mustakoski

Sijainti: Vestra

Pinta-ala: 18 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Mustakosken jokilaakson luonto näyttäytyy lähes alkuperäisessä tilassaan. Lepsämänjoen molemmiin puolin levittäytyy aarnimainen metsäalue, jota paikoin elävöittävät jokeen laskevien sivupurojen uurtamat syvät raviinit eli purolaaksot. Joen pohjoispuolella on komeaa kuusi-haapasekametsää, kun taas joen eteläranta on enimmäkseen tiheään lehtimetsän peitossa. Tiheä metsä yltää aivan jokirantaan asti, ja suuria puita on kallistunut joen ylle. Tuomi- ja harmaaleppätiheiköt, paikoin erittäin jyrkkä rantapenger sekä suuret tuulenkaadot tekevät alueesta vaikeakulkuisen.

Joen rantamien lehdot ovat kasvillisuudeltaan poikkeuksellisen monipuolisia ja edustavia. Suuret kotkansiipikasvustot peittävät monin paikoin jokirantaa. Lehtokuusama, lehtoleinikki ja lehtotähtimö kasvavat runsaina.

Rehevän ranta-alueen kevätkukkijoita ovat muun muassa pystykiurunkannus ja mukula-leinikki. Mustakosken lehtokasveista tesmayrtti on Vantaalla harvinainen.

Syrjäinen alue houkuttelee metsän rauhaa kaipaavia eläimiä. Mustakosken tiheissä metsissä liikkuu suuria eläimiä, kuten hirviä ja valkohäntäkauriita. Metsän muita asukkaita ovat muun muassa kettu, mäyrä ja metsäjänis. Jokirannat tarjoavat sopivaa elinympäristöä vesipäästäiselle ja piisamille. Tiaisten, rastaiden ja tikkojen lisäksi Mustakosken metsässä on havaittu teeriä, metsoja ja kanahaukkoja. Pesimälajistoon kuuluu myös harvinainen idänuunilintu. Jokivarressa pesii rantasipi.

Mustakoskella on erämaatunnelmaa, kun Lepsämänjoki virtaa syvässä kanjonissa tiheän metsän lomassa. JH

Pohjoisrannan haapa-koivu-kuusisekametsässä metsänpohjaa peittävät laajat kielokasvustot. JH

Lehtotähtimö on kasvupaikkansa suhteen vaateliäs kosteiden lehtojen laji. JH

Petikonmäki-Hermaskärinkallio

Sijainti: Petikko

Pinta-ala: 54 ha

Rauhoitus: 2011

Petikonmäki-Hermaskärinkallio on komeiden kalliojyrkänteiden, monimuotoisten metsien ja pienialaisten soiden muodostama hieno luontokokonaisuus. Alue sisältää hyvin erilaisia elinympäristöjä, sillä suojelualueen korkeuserot ovat suuret. Havupuiden hallitsemiin kangasmetsiin tuovat vaihtelua alarinteiden lehdot sekä laaksopainaumien lehtokorvet. Hermaskärinkallion korkeimmalta huipulta on hyvät näköalat yli laajojen peltoaukeiden.

Pienten kallioketojen lajeja ovat muun muassa ahosuolaheinä, isomaksaruoho ja kalliokieli. Kivikkoalvejuuri ja keltamo kasvavat runsaina kangasmetsän louhikkaisilla paikoilla. Rinnemaita peittävät monin paikoin laajat mustikkavarvikot, joista riittää hyvinä marja-vuosina mustikoita kerättäväksi.

Suojelualueen metsissä on paljon lahoppuuta, ja sitä myöten paljon lahoppuussa eläviä lajeja, varsinkin kääpiä. Lajeja on löydetty tähän mennessä lähes yhdeksänkymmentä – reilusti yli kolmannes koko Suomen tunnetusta kääpälajistosta.

Petikonmäki-Hermaskärinkalliolta jatkuu jokseenkin yhtenäinen metsäalue Nuuksion kansallispuistoon. Välittömästi tiiviisti rakennetun alueen kupeessa olevan Petikonmäen-Hermaskärinkallion luonnonsuojelualueen eläimistö onkin runsas ja monipuolinen. Hirvet ja kauriit löytävät alueelta ruokailu- ja lepo-paikkoja. Mäyrä on kaivanut pesäkolonsa hiekkaiseen rinteeseen. Metsäalueen lintulajeja ovat muun muassa varpushaukka ja pyy.

Metsänpohjan sammaloitunut maapuu tuo maisemaan rauhallisuutta. JH

Korpi- ja rämealojen lomassa on vehkaa ja raatetta kasvavia vetisiä nevalaikkuja. JH

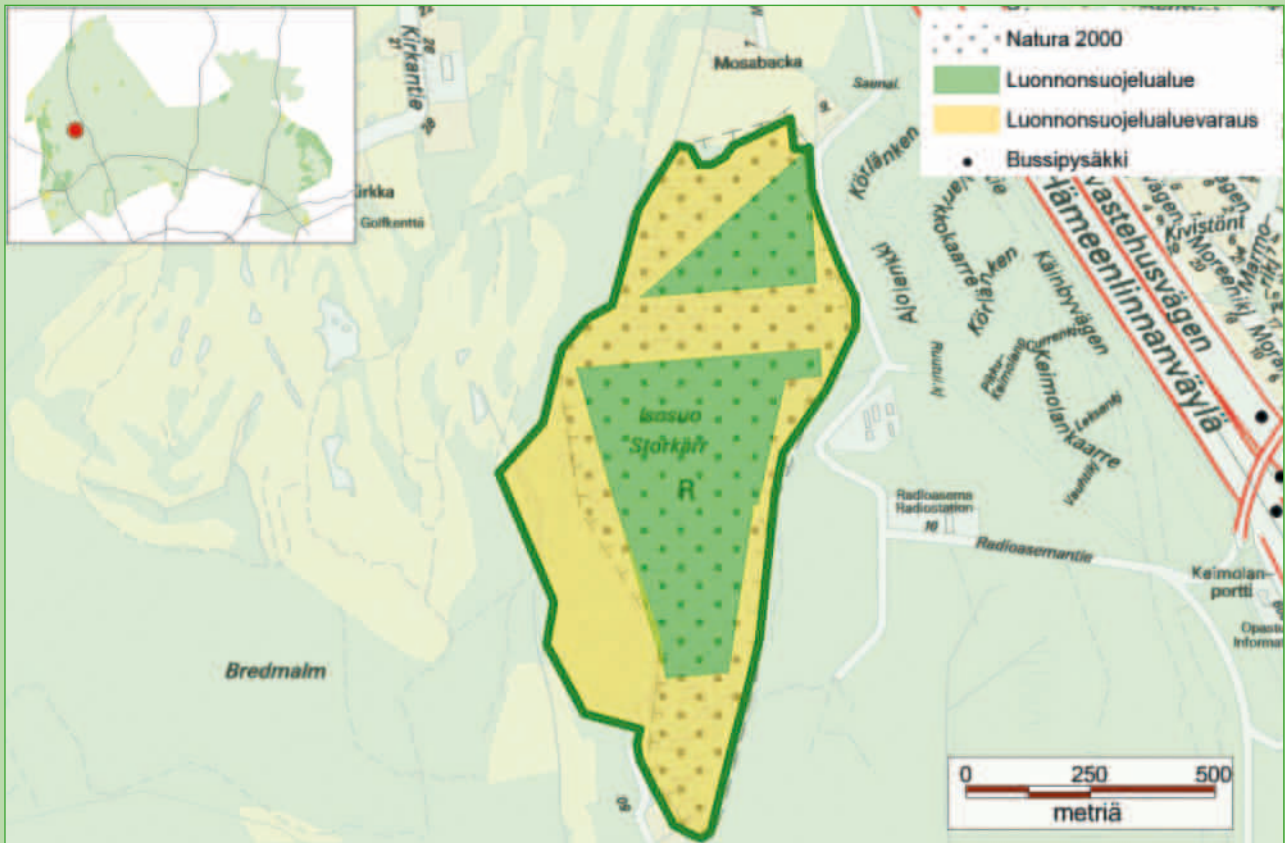
Keimolan Isosuo

Sijainti: Keimola

Pinta-ala: 56 ha

Rauhoitus: 2000

Keimolan Isosuo on pääkaupunkiseudun edustavin ja laajin keidas- eli kohosuo kaksine keidaskeskuksineen. Suoalueella löytyy monia Etelä-Suomessa uhanalaisiksi määriteltyjä suotyyppisiä, kuten koivuluhta, saniaiskorpi ja sararäme. Erityisesti suon pohjoisen keidaskeskuksen ympärillä olevat suotyyppit vaihtuvat hyvin liukuvasti toisikseen reunan ravinnevaikutusten asteittaisen vähenemisen vuoksi. Pohjoisen puoleisen keidaskeskuksen alueella on laajahko neva hienoine suomaisemineen. Isosuon ympärillä on kangasmetsiä ja lehto-alueita.

Kasvupaikkatekijöiden vaihtelevuus näkyy kasviston monipuolisuutena. Erilaiset rahkasammalet, sarat, heinät, varvut, pensaat ja puut löytävät Isosuolta sopivia kasvupaikkoja. Isosuon lajistoon kuuluvat muun muassa pääkaupunkiseudulla harvinaiset leväkkö, rim-

pivesiherne ja villapääluikka. Suon itäreunan vetisiltä luhta- ja korpialoilta löytyy tervaleppiä, ranta-alpeja ja vehkoja. Tutun suokasvin, vaivaiskoivun kahdesta tunnetusta kasvupaikasta Vantaalla toinen on Isosuolla toisen ollessa pienellä suolla Viinikkalassa. Soiden toinen pieni puuvartinen kasvi, juolukkapaju, on löydetty samoin vain kahdesta paikasta Vantaalla: Isosuon lisäksi pieni paju kasvaa Lamminsuolla.

Keimolan Isosuolla elää niin avoimien alueiden kuin metsäympäristön eläimiä. Suolla liikkuu muun muassa hirviä ja kauriita. Avosualueen pesimälajistoon kuuluu niittykirvinen. Suolla lentelee paljon perhosia, etenkin sinisiipiä. Heti suon itäpuolella on Vantaan parhaimpiin kuuluva perhosalue Keimolan entisen radio-maston alueella.

Isosuo puuttomalla neva-alueella avautuu hieno suomalaisema. JV

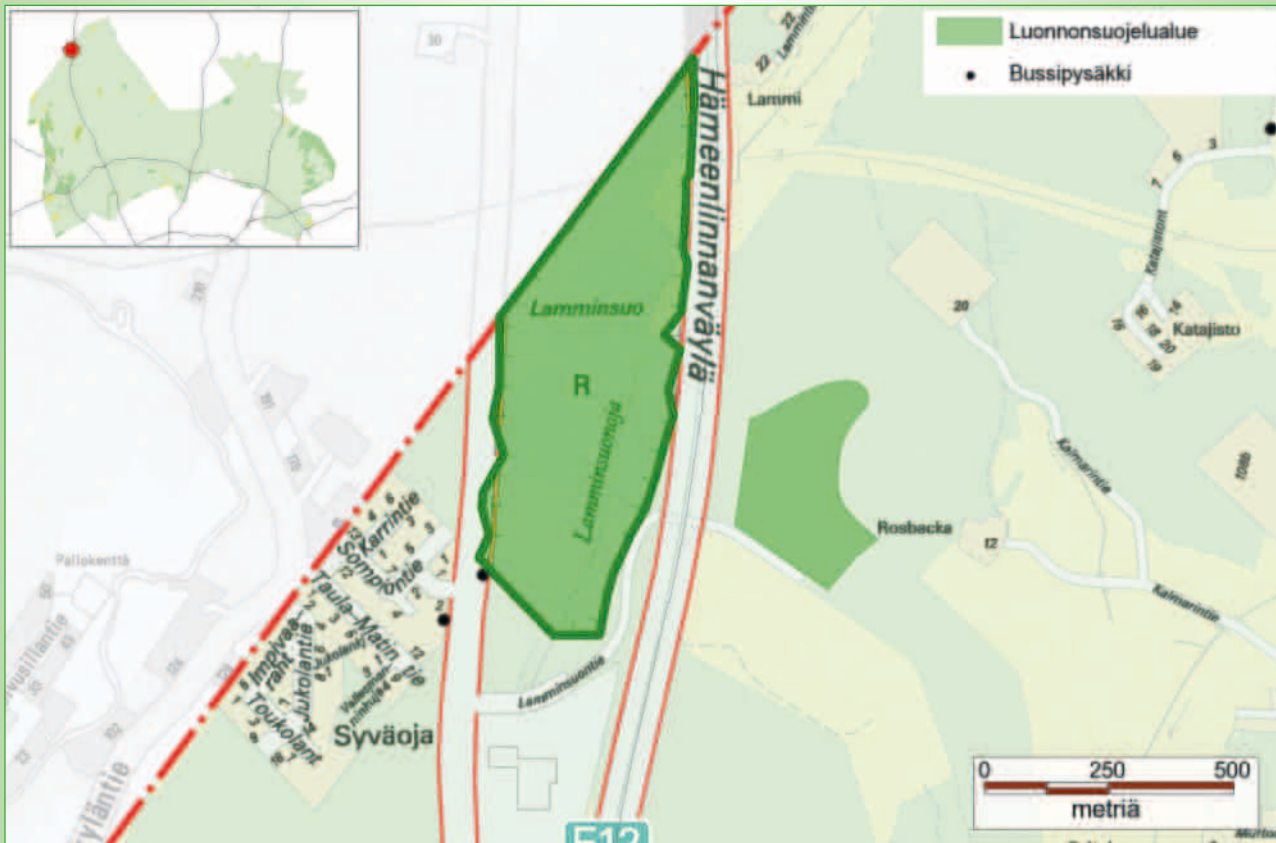
Isovarpurämeen varvikon valtalajit ovat suopursu ja juolukka. UA

Lamminsuo

Sijainti: Riipilä

Pinta-ala: 28,8 ha

Rauhoitus: 2000

Lamminsuon on Vantaan merkittävimpiä suo- ja luontokohteita. Suoalasta suurin osa on erilaisia korpisoita. Niiden lisäksi löytyy avosuota, joka on samalla Vantaan ainoa suurehko lettosuo. Rehevän suon länsireunalla kohoaa vaikuttava kalliojyrkkäne, jonka pystysuoralla seinämällä on korkeutta yli 10 metriä. Kallioseinämien edustalta löytyy lehtoja. Suojelualueen läntisin osa on varjoisaa metsää, jossa vallitsee paikoin hyvin aarniomainen tunnelma. Lamminsuon itäreunassa virtaa puro, Lamminsuonoja.

Letolla kasvaa ainakin kaksi kämmekkälajia: punakämmekkä ja harajuuri. Lamminsuo on valtakunnallisesti uhanalaisen punakämmekän ainoa kasvupaikka Vantaalla. Suojelualueen muita kasviharvinaisuuksia ovat hirssisara, hetesara ja pohjanpaju.

Lamminsuonojan varressa kasvaa muun muassa puro- ja luhtalitukkaa, suo-orkkia ja suurikukkaista jokileinikkiä. Suojelualueen län-
sireunan lehdon lajeja ovat puolestaan lehto-
leinikki, kevätlinnunherne ja lehtokuusama.

Eläimet viihtyvät syrjäisellä Lamminsuolla, vaikka kaksi suurta tietä sitä rajaavatkin. Lamminsuon on perinteistä hirvien talvilaidunalue. Uhanalainen liito-orava on myös löytänyt alueen, jossa on paljon lajille sopivaa elinympäristöä. Niin ikään uhanalainen ja Vantaalla erittäin harvinainen pohjansirkku pesii Lamminsuolla. Siellä kuulee myös pikkusiepon mieleenpainuvaa laulua, metsäviklon hätäistä huuteluja linnun puikkelehtiessa vauhdilla latvuston tasalla ja taivaanvuohen soidilennon mäkättävää ääntä.

Suon länsireunassa kohoaa kivinen seinä, jossa on pystysuoraa kalliopintaa ja sammalpeitteisiä lohkareita. JH

Luhtalitukka kasvaa eri puolilla Vantaata kosteilla alueilla. JH

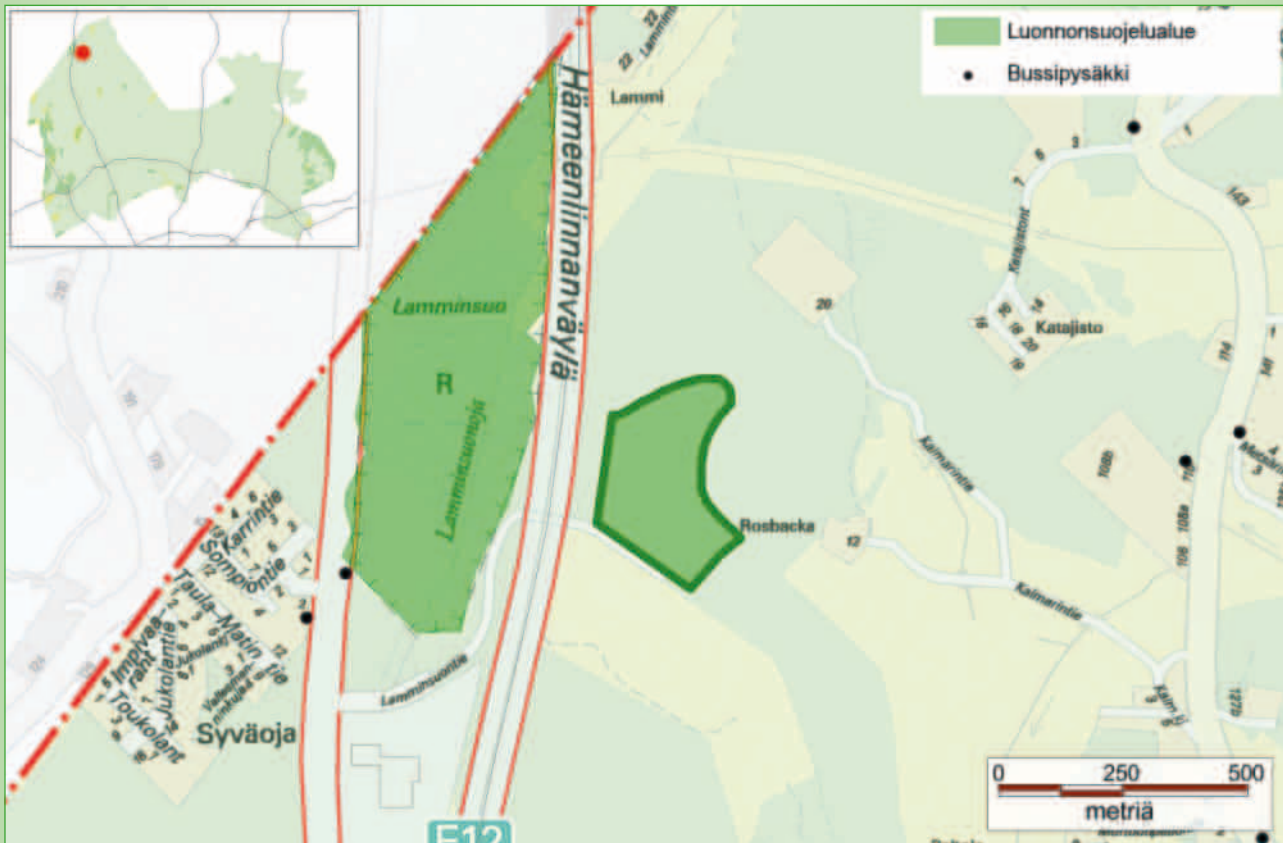

Purolitukan löytää kosteilta paikoilta lähes kaikkialta Vantaalta. JH

Riipilänmetsä

Sijainti: Luhtaanmäki Pinta-ala: 7,6 ha

Rauhoitus: 2013

Riipilänmetsän luonnonsuojelualueen länsireunassa kohoaa korkea kallio, jota peittävät laajat jäkälä- ja sammalkasvustot. Kallion itä- ja eteläpuolella on lehtomaista kangasta ja lehtoa. Suojelualueen keskellä mutkittellee pieni metsäpuuro, joka on uurtanut uomansa syväälle. Laaksopainanteeseen on kehittynyt pienialainen korpi, joka on osin tervaleppäkorpea. Hakkuiden jäljiltä puusto on enimmäkseen nuorta haavikkoa ja koivikkoa, mutta etenkin alueen eteläosassa on myös paljon järeitä haapoja. Riipilänmetsä on osa koillisen Vantaan jokseenkin yhtenäistä metsäistä vyöhykettä.

Vantaalla hyvin harvinainen, komea raidankeuhkojäkälä kuuluu Riipilänmetsän arvokkaaseen lajistoon. Lehtoalueilla kasvaa yleisesti taikinamarjaa ja harvinaisena lehtokuusamia ja metsälehmäksiä.

Lehtojen ruohoja ovat muun muassa sini- ja valkovuokko, vuohenputki sekä kevätlehtoleinikki. Suurikokoinen ja näyttävä heinälaji, tesma, on tuttu näky rehevillä kasvupaikoilla. Länsireunan kalliokedolla kasvaa isomaksaruohoa, joka on alueella tavatun uhanalaisen kallosinisiiven toukkien ravintokasvi.

Suojelualue on osa luoteisen Vantaan liito-oravien elinpiiriä. Alueella on myös havaintoja kirjojokikorennosta, joka on liito-oravan tavoin Euroopan unionin tiukasti suojelama laji. Riipilänmetsässä tavattuja lintuja ovat muun muassa harmaapäätikka, palokärki, laulu- ja mustarastas sekä hömötiainen. Nuori lehtipuusto turvaa ravinnonsaannin hirville, joista näkyy merkkejä eri puolilla. Alueella elää myös kytä.

Järeät haavat kohoavat nuoren puuston ylle. JH

Tiheä metsä vaihtuu paahteiseksi kalliokedoksi. JH

Kyy paistattelee auringossa alkukevään viileydessä. JH

Pienet papanat paljastavat liito-oravan elinpiirin. JH

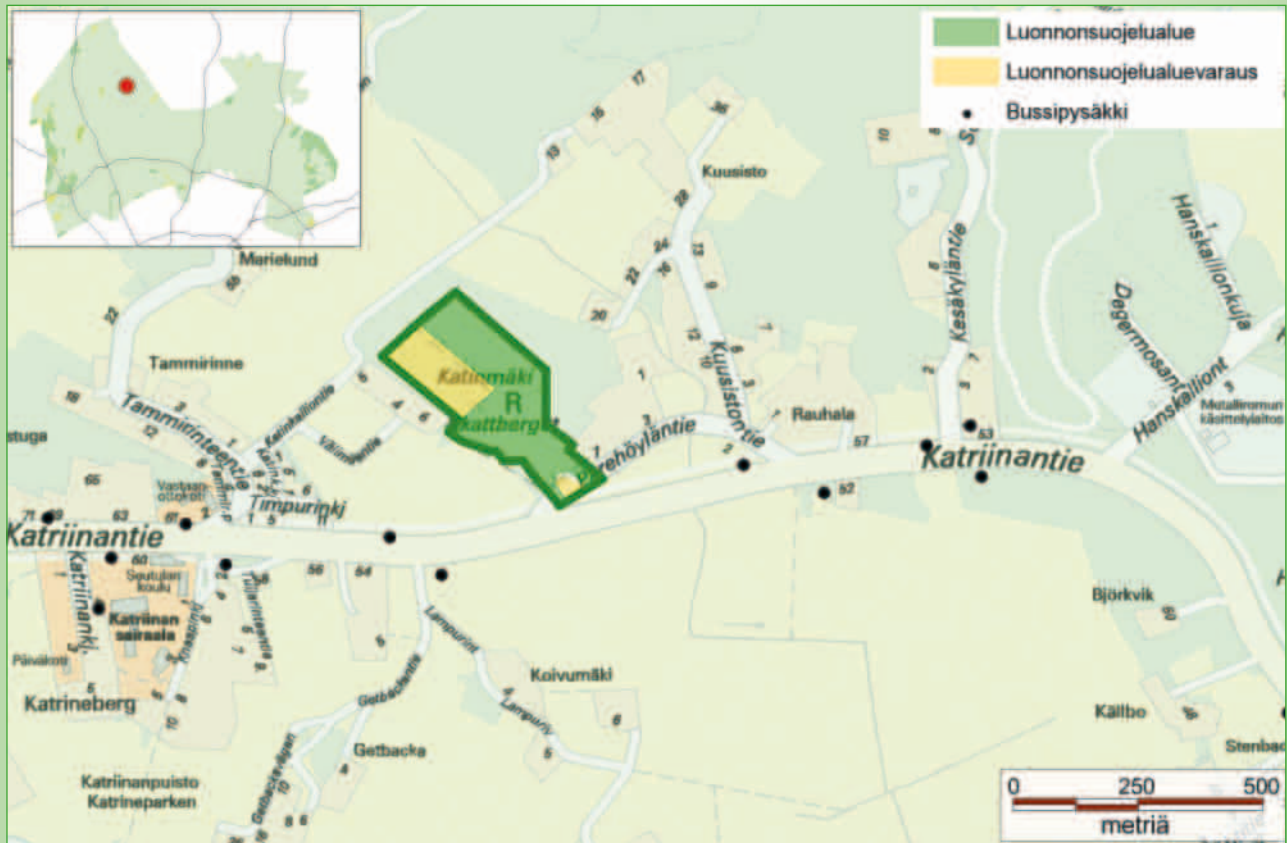
Katinmäki

Sijainti: Seutula

Pinta-ala: 7,7 ha

Rauhoitus: 1999

Vantaanjokilaakson itäreunalla maisemassa erottuu 64 metrin korkeuteen merenpinnasta yltävä Katinmäki. Sen laelta puolestaan avautuu kaunis näkymä valtakunnallisesti merkittävään Vantaanjoen kulttuurimaisemaan. Katinmäen huipulla on avokalliota, jota reunustavilla jyrkillä rinteillä on tiheää luonnontilaisen kaltaista kuusimetsää. Kallion eteläreunassa on jyrkänne.

Katinmäen kalliokedoilla kasvaa muun muassa mäkitervakkoa, ahosuolaheinää ja tuoksusimaketta. Korkeimman kalliohuipun liepeiltä löytyy hajanaisia kanervakasvustoja. Tiheän kuusimetsän puolella on laajalti mustikkavarvikkoa, jonka lomassa kasvaa kevätpiippoa, metsäkastikkaa sekä metsätähteä ja muita ruohokasveja. Valtapuuston kuusten lomassa

on yksittäisiä tammia, vanhoja mäntyjä ja rauduskoivuja. Vaahteran taimia on paikoin runsaasti. Kallionjyrkänten luona kohoaa haapojen yhtenäinen rintama.

Lahopuuta on kertynyt erittäin paljon, kun kuusia ja lehtipuita on kaatunut tuulella. Metsämaisemassa erottuu myös suurehko pystyn kuolleiden kuusien harmaa ryhmä.

Peltoaukeiden ympäröimällä pienehköllä metsäalueella ei elä pysyvästi suuria eläimiä. Katinmäellä on kuitenkin oravia, jäniksiä ja muita pieniä eläimiä. Linnustotiheys on korkea, ja lajistoon kuuluu luonnontilaisen metsän indikaattorilajeja, kuten puukiipijä, hippinäinen, punatulkku ja käpytikka.

Mustikkatyypin tuoreella kankaalla kasvaa tiheää kuusimetsää. JH

Sammalet, jäkälät ja matalien painanteiden kanervakasvustot verhoavat kalliopintaa. JH

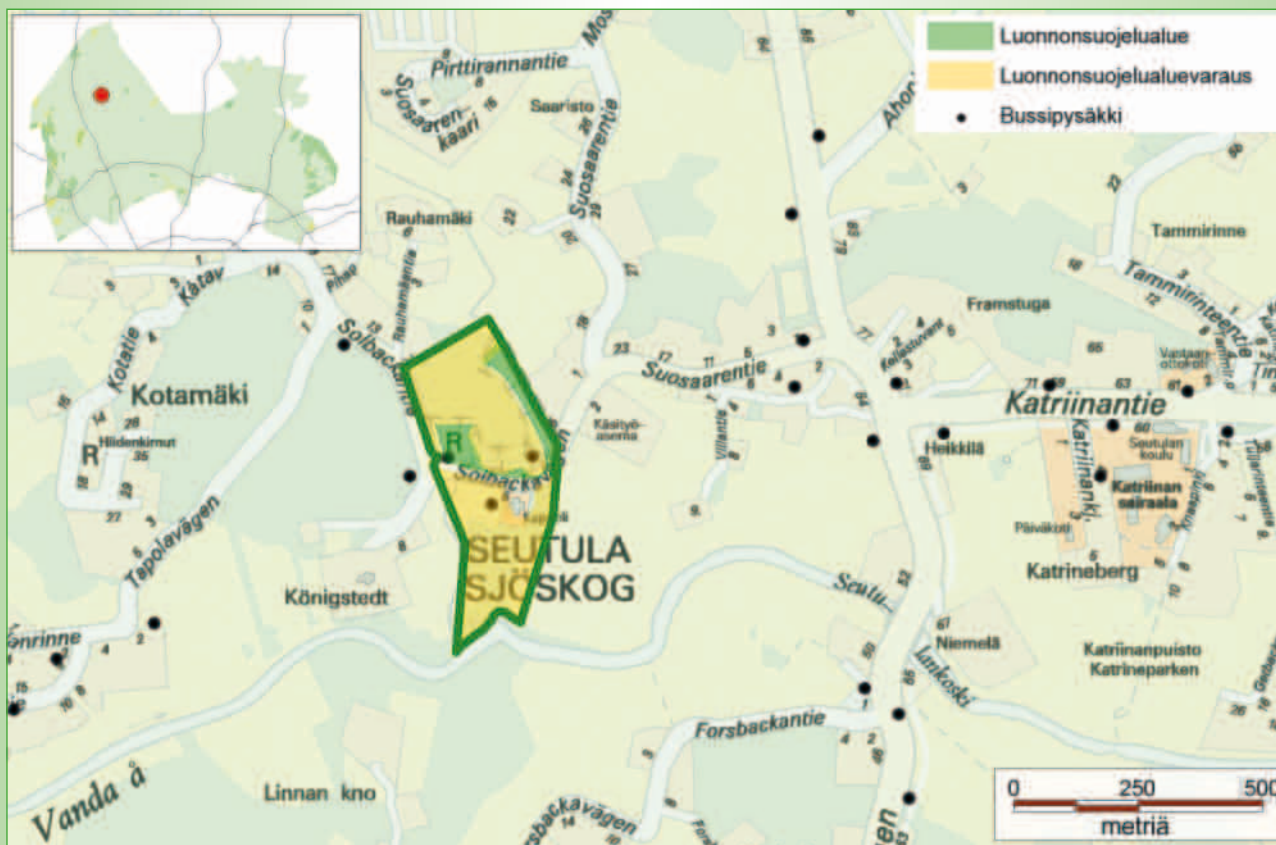
Königstedtin metsä

Sijainti: Seutula

Pinta-ala: 10,9 ha

Rauhoitus: 2000, suojelualuevaraus

Königstedtin metsän pohjoisosassa kohoaa kallio, jota peittää valoisa mäntymetsä. Kallioalue rajautuu idässä jyrkän teeseen. Jyrkän teen juurelta alkaa kapea vaahteroita ja tammia kasvava metsäalue. Tämä Seutulan jalopuumetsä on rauhoitettu luontotyyppinä. Sen eteläpuolella maasto laskeutuu niittyjen reunustamana kohti Vantaanjokea. Jokirannassa avautuu hieno koskimaisema. Metsäalueen poikki kulkevan tien varressa kasvaa vanhoja istutettuja tammia. Miljöötä täydentää vuonna 1925 valmistunut hirsirakenteinen kappeli.

Rauhoitettua jalopuumetsää komistaa noin seitsemänkymmentä runkomaista vaahteraa. Vaahterat ja tammet uudistuvat hyvin, ja metsässä on runsaasti eri-ikäisiä nuoria puita ja taimia. Metsässä kasvaa myös yksittäisiä pähkinäpensaita. Kallion päällä on mäntymetsää kilpikaarnaisine vanhoine puineen. Mäen län-

sirinne on tiheäkasvuista kangasmetsää ja lehtoa. Lehto jatkuu etelään paikoin tiheäpuustoisena. Nuoren lehtipuuston ylle kohoaa suuria mäntyjä ja koivuja. Joen luona on vaikuttava vanhojen tammien metsikkö.

Rauhoitusalue ja suojelualuevaraus muodostavat kokonaisuuden, jossa kasvillisuus ja kasvilajit muuttuvat noustaessa eteläreunan jokirannasta ylös kalliolle alueen pohjoisosassa. Königstedtin metsä on enimmäkseen peltojen ja haja-asutuksen ympäröimä, mutta lähellä on myös muita metsäalueita, joten suuriakin eläimiä viipyy alueella ainakin väliaikaisesti. Kalliomännikkö on metsäkirvisen elinpiiriä. Tiheässä lehtometsässä pesii rastaita, tiaisia ja kertuja.

Kevätaurinko paistaa kallioisen mäen valoisassa mäntymetsässä. JH

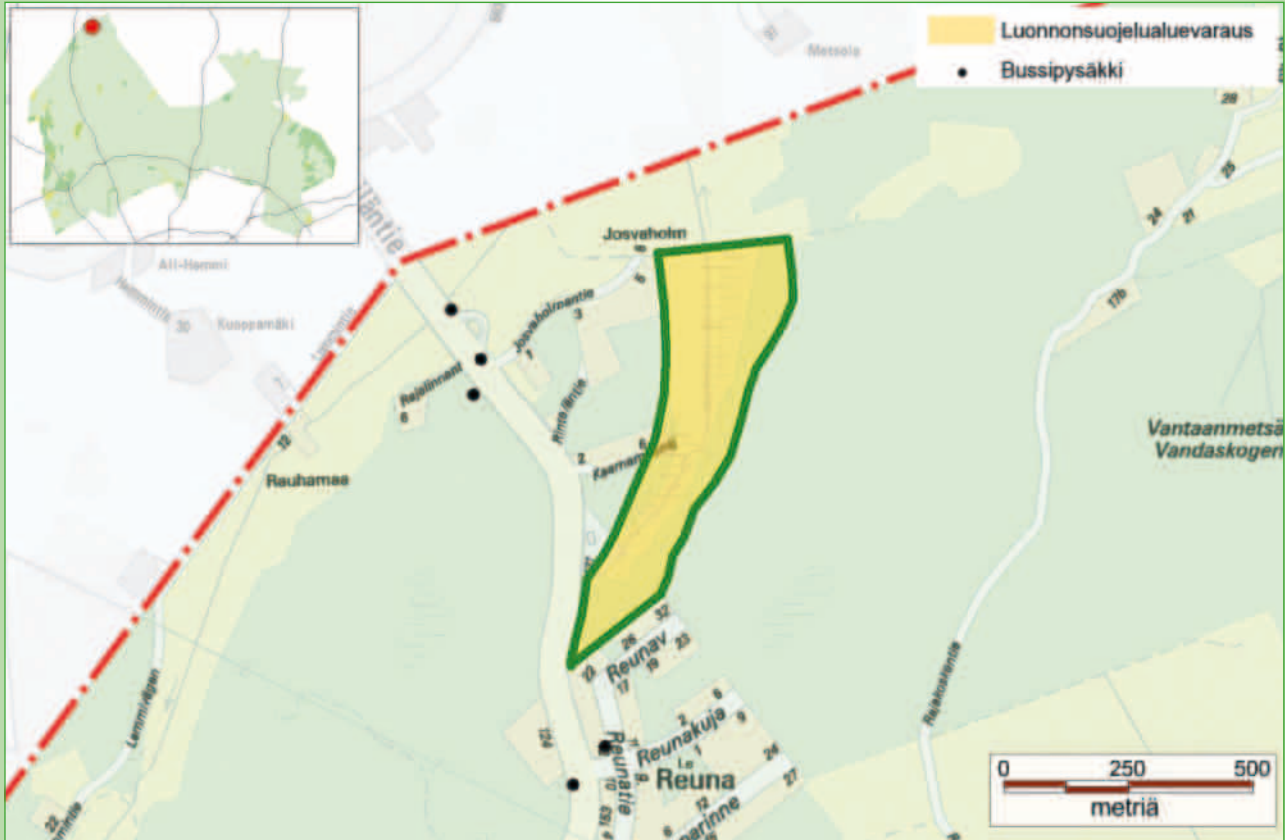
Jokirannan viiltosarojen takana kohoavat pajut, tuomet ja korkeimpana tammet. JH

Josvholm

Sijainti: Riipilä

Pinta-ala: 14 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Josvholmin korpipainanne on kehittynyt koillis-lounaissauntaiseen murroslinjaan. Eteläosan lähteistä alkunsa saavaa pientä puroa ympäröivät vetiset ja upottavat korpi- ja luhta-alueet. Maaston kohotessa korpi vaihtuu lehdoksi ja kuusivaltaiseksi tuoreen kannaan metsäksi molemmiin puolin suota. Suojelualuevarauksen pohjoisosa on tiheää kuusivaltaista korpea, jota viereisten peltosten reuna-ajat ovat jonkin verran kuivattaneet. Josvholmin pohjoispuolella on laajalti avaraa pelto- ja niittyaukeaa.

Paikallisista metsänhakkuista huolimatta Josvholmin luonto on säilynyt monimuotoisena ja kiinnostavana. Näyttävät vehkakasvustot verhoavat luhtasuon vetisimpiä paikkoja. Muualla on yleisesti korkeaa kenttäkerroksen kasvillisuutta, kuten mesiangervoa ja korpikaislaa sekä suuria saniaisia. Lehtokorven puo-

lta löytyneet lehtopalsami ja kevätlinnun-silmä sekä lehtolajeista näsiä, lehtoleinikki ja lehtopähkämö ovat koko Vantaalla suhteellisen harvinaisia lajeja.

Varsinkin pohjoisosan tiheäpuustoisessa korpessa on paljon kääpiä. Yleisten kanto-, taula-, latta- ja pötkelökääpien seurana puita lahottavat helposti tunnistettavat mutta harvinaiset lakkakäävät.

Korpien tiheiköt tarjoavat hyviä pesimäpaikkoja monille pikkulinnuille, kuten peukaloiselle, tilitille ja mustapäähertulle. Laulu- ja mustarastaiden soinnikas laulu kuuluu Josvholmin kevääseen ja alkukesään. Kuusivaltainen metsä suurine haapoineen ja koivuineen on sopivaa elinympäristöä liito-oravalle. Metsäisen alueen muita lajeja ovat muun muassa näätä, kettu ja hirvi.

Kuivat ja märät alueet muodostavat mosaiikin luhtaissa heinä- ja ruohokorvessa. JH

Kesällä rehevä kasvillisuus kätkee kantavat kannakset ja upottavat hetteet. JH

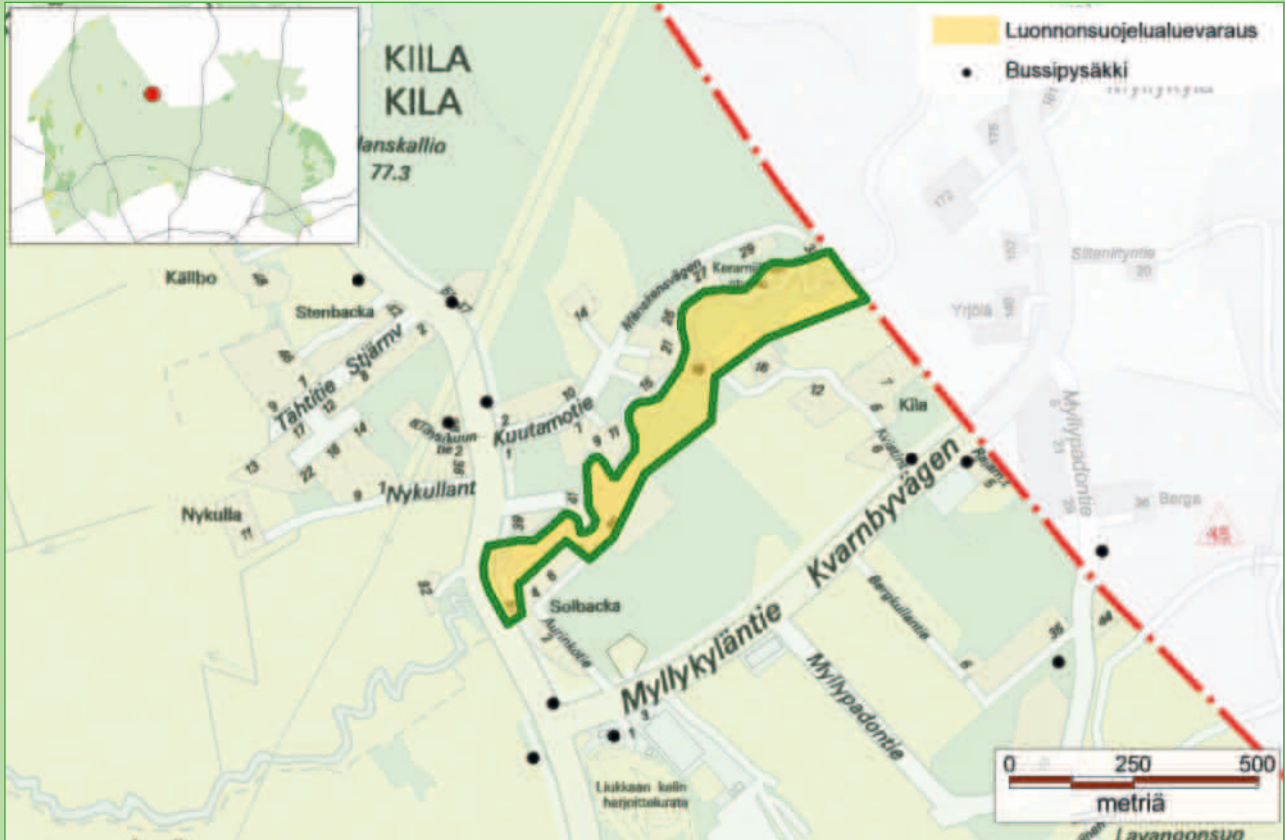
Josvahalmin monipuoliseen kääpäälajistoon kuuluu aniksen tuoksuinen aniskääpä. JH

Lillån

Sijainti: Kiila

Pinta-ala: 9,8 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Lillån on Tuusulanjärvestä tulevan Tuusulanjoen alajuoksun luonnonsuojelualuevaraus. Vantaan puolelle tullessaan ensimmäisen noin seitsemän metrin levyinen jokiuoma mutkittelee osin metsäisessä maisemassa enimmäkseen rauhallisena, mutta parhaimmillaan virtaus yltyy pieneksi koskeksi. Joen pohjoisrannalla talojen piha-alueet rajautuvat suoraan vesialueeseen, mutta etelärannalla yhtenäinen metsä yltää jokirantaan asti.

Jokivarressa on reheviä lehtoaloja, joilla kasvaa muun muassa lehtopalsamia, imikkää ja mustakokkonmarjaa. Jokirannassa kasvaa mesiangervoja ja terttualpeja. Kosteissa paikoissa erottuu myös tervaleppiä ja suurten saniaisten hallitsemaa saniaislehtoa, joka on käynyt luontotyyppinä harvinaiseksi Suomessa.

Vesialueella on ulpukoita, jotka reunustavat avovettä hajanaisina kasvustoina. Paikoin joen ylle kaartuvat harmaalepät, tuomet ja muut puut luovat rauhallista tunnelmaa.

Sinisorsa ja telkkä kasvattavat poikueitaan joella. Jokivarressa kiirii rantasipin hätäinen ääni. Metsän puolella pesivät muun muassa laulu- ja mustarastaat sekä sepel- ja uuttukyyhkyt.

Suojelualuevarauksen ulkopuolella Vantaanjokivarren peltoaukeiden ja savitasankojen keskellä Tuusulanjoki näyttäytyy hyvin toisena. Saviseen maaperään uurtunutta jokiuomaa reunustaa pajujen, tuomien ja muiden lehtipuiden vyö. Ennen yhtymistään pääuomaan joki meanderoi, eli mutkittelee voimakkaasti, kun veden virtaus on kuluttanut ulkokaarretta ja siten jyrkentänyt mutkia.

Virtaus yltyy pieneksi koskeksi. JH

Neidonkorentoja näkee usein virtavesien lähellä. JV

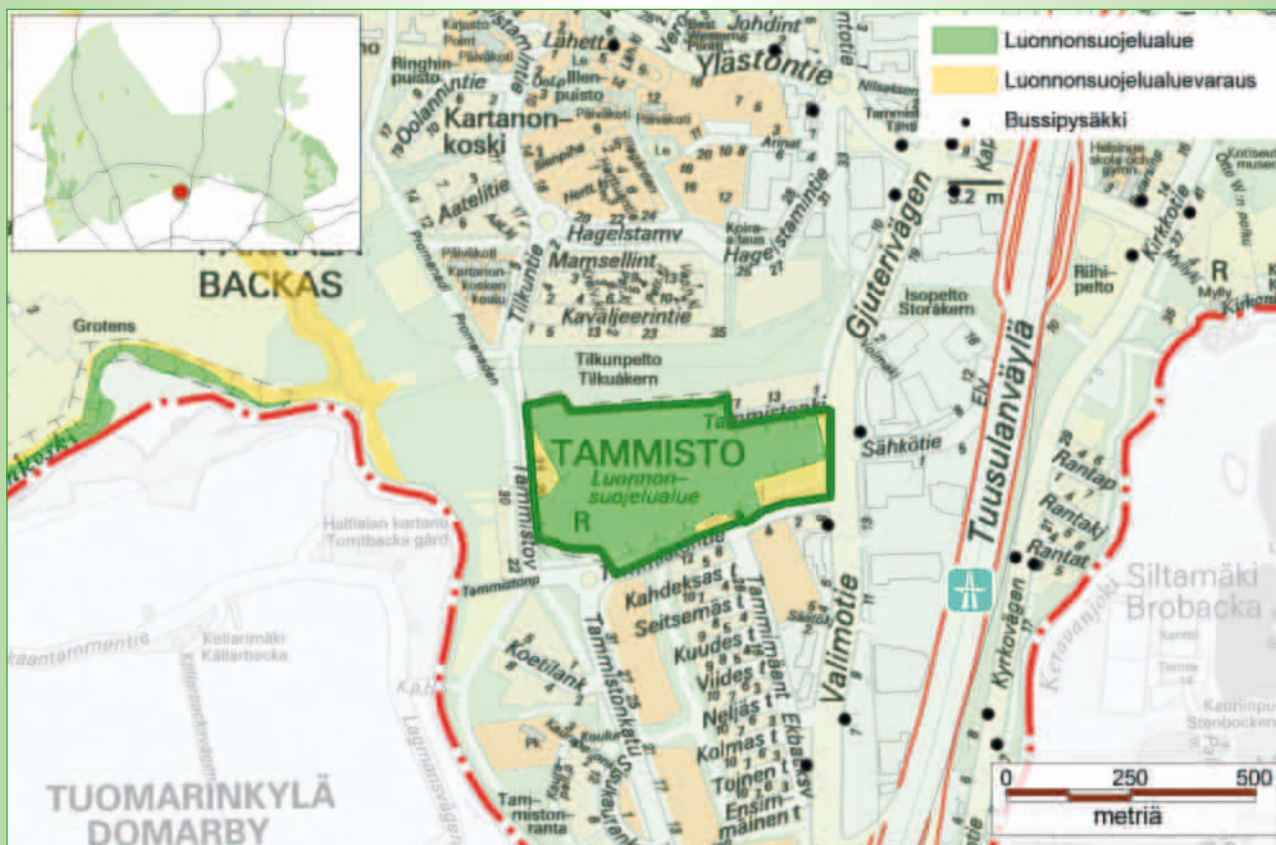
Tammisto

Sijainti: Tammisto

Pinta-ala: 15,3 ha

Rauhoitus: 1946, 2003

Vanhat tammet ja pähkinäpensastiheiköt luovat Tammistoon omanlaisensa tunnelman. Tammia on eniten alueen etelä- ja länsiosissa, kun taas pohjois- ja itäosan metsät ovat kuusivaltaisia. Ylempänä rinteessä lehto vaihtuu kangasmaaksi, missä voi nähdä iäkkäitä kilpikaarnaisia mäntyjä. Kenttäkerroksen valtalaji on mustikka. Kallioiden laella on paahteisia ja puuttomia ketoalueita joilla kasvaa muun muassa mäkitervakkoa, tuoksusimaketta, isomaksaruohoa ja keto-orvokkia.

Rinteiden lehdoissa kasvillisuus on monikerroksista ja rehevää. Auringonvalo pääsee pohjakerrokseen vain paikoitellen ja hämyisessä metsässä on helteelläkin mukavan vilpoisaa. Pähkinäpensaiden suuret lehdet keräävät valoa keskikerroksessa ja pohjakerroksen kasvit saavat runsaasti valoa vain keväällä ja alkukesällä. Pohjakerroksessa viihtyvätkin aikaiset

kukkijat, kuten sinivuokot ja kielot sekä muut lehdoille tyypilliset kasvit, kuten erilaiset saniaiset. Taikinamarja- ja lehtokuusamapensaiden marjat hehkuvat punaisina loppukesästä.

Tammistossa pesii yli 30 lintulajia, muun muassa nokkavarpunen, tikli, hemppo, laulu- ja mustarastas, uuttukyyhky, kultarinta sekä mustapääkerttu. Joinakin vuosina myös sarvi- ja lehtopöllö ovat pesineet alueella. Tammistossa voi talviaikaan tavata vaeltavia valkoselkä- ja pohjantikkoja sekä pähkinä- ja kielonakkeleita. Lahopuut tarjoavat ravintoa niin hyönteisille kuin niitä syöville pikkutikalle ja palokärjelle. Myös kanahaukka vierailee metsikössä. Kannattaa myös muistaa jäkälätammiyökkönen, joka käyttää ravinnokseen vain tammen lehtiä ja kukkia, sekä kauniin sinisenä välkkyvä tammella elävä päiväperhonen, tamminopsasiipi.

Suuret pähkinäpensaat kaartuvat sateenvarjomaisina alempien kasvillisuuskerrosten yllä. JH

Tammikolmikko. JH

Keltamot versovat kuolleen tammen kaarnan rakosista. JH

Viinikanmetsän jalopuumetsä

Sijainti: Viinikkala Pinta-ala: 1,5 ha, Rauhoitus: 2004

Viinikanmetsän jalopuumetsä sijaitsee laajan peltoaukean ja teollisuusalueen väliin jäävässä metsäsaarekkeessa. Se on enimmäkseen kuusivaltaista lehtoa ja lehtomaista kangasta. Metsikön pohjoisosassa on paljon metsälehtimuksia, joista suurimmat ovat kasvaneet järeiksi runkopuiksi. Suojelualue ja koko muu metsäsaareke on eristyksissä laajoista metsäalueista.

Varjoisan kuusikon puolella metsänpohjalla on vain niukasti kenttäkerroksen kasveja. Sen sijaan valoisilta lehtipuuvaltaisilta aloilta löytyy monin paikoin monipuolinen vaateliaiden kasvien joukko. Imikkä, sinivuokko ja lehtosinijuuri sekä lehto-orvokki ovat tyypillisiä Viinikanmetsän lehtokasveja. Kevään kukki-

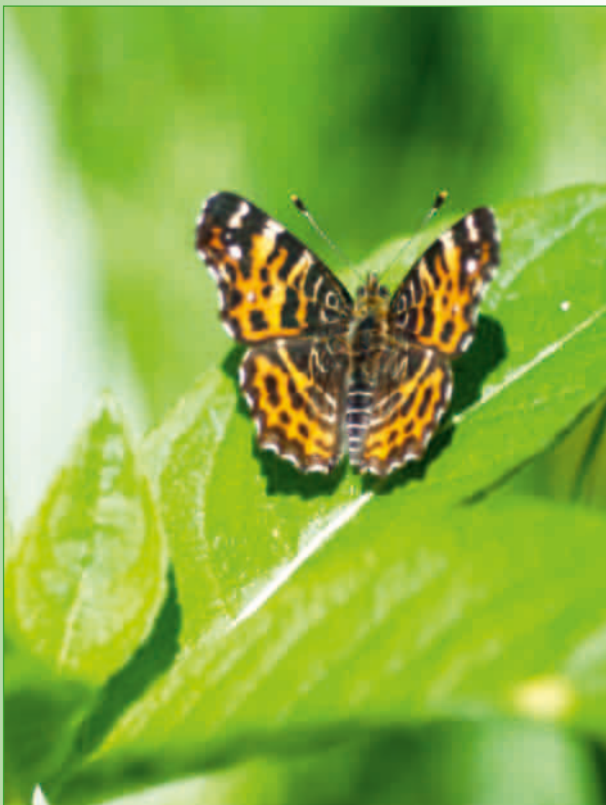
joita ovat myös valkovuokko ja kevätlinnunherne. Pensaskerroksen lajeja ovat lehtokuisama ja taikinamarja.

Pesimälinnustoon kuuluvat muun muassa rastaat sekä lehto- ja mustapääkertut. Pelloilla ja avoimilla paikoilla ruokailevat lajit, kuten sepel- ja uuttukyyhky, sekä Euroopan laajuisesti huomattavasti harvinaistunut peltosirkku, pesivät Viinikanmetsässä.

Valkohäntä- ja metsäkauriit löytävät hyviä lepo- ja suojapaikkoja laajan peltoaukean vierestä metsästä. Myös perhoslajisto on huomionarvoinen. Lajistoon kuuluvat esimerkiksi karttaperhonen ja kirjojätäläko, joka on löydetty vain muutamasta paikasta Suomessa.

Suuret metsälehmukset hallitsevat lehtomaisemaa. JH

Etelä-Suomessa yleinen karttaperhonen paistattalee lehtosinijuuren lehdellä. JH

Metsälehmus voi kasvaa 30-metriseksi ja elää 300-vuotiaaksi metsän jättiläiseksi. JH

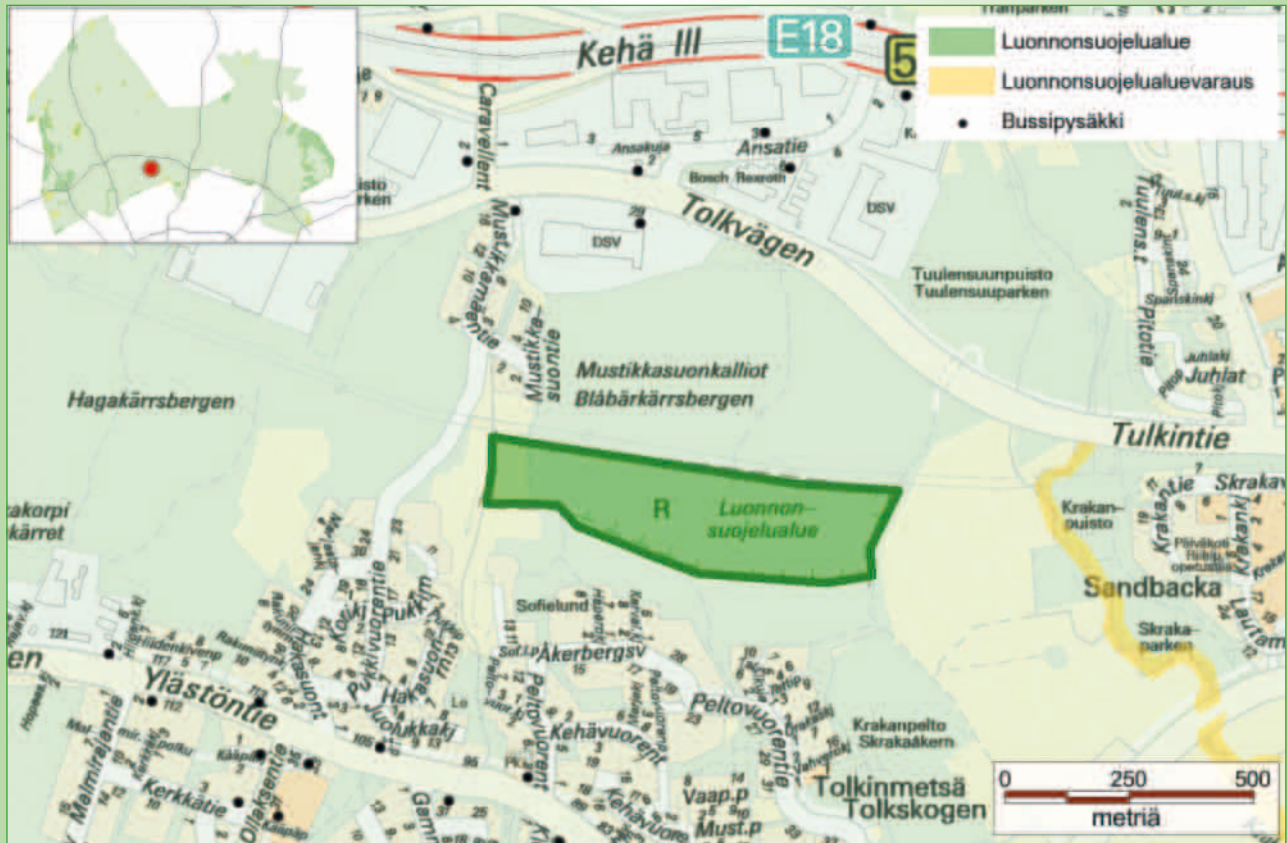
Blåbärkärrsbergen

Sijainti: Ylästö

Pinta-ala: 13,8 ha

Rauhoitus: 2002

Luonnonsuojelualueen länsiosaa hallitsee laaja kallioalue, josta löytyy niin silokalliota kuin pinnanmuodoiltaan rikkonaista kalliota mataline kallioseinämineen ja terassitasanteineen. Paikoitellen kallionreuna on murentunut lohkareiksi. Kallion länsipuolella maasto laskeutuu nopeasti lehtomaisena rinteinä. Suojelualueen läntisin kolkka on umpeen kasvavaa niittyä. Kallioisen alueen itäpuolella on mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää, jossa on laajahko kangaskorveksi soistunut alue.

Nimensä mukaisesti Blåbärkärrsbergenillä kasvaa monin paikoin erittäin paljon mustikkaa. Varsinkin itä- ja eteläreunan kuusivaltaisissa metsissä yhtenäiset mustikkavarvikot

peittävät laajoja alueita. Kuivista kalliomänniköistä löytyy muun muassa kanervaa ja yksittäisiä polkusaratuppaita. Länteen päin mentäessä kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi. Länsiosan puusto on lehtipuuvaltaista ja selvästi nuorempaa kuin muualla suojelualueella.

Luonnonsuojelualue on osa laajempaa Tolkin metsää. Siellä liikkuu hirviä ja valkohäntäkauriita. Blåbärkärrsbergenin pesimälintuja ovat muun muassa mustarastas, laulurastas, metsäkivirinen, sirittäjä ja kirjosiippo. Myös käen kukuntaa kuulee yleisesti. Maankamaralla hyppii sammakoita, ja suojelualueella on tavattu myös sisiliskoja ja kytitä.

Mustikanvarvut peittävät maanpintaa yhtenäisenä kasvustona mäntyvaltaisen puuston katveessa. JV

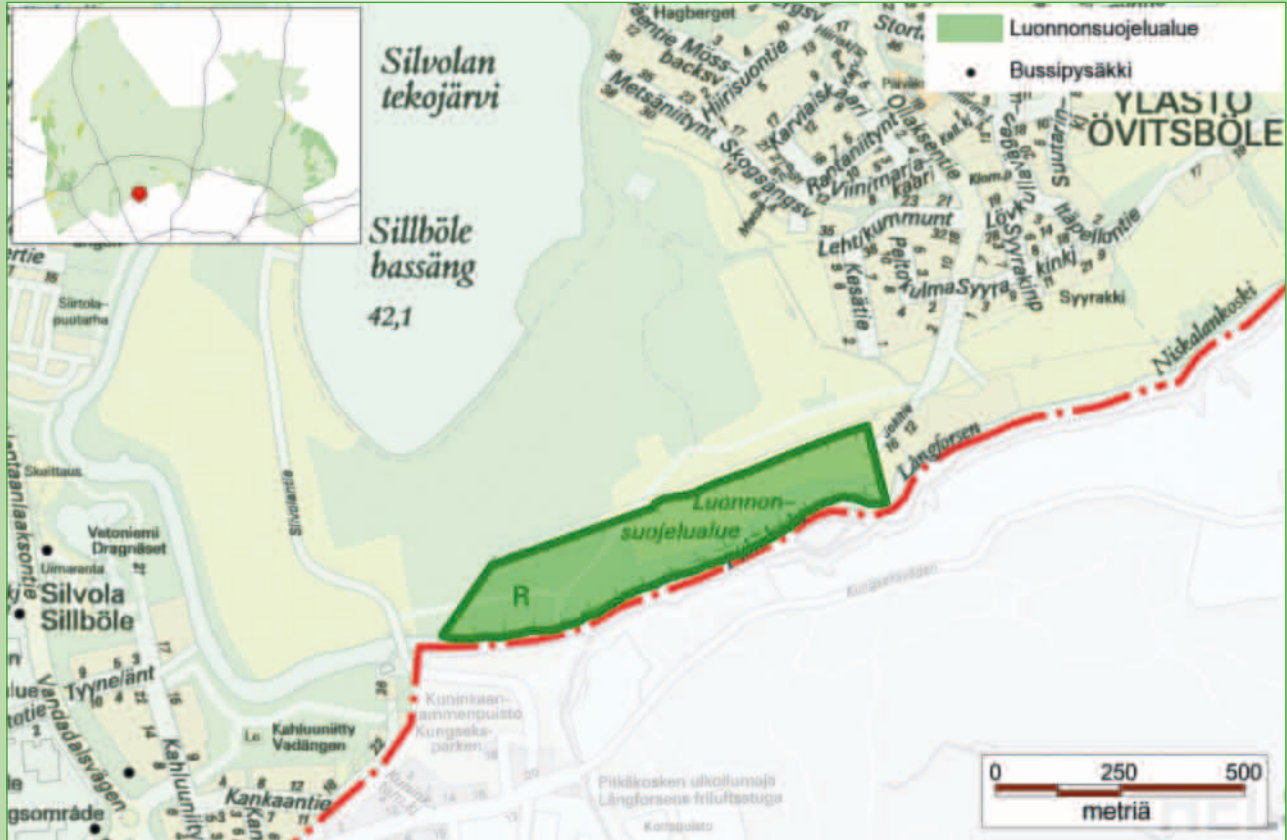
Pitkäkoski

Sijainti: Ylästö

Pinta-ala: 12,8 ha

Rauhoitus: 1984, 2007

Pitkäkoski on hieman yli kilometrin mittainen ja koko Vantaanjoen toiseksi pisin koski. Kosken molemmin puolin on pähkinäpensaslehtoja, rantalehtoa ja jylhää kuusikkoa. Varsinkin Helsingin puoleinen rantatörmä on paikoin erittäin jyrkkä ja eroosio romahduttaa aika ajoin rantatörmää jokeen.

Kasvillisuus kukoistaa jokivarren ravinteikkaassa maaperässä. Lehdon puut ovat kasvanneet erittäin korkeiksi ja suurimmat yli satavuotiaat kuuset ja rauduskoivut lähentelevät jo kolmeakymmentä metriä. Pensaskerroksessa rehottavat lehtokuusamat, taikinamarjat, koiranheisi- ja pähkinäpensaat. Märimmistä paikoista löytyy lisäksi mustaherukkaa.

Pitkäkosken näyttäviä kevätkukkijoita ovat muun muassa leinikit, tähtimöt, vuokot sekä jokivarren rentukat

Pitkäkosken monipuoliseen linnustoon kuuluvat muun muassa pähkinähakki, rantasipi, idänuunilintu, nokkavarpunen, tiltalti ja siritäjä. Pohjoisesta vaeltaa joka vuosi koskikaroja talven viettoon kosken sulapaikoille.

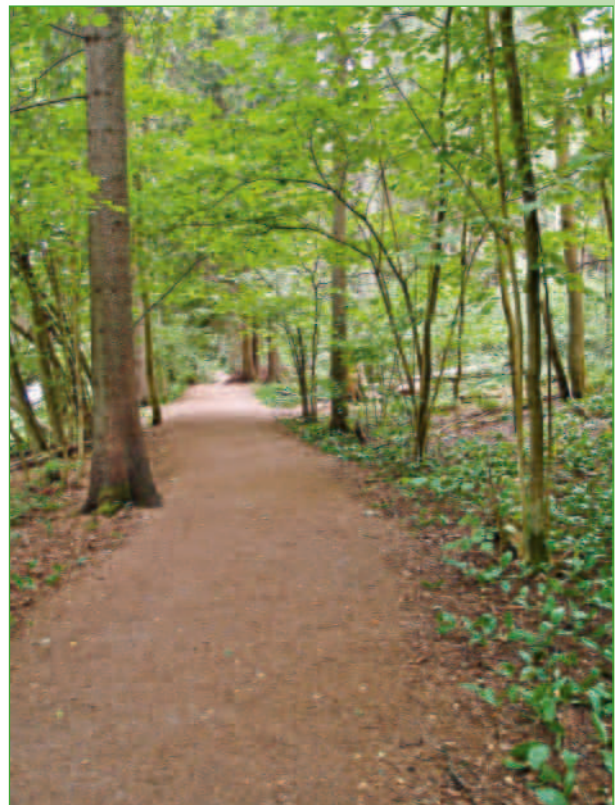
Matalanveden aikaan voi nähdä joenpohjassa vuollejokisimpukoita, jotka elävät runsaslukuisena Vantaanjoessa. Vuollejokisimpukka on uhanalainen, Euroopan unionin tiukasti suojeluma laji. Satunnaisesti voi myös päästä näkemään joessa kalastavia saukkoja.

Vesihöyryä tiivistyy sulapaikkojen ylle ankarassa, lähes 30 asteen pakkasessa. JH

Keltakurjenmiekat ja tuuheat viiltosaratuppaat reunustavat avovettä jokirannassa. JH

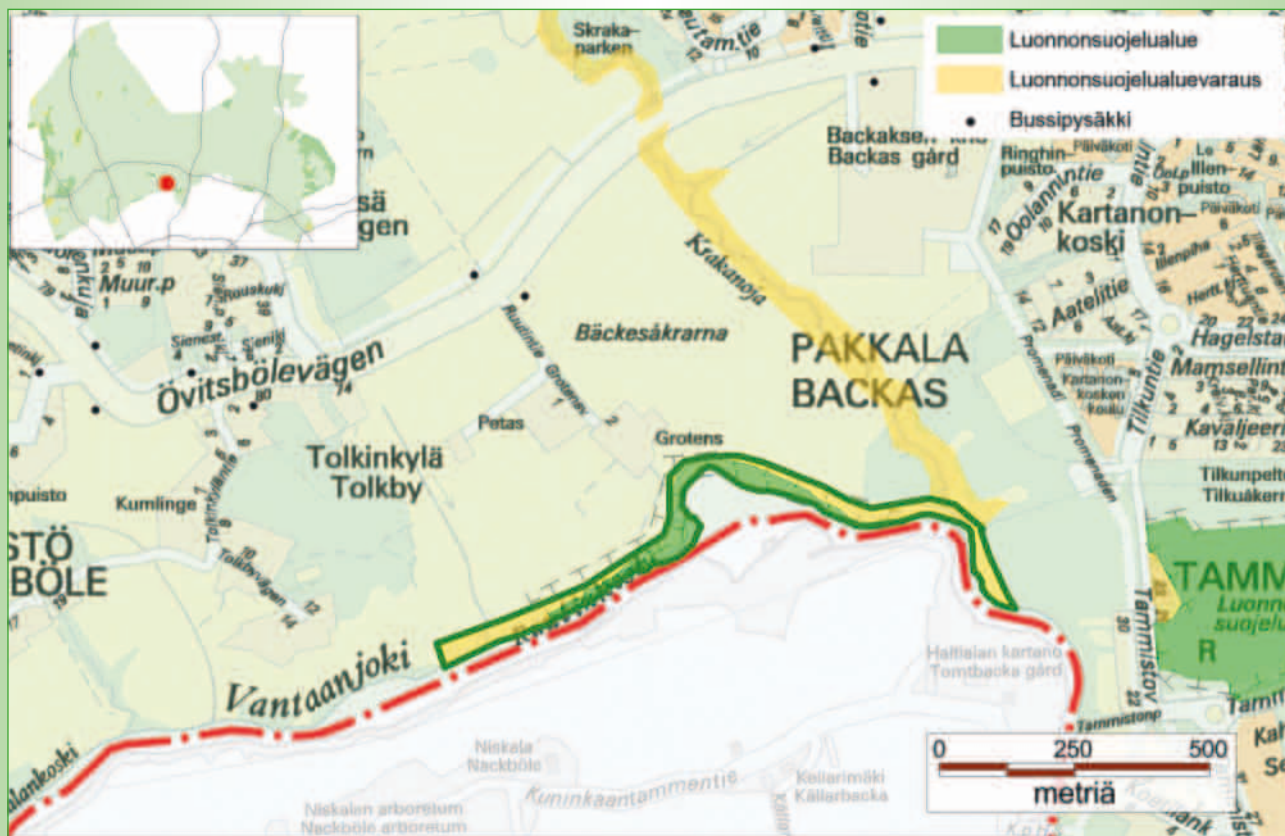

Kuusenrungot ja pähkinäpensaiden lehvästöt kehystävät luontopolkua. JH

Ruutinkoski

Sijainti: Ylästö, Pakkala

Pinta-ala: 5 ha Rauhoitus: 2009, luonnonsuojelualuevaraus

Pitkäkoskesta alavirtaan kuohuaa Ruutinkoski. Heti sen alapuolella on huomattavan laaja suvantoalue, jota reunustavat rantaniityt ja lehdot. Helsingin puoleiset rantaniityt ovat erityisen edustavia monine kevätkukkijoineen. Leveään suvannon jälkeen joki kapenee nopeasti ja kääntyy jyrkästi etelään. Ruutinkosken rannat molemmin puolin Vantaan ja Helsingin rajaa kuuluvat lehtojen suojeluohjelmaan.

Suojelualueen Vantaan puoleisella rannalla on enimmäkseen niittyä. Kuivilla paikoilla kasvaa keltamataraa ja muita melko matalia kasveja, mutta suurimaksi osaksi korkeat ruohot ja heinät vallitsevat. Niityn lajistoon kuuluvat muun muassa keltakurjenmiekka, keltaängelmä, rantakukka ja rantatädyke.

Vesirajassa ja vesialueella on laajoja viiltosara- ja järvikortekasvustoja. Helsingin puoleisella rannalla kukkivat keväisin kelta- ja valkovuokot, pystykiurunkannukset ja mukulaleinikit.

Kosken kivien pinnalla erottuu pieniä mysymäisiä ankyluskotiloita, joiden mukaan on nimetty jääkauden jälkeisen Itämeren altaan Ancyclusjärvi-vaihe. Ruutinkosken suurharvinaisuus on vantaankorri. Tämä koskikorento on löydetty vain muutamasta paikasta Suomesta. Saman elinympäristön joen pohjalla korenon toukkien kanssa jakavat vuollejokisimpukat.

Kesäaikaan pohjanlepakko ja vesisiippa saalistavat hyönteisiä joen yllä. Talvella jäänreunalla voi nähdä koskikaran.

Jokirantaa reunustavat yhtenäiset viiltosarakasvustot vaihettuvat reheväkasvuiseksi niityksi. JH

Ruutinkosken alapuolella maisemaan piirtyy lehtipuuvaltaisia rantalehtoja. JH

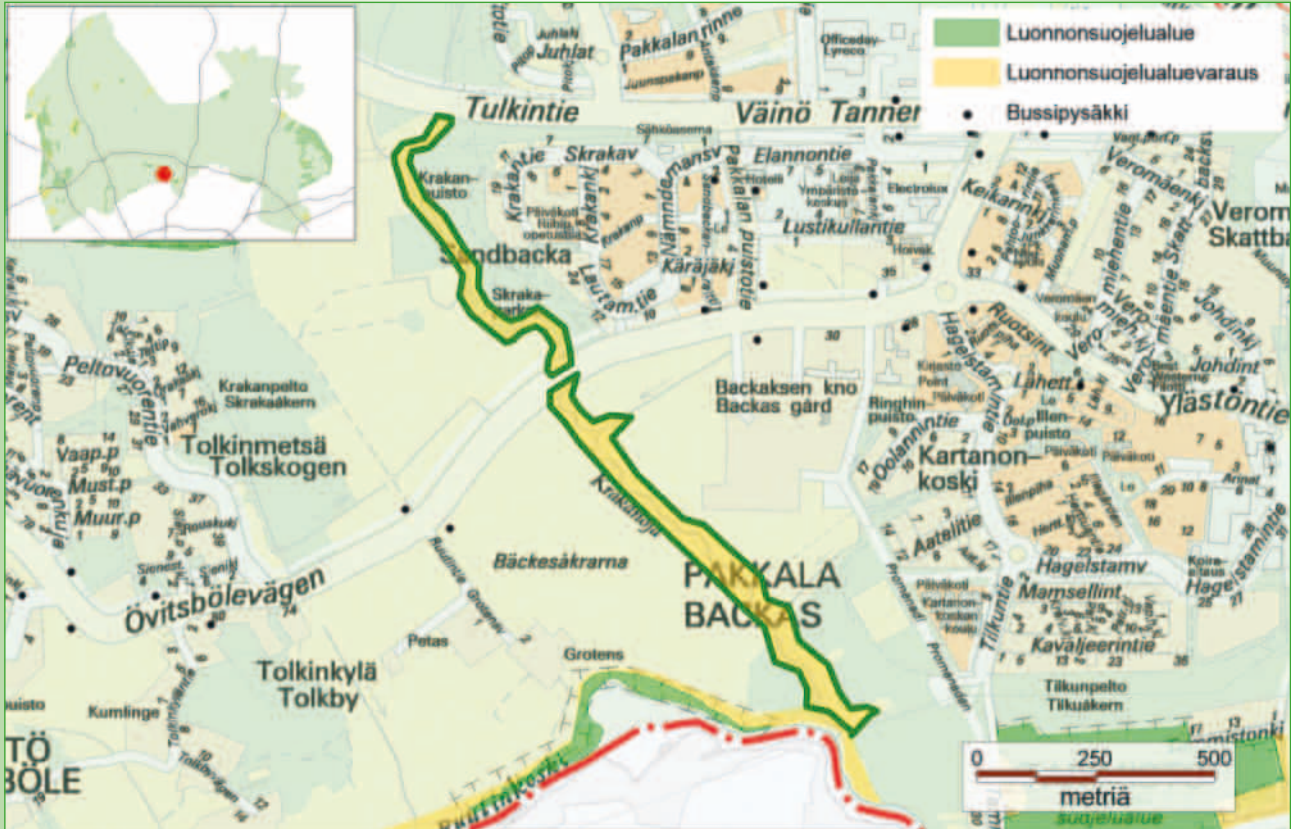
Krakanoja

Sijainti: Ylästö, Pakkala

Pinta-ala: 8 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Krakanoja yhtyy Vantaanjoen pääuomaan heti Ruutinkosken alapuolella. Maakunnallisesti arvokas puro virtaa jokseenkin alkuperäisessä uomassaan. Savimaahan uurtunut puro meanderoi voimakkaasti, eli vesi on kuluttanut uoman ulkokaarretta luoden jyrkästi mutkittelevan puron. Moneen puronmutkaan on kasaantunut virran mukana tullutta puuainesta padoiksi. Krakanoja saa osan virtaamastaan pohjavedestä, ja tämän lähdevaikutuksen vuoksi vesi on ainakin ajoittain hyvin kirkasta.

Kasvit jokseenkin puuttuvat purosta, mutta heti purouoman reunamilta alkaa rehevä kasvillisuus. Ylästöntien molemmin puolin Krakanoja virtaa tiheään lehdon halki. Purovarressa on muun muassa kotkansiipiä ja hiirenportaita. Paikoin harmaalepät, tuomet, pihlajat ja haavat kätkevät puron tiheään lehvästön peittoon. Puron ympäristössä löytyy myös kuusimetsää.

Alajuoksulla puron ympäristö muuttuu. Metsän tilalle tulee aukkoinen puiden ja pensaiden vyö avoimen viljelymaiseman kupeessa. Monin paikoin niittykasvillisuus yltää puron partaalle asti.

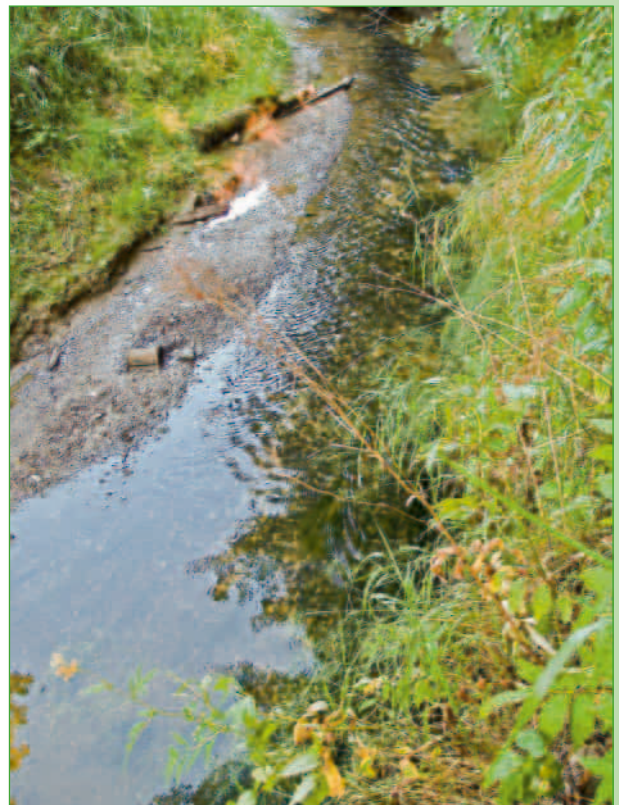
Lähdevaikutuksen ansiosta uomassa virtaa jonkin verran vettä kuivinakin aikoina, joten kalat pärjäävät purossa. Krakanoja on yksi taimenen kutupuroista Vantaanjoen vesistöalueella. Vesielämää viettävä saukkokin on tavattu liikuskelemassa purolla. Peltomaisemassa purovarren tiheiköt sopivat pensaskertuille, luhtakerttusille ja punavarpusille. Myös satakieli kuuluu Krakanojan varren säännöllisiin pesimälintuihin.

Krakanoja virtaa rehevän lehtometsän halki. JH

Rautayhdisteiden oranssiksi värjäämä lähdepuro laskee Krakanojaan. JH

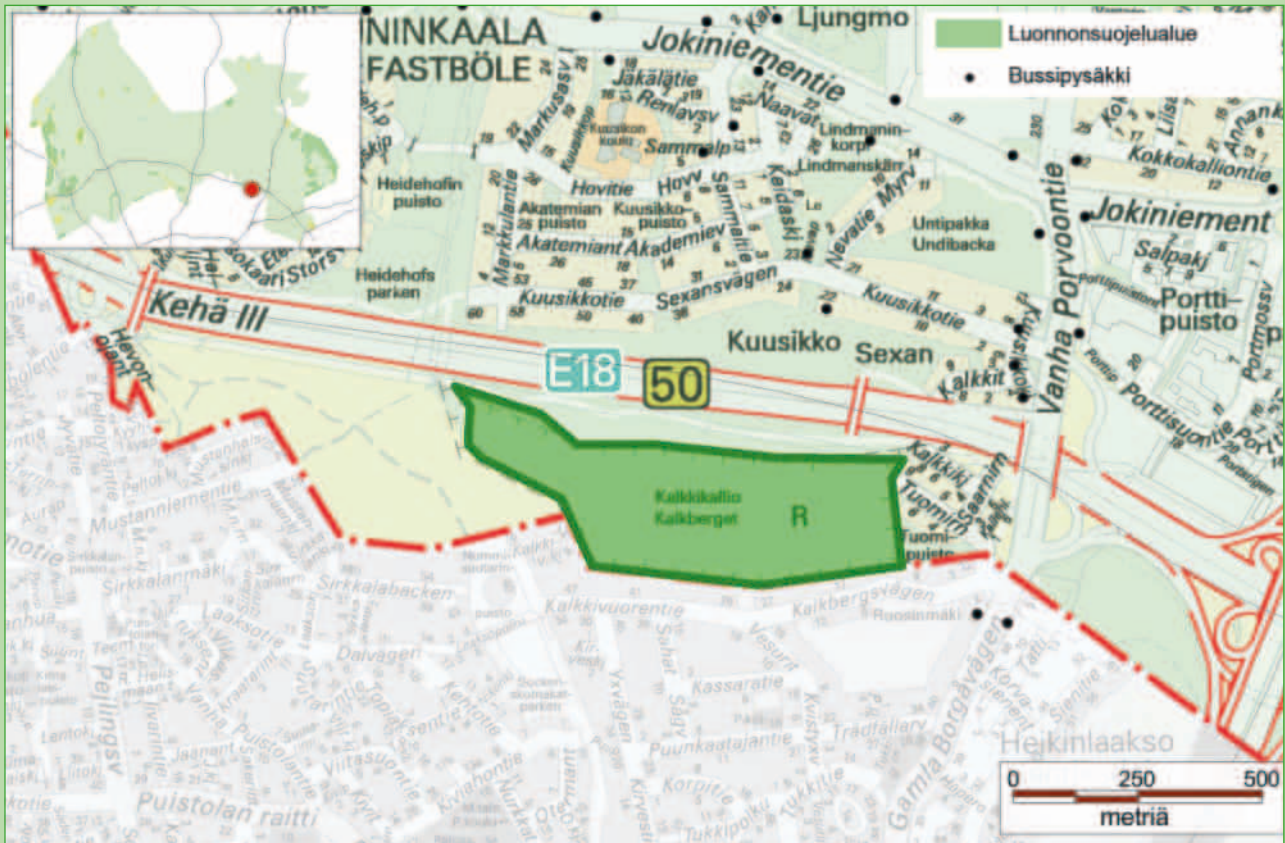

Hiekkapohjalla virratessaan Krakanojan vesi on hyvin kirkasta. JH

Kalkkikallio

Sijainti: Kuninkaala Pinta-ala: 18,7 ha Rauhoitus: 2007

Kalkkikallion komeat kalliohuiput kohoavat lähes 65 metriin merenpinnasta. Korkealta laelta, parhaimmillaan yli 100-vuotiaiden kilpikaarnamäntyjen yli, avautuu hieno näkymä ympäröivään kaupunkiin. Kallion eteläreunasta on irronnut suuria lohkaraita, joiden lomaan on syntynyt luolamaisia onkaloita. Avokallioita ja kalliomännikköjä ympäröivät tiheäpuustoiset kangasmetsät ja lehdot. Suojelualueen itäosassa on märkä korpipainanne, josta alkava noro on uurtanut jyrkkään itärinteeseen syvän uoman.

Suojelualueen kallioperä sisältää kalkkikiveä, joka näkyy alueen kasvillisuudessa ja kasvis-

tossa. Kalliolla kasvaa muun muassa Vantaalla harvinaista ketokäenminttua. Kallioita reunustavien rinteiden juurella menestyvät vaateliaat lehtokasvit, kuten mustakonnanmarja, lehtorvokki, lehtoleinikki ja lehtosiniijuuri.

Asutuksen ja suurien teiden keskelle jäävällä alueella elää enimmäkseen pienehköjä ja ihmisen lähelläkin viihtyviä eläimiä. Kalkkikallion linnusto on monipuolinen. Alueella pesii muun muassa suurin rastaslajimme, kulorastas. Havaintoja on myös pikkusiepostasta, pikkutikasta, palokärjestä, varpushaukasta ja lehtopöllöstä. Lintujen kanssa samaa elinpiiriä jakavat muun muassa orava, rusakko ja siili.

Vain ohut maannoskerros kallion pinnalla riittää kasvualustaksi vähään tyytyville männyille. JH

Kaksikotinen lehtosinijuuri (kuvassa hedekasvi) on kalkinsuosija. JV

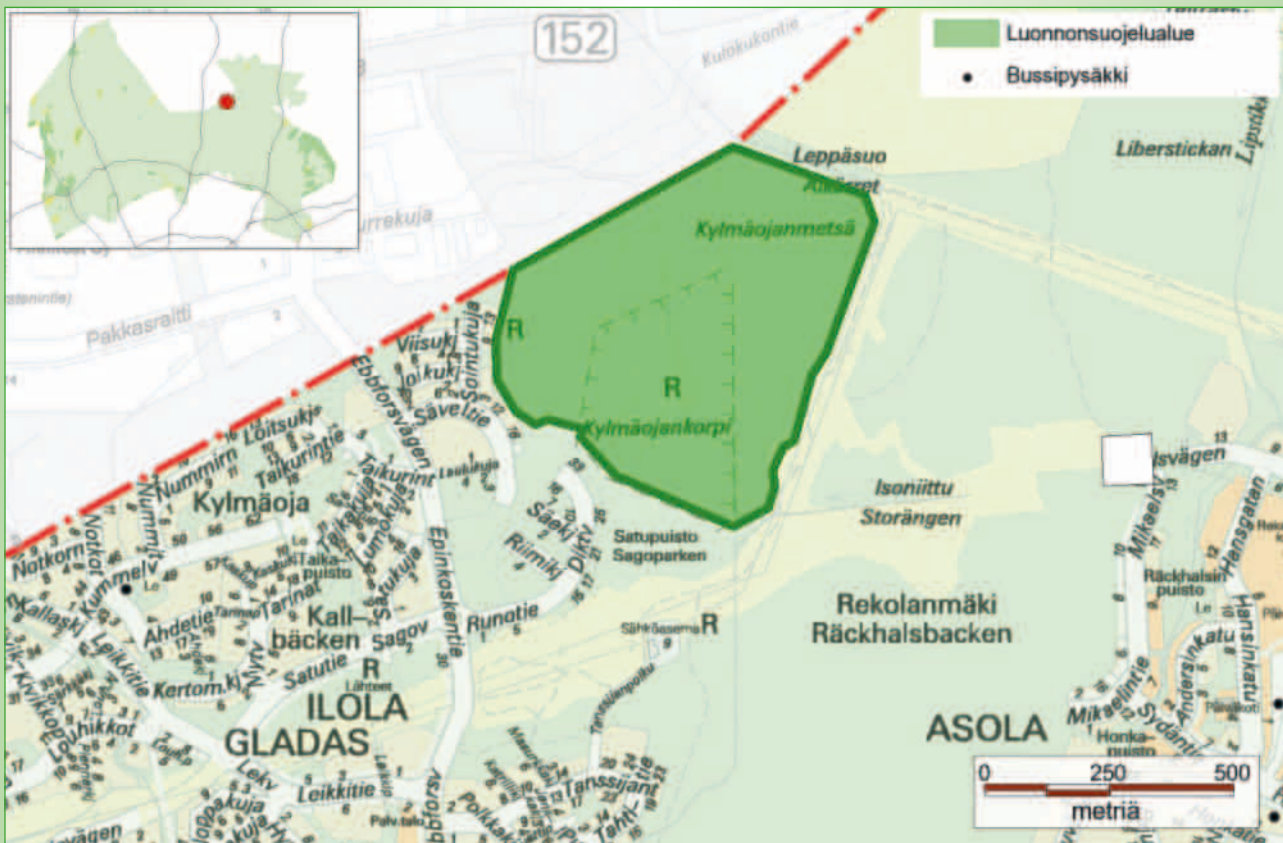
Kalsiumpitoinen kalsiitti on rapautunut muuta kiviainesta nopeammin. JH

Kylmäojan korpi ja Kylmäojanmetsä

Sijainti: Ilola, Asola

Pinta-ala: 37 ha

Rauhoitus: 2001, 2012

Kylmäojan korpi ja sitä ympäröivä metsä muodostavat yhtenäisen suojelualuekokonaisuuden. Sen keskeisin osa on erittäin edustavaa tervaleppäkorpea sekä muita korpityyppejä, kuten ruoho- ja heinäkorpea sekä metsäkorpea. Korpien keskeltä löytyy myös pieni avosualue. Suojelualueen itäosan laajoja korpialueita on ojitettu, mutta ojat ovat kasvamassa hiljalleen umpeen. Soiden ympärillä on erilaisia kangasmetsiä, joiden valtapuina vaihtelevat männyt ja kuuset, paikoin löytyy lehtipuuvaltaisiakin aloja. Suojelualueen halki virtaa Kylmäoja. Voimakkaan lähdevaikutuksen ansiosta Kylmäojan purovesi on luonnostaan huomattavan viileää.

Kuusi ja pienellä alalla tervaleppä ovat korpialueen valtapuut. Ravinteikkaan maaperän myötä kenttäkerroksen kasvillisuus on rehevää. Erilaisten heinien ja sarojen ohella Kylmäojan

korvessa ja lähialueella kasvaa reheville korpisoille tyypillisiä ruohoja, kuten mesiangervo, luhtavuohennokka, terttualpi, ranta-alpi ja maariankämme. Puron varrella menestyvät rentukka ja vehka. Nuorehko mäntymetsä peittää laajoja alueita kangasmaalla.

Kylmäojan suojelualueen linnustoon kuuluvat muun muassa sirittäjä, tiltalti, hippiäinen ja hömötiainen. Niiden naapurina pesivät muun muassa varpushaukka, metsäviklo ja pyy. Metsäalue on myös kanahaukalle sopivaa elinympäristöä ja sellainen on pesinytkin alueen etelälaidalla vuosikausia. Pesintään viittaavia havaintoja on myös viirupöllöstä ja mehiläishaukasta. Lintujen naapureina metsässä elää muun muassa hirviä, kauriita ja märeitä.

Keväällä tervaleppäkorvessa on vielä avaraa. JH

Polku vie halki nuoren koivikon sekä metsänpohjan kielo- ja metsäimarrekasvustojen. SR

Aurinkoisella kalliolla tuulen kaataman männyn juuristo uhmaa aikaa. SR

Tussinkoski

Sijainti: Vallinoja

Pinta-ala: 8,4 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Tuusulan laajoilta soilta alkava Vallinojan puro virtaa Vantaan puolella kapean ja jyrkkäreunaisen kanjonin halki. Sen pohjoispäässä Vallinoja putoaa kallioiden välissä kohisevana koskena useita metrejä. Purolaakson pohjalla on rehevää lehtokasvillisuutta, joka muuttuu nopeasti jyrkkien rinteiden mustikkatyypin kuusikoksi. Maaston korkeimmilla kohdilla on mäntymetsää. Puron itäpuolella kohoaa hieno kalliojyrkkä. Tussinkosken maisema on Vantaan oloissa poikkeuksellisen jylhää.

Purovarresta löytyy Vantaalla harvinaisia lehtosinijuuria sekä muita rehevien lehtojen lajeja, kuten imikkä ja lehtokorte. Vantaalla niin ikään harvinainen lehtoleinikki kasvaa erityisen runsaana Tussinkosken lehdon eteläosassa. Purovarren kotkansiivet ja hiirenportaavat muuttavat maiseman kesän edetessä reheväksi viidakoksi.

Jyrkkiä rinteitä peittävää metsää on paikoin harvennettu, mutta puusto on yleisesti ottaen luonnontilaisen kaltaista. Lahopuuta on kertynyt vaihtelevasti, ja Tussinkosken lahoppuilla elää ruostekäävän ja rivikäävän kaltaisia elinympäristönsä suhteen vaateliaita lahottajasieniä. Varsinkin raitoja lahottava etelänsärmäkääpä on sen sijaan suhteellisen tavallinen laji jokivarsien lehtimetsissä.

Tussinkosken pienen metsäalueen molemmin puolin on asutusta, mutta metsässä elää paljon pieniä eläimiä, varsinkin lintuja. Lahopuut houkuttelevat tikkoja, ja suojainen kanjoni on myös lehto- ja mustapääkertun, sirittäjän sekä rastaiden suosiossa.

Vallinoja virtaa paikoin kivikkoisessa uomassaan rehevän lehtolaakson halki. JH

Pyöreistä aluslehdistään tunnistettava lehtoleinikki kasvaa runsaana Tussinkosken rehevässä lehdossa. JH

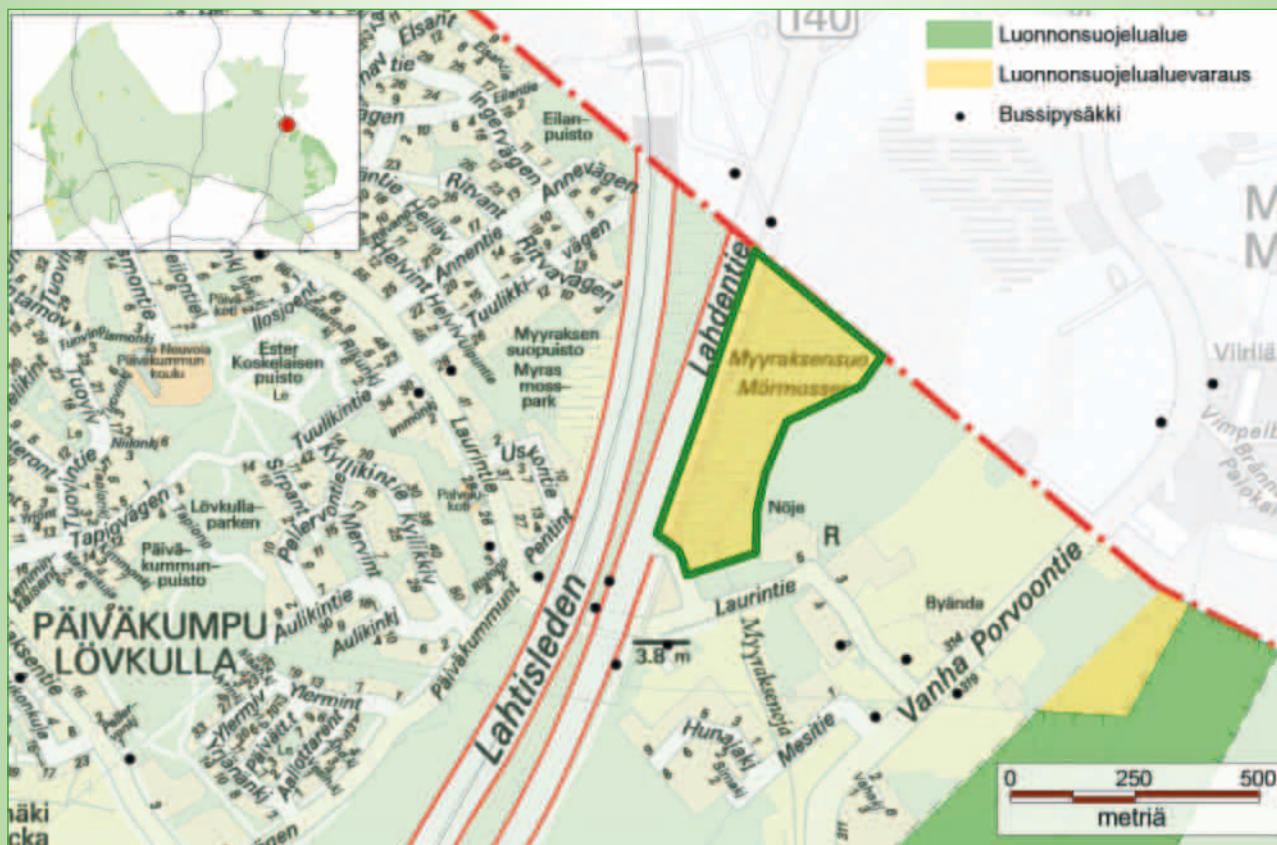
Etelänsärmäkäävän yksivuotiset itiöemät säilyvät kaksikin vuotta hyväkuntoisina. JH

Myyraksensuo

Sijainti: Kuninkaanmäki

Pinta-ala: 12 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Myyraksensuolla on säilynyt komeaa suomaisemaa ja jokseenkin luonnontilaisia alueita etenkin suon keski- ja pohjoisosan rämealueilla. Sen reunamilla on erilaisia korpityyppejä, ennen kuin suo muuttuu kangasmaaksi. Rämemännikön keskellä on pieniä avosuolaikkuja. Kohosoiden tapaan rämeen pinta on ympäröivää kangasmaata korkeammalla. Suoalue on ollut aikaisemmin huomattavasti laajempi, mutta ojitukset ja rakentaminen ovat sitä pienentäneet.

Mänty on rämealueen valtapuu. Eri rämetyyppisiä voi tunnistaa kenttäkerroksen kasvillisuuden perusteella. Isovarpurämeellä vallitsevat suopursut ja muut tutut suovarvut, kuten juolukka. Tupasvillärämeen puolella kasvaa runsaasti tupasvillaa. Lahdentiehen rajautuva

suoala on enimmäkseen keidasrämettä. Myös suon sammallajisto vaihtelee huomattavasti suotyyppin mukaan. Alueelta on löydetty 10 eri rahkasammallajia, joiden joukossa Vantaalla harvinainen heterahkasammal.

Myyraksensuon eläimistöä on kartoitettu vain vähän. Kesäaikaan suolla näkee paljon perhosia. Hirviä liikkuu säännöllisesti suolla, ja sen pesimälinnustoon kuuluu muun muassa keltävästäräkki.

Vantaan poikki lännestä itään johtavan viherkehän eteläisin jotenkuten toimiva ekologinen yhteys menee Myyraksensuon kautta. Suo on myös tärkeä linkki koko seudun suoekosysteemien verkostossa.

Mänty ja suopursu ovat valtalajit tiheäpuustoisella isovarpurämeellä. JH

Suopursun kukinto ja lehdet antavat viitteen sukulaisuudesta alppiruusun kanssa. JH

Lakka on tavallinen laji Vantaan räme- ja korpisoilla. JH

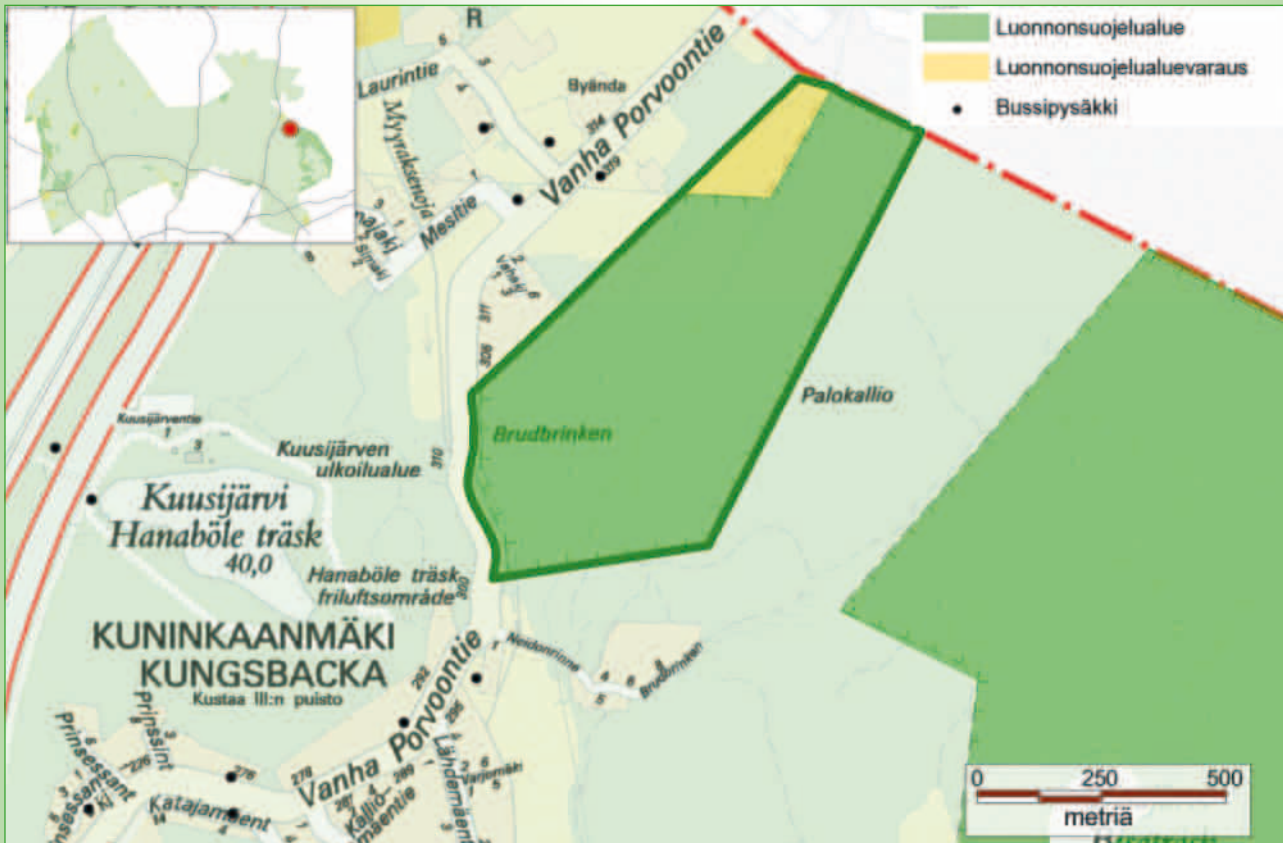
Palokallio

Sijainti: Kuninkaanmäki

Pinta-ala: 43 ha

Rauhoitus: 2007

Palokallion luonnonsuojelualueen keskellä laajat kalliot kohoavat parhaimmillaan noin 75 metriä merenpinnan yläpuolelle. Palokallion länsiosassa on laajalti männikköä, kun taas itäosassa on tuoreen kankaan kuusimetsiä. Kuusimetsä samoin kuin suojelualueen keskellä olevan notkon korpisuo ovat puustoltaan hyvin luonnontilaisen kaltaisia. Paikallishistoriallisesti merkittävä Suuren Rantatien linjaus on yhä nähtävissä Palokallion rinteillä. Suojelualueen halki kulkee sähkölinja, jota on osittain hoidettu perhosalueena.

Kasvillisuus on tyypillistä kallioiden, kangasmaiden sekä rämeiden ja korpien lajistoa. Itäpuoliskon kuusimetsissä on huomattavan laajoja metsämaittikkakasvustoja. Alueella kasvaa myös yövilkka, joka on vanhojen kuusimetsien pienikukkainen kämmekkälaji.

Palokallion luonnontilaisen kaltaisissa kangasmetsissä ja soilla on säilynyt hyvä lahoppuujat-kumo, joten lahoppuulajisto on monipuolinen ja merkittävä. Palokallion lahoppuulajeja ovat esimerkiksi rustikka ja lumokääpä, jotka ovat silmälläpidettäviä kääpälajeja.

Sipoonkorven kansallispuiston läheisyys tuntuu Palokalliolla. Niinpä hirvien, kettujen ja märeiden ohella Palokallion metsissä voi nähdä esimerkiksi metson. Palokallion vaikuttaviin lintulajeihin kuuluu myös kanahaukka. Korpialueen reunamilla olevien pienten avosuolaikkujen liepeillä elää rantakäärmeitä, sisiliskoja ja sammakoita. Perhosniittynä hoidetavalta sähkölinjalta on tavattu muun muassa kirjoverkkoperhonen, joka on tiukasti suojeltu laji Euroopan unionin alueella.

Tuoreella kankaalla kasvaa ryhdikäs männikkö. JH

Luonnontilaisessa metsässä ei ole merkkiäkään kasvatusmetsikön tasaikäisyydestä ja tasavälein kasvavista puista. JH

Sipoonkorpi

Sijainti: Sotunki

Pinta-ala: 537 ha

Rauhoitus: 2002, 2005, 2006, 2011

Suurin osa Vantaan puoleisista luonnonsuojelualueista Sotungissa kuuluu nykyisin Sipoonkorven kansallispuistoon. Kallioiden, metsien ja soiden kokonaisuus jatkuu tuhansien hehtaarien laajuksena Helsingin ja Sipoon puolelle. Kansallispuiston alueella on useita lampia, joista Vantaan alueelle ulottuu Gumböle träsk. Siitä luoteeseen sijaitseva Bisajärvi kuuluu kansallispuistoon ranta-alueiltaan. Sipoonkorven kansallispuisto perustettiin vuonna 2011.

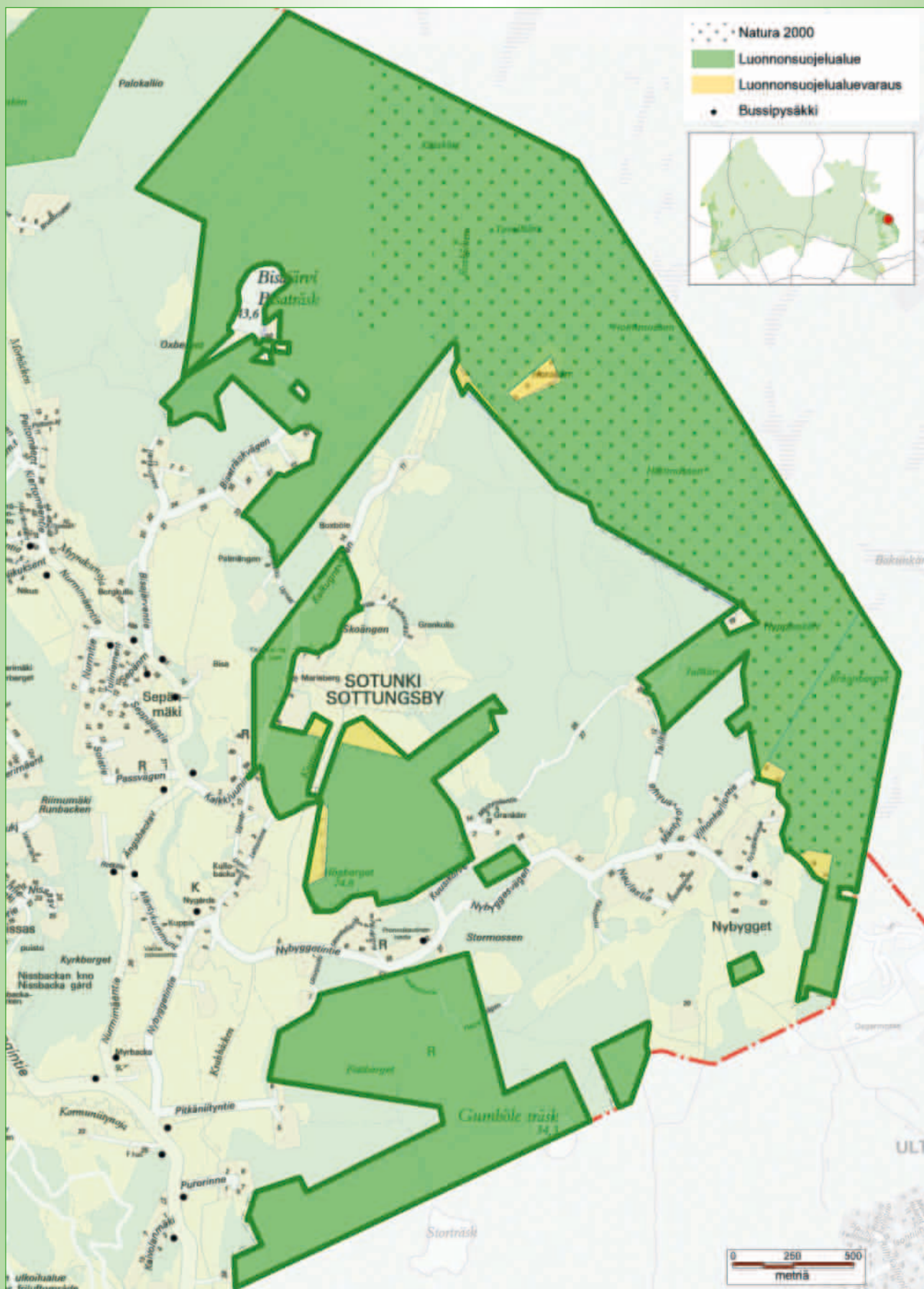
Sipoonkorvessa on paljon pohjois-eteläsuuntaisia kallioselänteitä ja niiden väliin jääviä kapeita laaksopainanteita. Niihin on kehittynyt paikoin vetisiä upottavia soita. Sipoonkorven Vantaan puoleiset suot ovat enimmäkseen pienialaisia korpia ja mäntyjen hallitsemia isovarpurämeitä.

Laaksonpohjien purojen varsilla ja alarinteillä on paikoin lehtoja. Lehtokasveja sinivuokko on paikoin huomattavan runsas. Laajat kuusimetsät ympäröivät karujen kallioiden lakien valoisia männiköitä.

Sipoonkorvessa on mahdollista nähdä useimmat eteläisessä Suomessa elävät suuretkin nisäkkäät, kuten hirvi ja valkohäntäkauris. Suurpedoista ilves on nykyisin vakituinen Sipoonkorven asukas. Sipoonkorvessa on elinvoimainen metsokanta. Metsäkanalinnuista myös teeri ja pyy elävät alueella. Laajat ja rauhalliset metsäalueet sopivat myös monille suurille petolinnuille, kuten huuhkajalle ja kana-haukalle. Kallioiden kuivilla mäntykankailla pesii kehrääjiä.

Matka käy halki kuusi-koivusekametsän tiheän mustikkavarvikon Sipoonkorven kansallispuistossa. JV

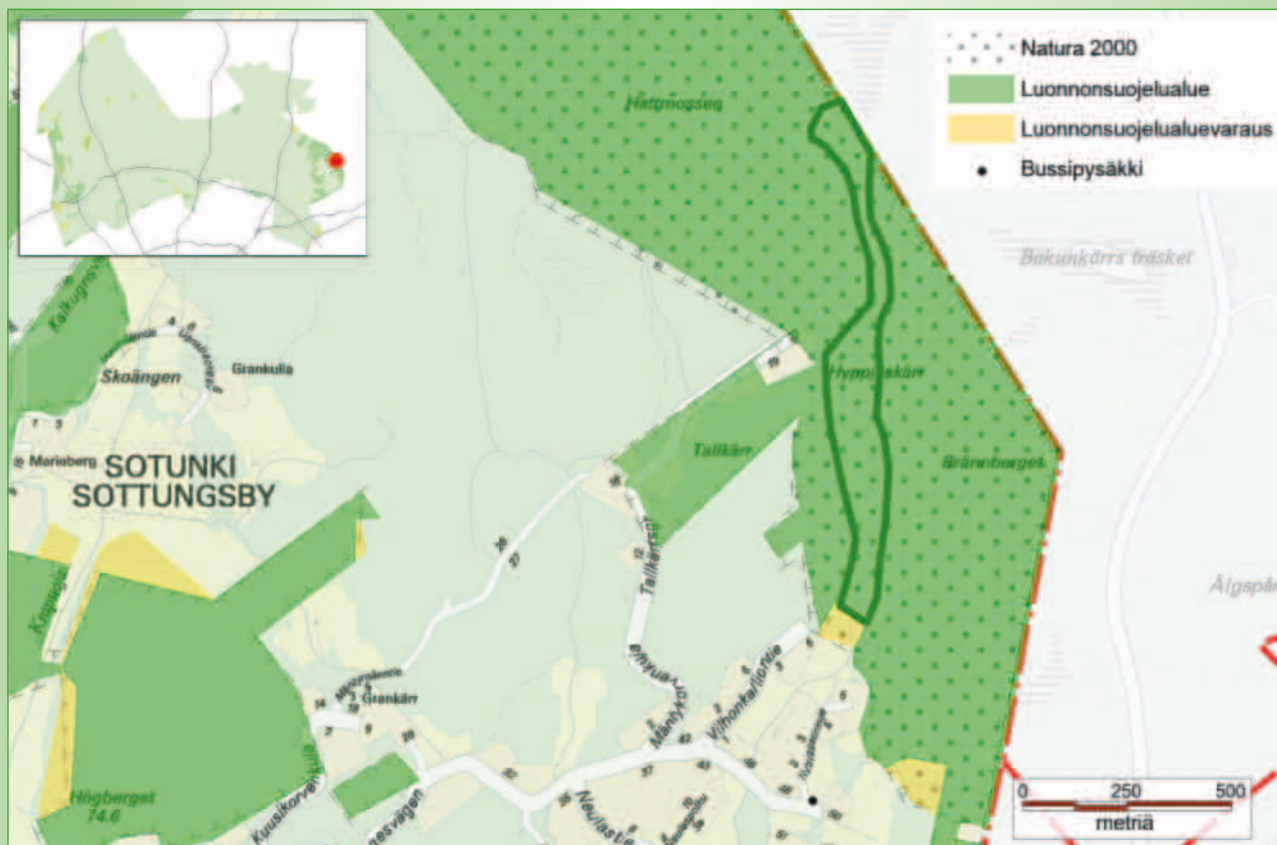
Hyppjaskärr - Sipoonkorpi

Sijainti: Sotunki

Pinta-ala: 7 ha

Rauhoitus: 2009

Sipoonkorven tyypillistä maisemaa ovat pohjois-eteläsuuntaiset kallioharjanteet ja niiden väliin jäävät kapeat suoalueet. Hyppjaskärr on luonnontilaisena säilynyt laajahko suo. Puustoiset suoalueet ja avosuoalat vuorottelevat vetisellä ja upottavalla suolla. Suo on jyrkkärinteisessä laaksossa, joten suo vaihtuu nopeasti kangasmaaksi. Paikoin suo rajautuu kallioseinämään.

Suoalueelta saa alkunsa kirkasvetinen ja hiekkapohjainen puro. Mutkittelevaa purouomaa seuraa paikoitellen selvästi muusta ympäristöstä erottuva puronvarsikasvillisuus. Suon eteläosassa puiden juuret muodostavat patoja, jolloin ylävirran puolella vesipinta jää ylemmäksi ja syntyy pikkuruisia putouksia.

Hyppjaskärin avosuot ovat enimmäkseen saranevaa. Niillä vuorottelevat pullosaravaltai-

set alueet ja mutasaran, valkopiirtoheinän sekä raatteen hallitsevat kosteimmat ja matalakasvuisemmat kohdat.

Vähitellen avosuo vaihettuu koivuja kasvavaksi metsänevaksi. Pohjoiseen päin mentäessä laajat raate- ja vehkakasvustot peittävät suota. Suoalueen pohjoisin osa on lähinnä tupasvillarämettä, jonka lomassa on kuitenkin paljon upottavia hetteikköjä. Suon eteläpää on ruohomustikkakorpea, jossa kasvaa suuria kuuksia ja koivuja. Purovarressa kasvaa tervaleppiä. Toinen korpialue löytyy suon keskivaiheilta.

Kokonaisuudessaan Sipoonkorven kansallispuiston alueella sijaitseva rauhallinen ja vaikeakulkuinen suo on kesäaikaan hirvien mieleen. Suolla lentelee paljon erilaisia perhosia ja sudenkorentoja sekä muita hyönteisiä.

Avoimella nevalla sarojen lomassa erottuvat raatteen ja punertavat luhtaröllikasvustot. JH

Puro mutkittelee tiheään korpipuuston lomitse. JH

Nevalla kasvaa pyöreälehti- ja pitkälehtikihokkeja. JH

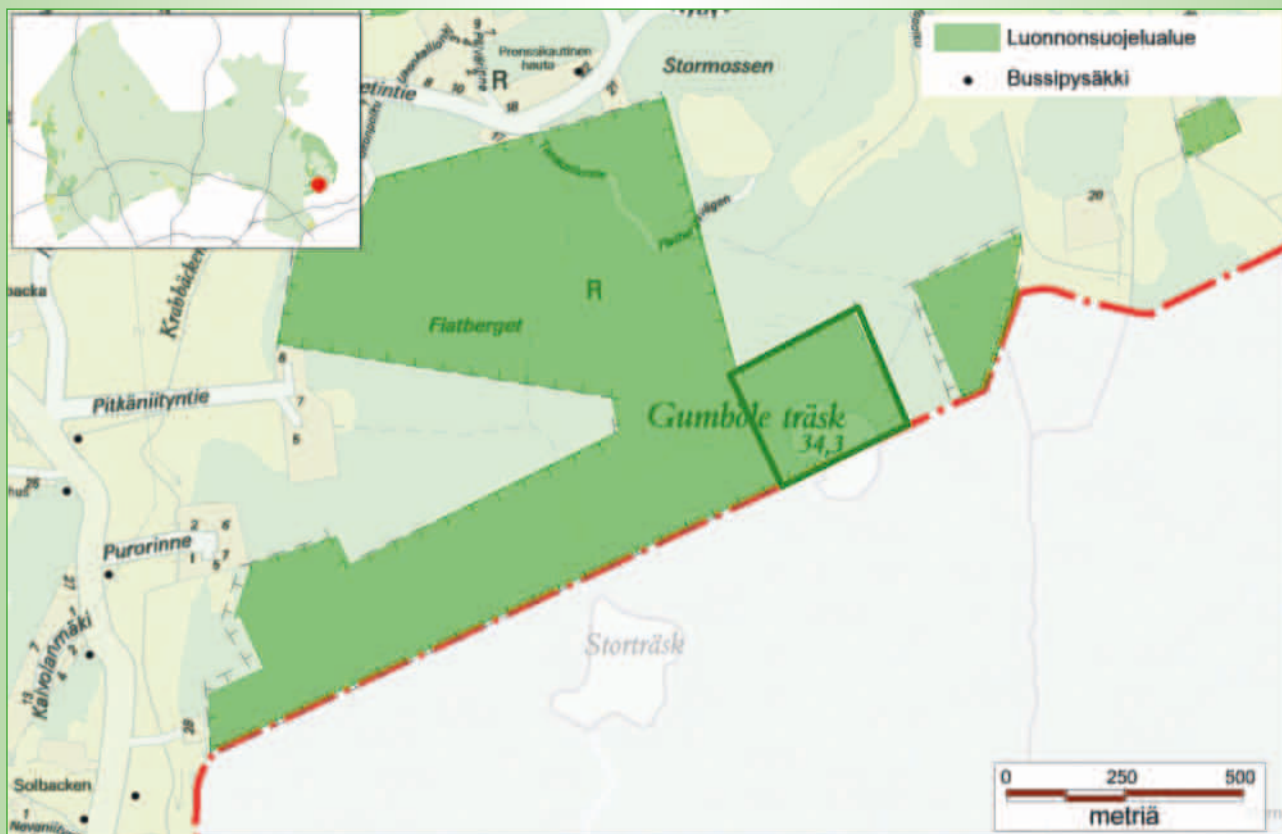
Gumböle träsk - sipoonkorpi

Sijainti: Sotunki

Pinta-ala: 7 ha

Rauhoitus: 2011

Gumböle träsk on noin kolmen hehtaarin kokoinen rauhallinen metsälampi, joka sijaitsee Vantaan ja Helsingin rajalla. Humus värjää lammen veden ruskeaksi. Vesialuetta ympäröi kapeahko nevalaide. Rantapuusto on jokseenkin luonnontilassa.

Lammen lähellä olevia korpialueita on ojitettu, mutta ojat ovat umpeutumassa ja luonnontila palautumassa. Lampea kiertää polku. Gumböle träsk ja sen ympärillä olevat metsät molemmin puolin Vantaan ja Helsingin rajaa liitettiin osaksi Sipoonkorven kansallispuistoa vuonna 2011.

Rantoja seuraavat laajat järviruokokasvustot. Niiden lomassa on matalakasvuisempia saranevoja, joilla kasvaa muun muassa pullosaraa ja isokarpaloa. Lännen puolella lampeen kurottautuu pieni niemeke, jolla on män-

tyä ja suopursua kasvavaa isovarpurämettä. Avovesialueella on ulpukka- ja lummekasvustoja. Lammen ympäristön lahopuita lahottaa suuri lahottajasienten joukko, johon kuuluu harvinaisia lajeja sekä myös vanhan metsän indikaattorilajeja, kuten ruskohaparakääpä ja oravuotikka.

Lammen lähimetsissä pesivät varpus- ja kana-haukka sekä varpuspöllö. Pyy on alueen vakituinen asukas, ja myös metsästä on tehty havaintoja. Lammen ympäristö on metsäviklon elinpiiriä. Pienemmistä linnuista tiheässä metsässä elävät muun muassa puukiipijä sekä hömö- ja töyhtötiainen. Veden yllä ja lammen rantamilla lentelee paljon erilaisia sudenkorentoja.

Metsälammen rannan järviruokoreunuksen edustalla on laaja ulpukkakasvusto. JH

Rantanevalla kasvaa varsinkin pullosaraa. JH

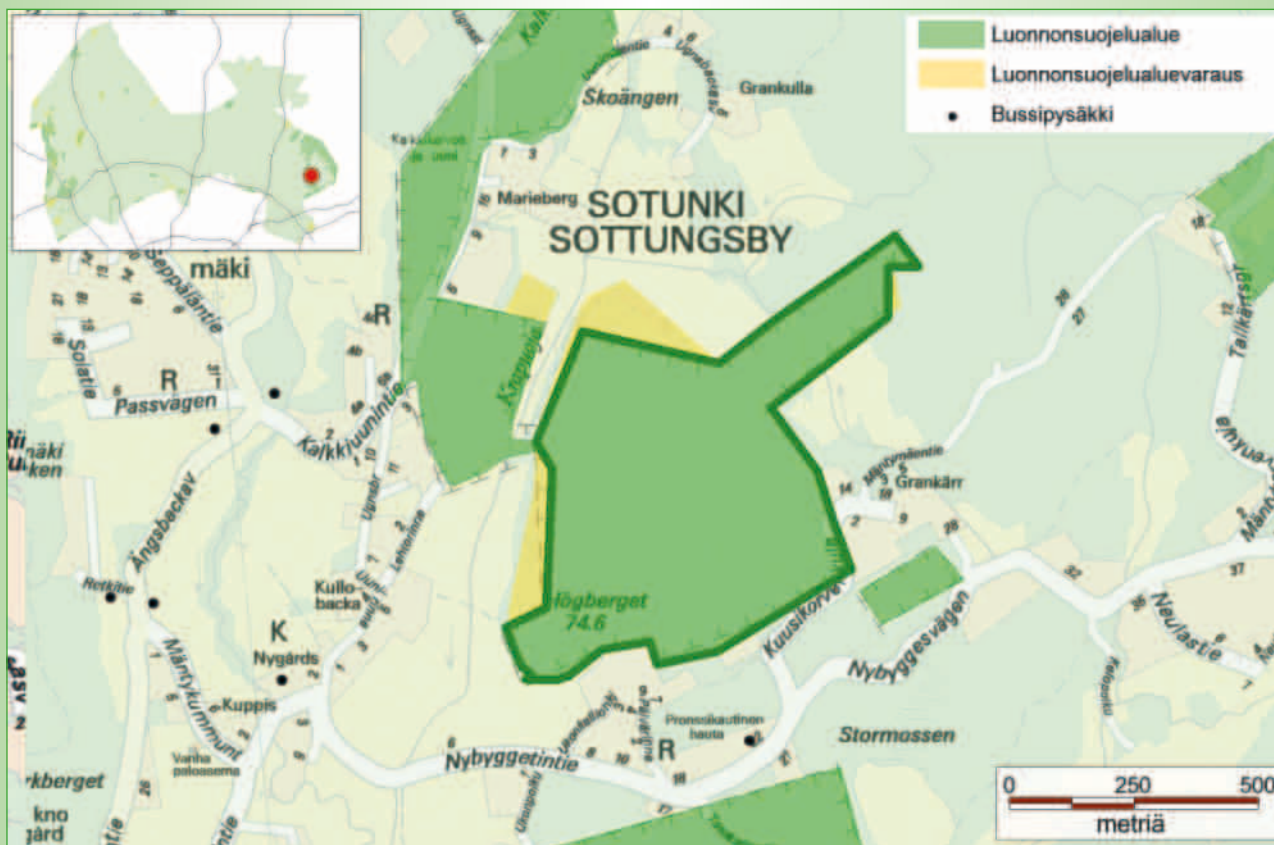
Högberget

Sijainti: Sotunki

Pinta-ala: 35 ha

Rauhoitus: 2005

Högberget yltää yli 74 metrin korkeuteen merenpinnasta Sotungin laakson itäreunassa. Maisemassa hallitseva kallion länsirinteen jyrkänne kohoaa kivisenä seinämänä 50 metriä viereisen pellon tasolta. Högbergetin laella on laajoja jääkauden tasoittamia silokallioita. Korkean kalliomäen rinteet ovat paikoin tiheään metsän peitossa, ja kallion juurella on rehevää kallionaluslehtoa. Högberget liitettiin Sipoonkorven kansallispuistoon vuonna 2011.

Kallionlaella harvaksen kasvavien mäntyjen ympärillä on laajoja avokallioita, joita verhoavat hajanaiset jäkälä- ja sammalkasvustot. Kallionraoissa on kuivuutta ja niukkuutta kesäviä lajeja, kuten jäykkärölli, isomaksaruoho

ja kalliohatikka. Sinivuokkoja löytyy alarintaiden kangasmetsissä, jotka vaihtuvat lopulta reheviksi lehdoiksi valkovuokkoineen, sudenmarjoinen ja muine lehtoruohoineen.

Sipoonkorven kansallispuiston laajojen yhtenäisten metsäalueiden läheisyys rikastuttaa Högbergetin eläimistöä. Alueella liikkuu runsaasti muun muassa jäniksiä ja suurempia eläimiä, kuten hirviä ja kauriita.

Linnusto on monipuolinen ja runsas: esimerkiksi teeri, palokärki, sirittäjä sekä petolinuista lehtopöllö ja hiirihaukka ovat säännöllisesti alueella havaittavia lajeja.

Karun kallion laella vuorottelevat kapeat heinäkasvustot ja jäkälää kasvavat kivipinnat. JH

Högbergetin kalliomassiivi kohoaa maisemassa viereisen metsän puiden latvojen yläpuolelle. JH

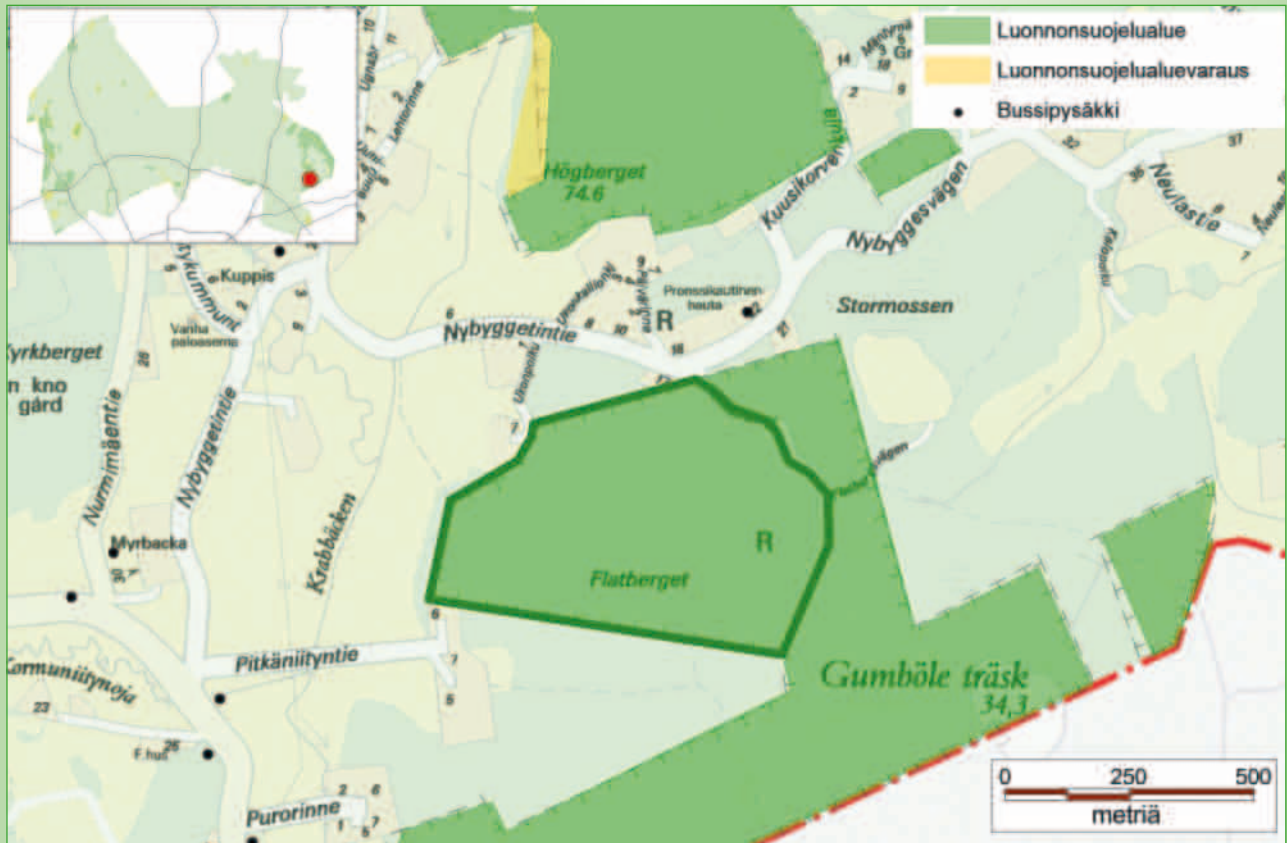
Flatberget

Sijainti: Sotunki

Pinta-ala: 30 ha

Rauhoitus: 2002

Flatberget on nimensä mukaisesti huipultaan tasainen ja laakea kallioalue. Se kohoaa noin 58 metrin korkeuteen merenpinnasta Sotungin laakson itäreunassa. Kallioalue kuuluu Sotungin erämaaselänteeseen. Kallion laen vanhat, yli 100-vuotiaat männyt luovat hienoa erämaan tunnelmaa. Paikoin rikkonaisen kallion painanteissa on pieniä suoalueita. Rinteitä peittää tiheä kuusivaltainen kangasmetsä, joka muuttuu alarinteessä lehtomaiseksi metsäksi ja soistumiksi. Flatberget liitettiin Sipoonkorven kansallispuistoon vuonna 2011.

Laajat jäkälä- ja sammalkasvustot peittävät kalliopintaa. Muu kasvillisuus on niukkaa. Suuret alueet ovat myös täysin puuttomia. Raja puuttoman avokallion ja tiheäpuustaisen

reunametsän välissä on monin paikoin hyvin jyrkkä. Flatbergetin kasvilajistoon kuuluvat tutut kangasmaiden tyyppikasvit, kuten mustikka, kangasmaitikka ja kevätpiippo. Kallion sammalpatjalla kasvavat ketunlieot ovat alueella vähälukuisia, mutta kiinnittävät helposti huomiota.

Kiinteänä osana Sipoonkorven laajaa metsäaluetta Flatbergetin eläinlajisto on runsas. Kalliomännikössä voi kuulla kehrääjää. Rinteen tiheä kuusimetsä on kanahaukan reviiriä. Keväällä metsässä kuuluttavat reviierejään laulu- ja mustarastaa sekä punakylkirastaat. Niiden lisäksi metsässä laulavat punarinnat, tiaiset, rautiaiset ja monet muut. Hirvet ja valkohäntäkauriit elävät alueella.

*Polku johtaa halki laakean kallion jäkälä- ja sammalpintojen, jotka vaihtuvat nopeasti komeaksi kalliomänniköksi.
JV*

Marjalude paistattelee auringossa kalliohatikan kukkanupulla. JV

Länsimäen jalopuumetsä

Sijainti: Länsimäki, Pinta-ala: 1 ha, Rauhoitus: 2004, rauhoitettu luontotyyppi (jalopuumetsä)

Etelä- ja länsireunaltaan peltoon rajautuva ja merkittävin määrin jaloista lehtipuista muodostuva metsikkö on syntynyt luontaisesti, joskin alueen kasvillisuudessa on nähtävissä myös ihmisen pitkään jatkunut vaikutus. Lehtometsän lomassa on kallioisia kumpareita ja ketoalueita. Peltojen reunustaman metsäniemekkeen halki virtaa puro. Metsän reunoilta avautuu hienoja näkymiä yli suurten peltoaukeiden.

Suojelualueella on erittäin suuria kuusia, siperianlehtikuusia ja rauduskoivuja. Niiden lomassa kasvaa kymmenittäin suuria vaahteroita. Eteläistä tuulahdusta tuovat myös tammet, jotka ovat enimmäkseen vielä pensaskerroksen pikku puita, ja yksittäiset pähkinäpensaat.

Pensaskerroksen lajeja ovat myös taikina-marja ja vadelma eri puulajien taimien ohella. Kenttäkerroksen valtalaji on huomattavan laajoilla alueilla kyläkellukka, joka on tyypillinen kulttuurikasvi samoin kuin keltamo, jota kasvaa eri puolilla metsäaluetta.

Metsän kääpälajistoon kuuluu komea karhunkääpä, jonka tyypillisimmin löytää vanhojen mäntyjen tai lehtikuusten juurelta.

Metsäalueella pesivät muun muassa lehto- ja mustapääkerttu. Pesimälajistoon kuuluu myös punavarpunen, jonka haikaa säettä kuulee alkukesällä metsän reunassa.

Pienen puron molemmin puolin on rehevää lehtometsää. JH

Suuria lehtikuusia lahottavan karhunkäävän edellisvuoden itiöemä on tunnistettavissa. JH

Nissbacka

Sijainti: Sotunki

Pinta-ala: 0,8 ha

Rauhoitus: 2007

Nissbackan kartanon mailla sijaitseva rauhoitusalue säilyttää luonnon ja arvokkaan kulttuurimaiseman monimuotoisuutta. Pieni suojelualue sijoittuu asutuksen ja viljelyalueiden keskelle. Nissbackan kartanolle vievän tien varressa on vanhoja vaahteroita ja saarnia. Aivan suojelualueen vieressä ovat vaikuttavan näköiset rauniot: etelän suuntaan olleesta kivistä on jäänyt jäljelle doorilaisten pylväiden kannattelema katos. Se on näkyvin osa vuonna 1937 palanutta kartanon päärakennusta.

Metsämaisemaa hallitsevat suuret kilpikaarnaiset männyt ja harmaat kelot. Ne kohoavat tiheään lehtimetsän ylle. Kaakkoon viettävä rinne on pääosin rehevää lehtoa. Kenttäkerros

puuttuu tiheään puuston alta lähes kokonaan, mutta laajat alueet metsänpohjaa ovat valkovuokko- ja kielokasvustojen peitossa. Suojelualueen pohjoisella puoliskolla kasvaa yleisesti ukkomansikkaa. Lähistön kalliokeitojen lajistoon kuuluvat muun muassa keto-orvokki, kalliotervakko, isomaksaruoho ja pölkkyruoho.

Metsään on kertynyt kohtalaisesti lahoppua. Käävät lahottavat vanhoja tai jo kuolleita puita. Tikat saavat ravintoa lahoppuissa elävistä hyönteisistä ja niiden toukista. Lehtometsässä pesivät muun muassa lehto- ja mustapääherttu sekä sirittäjä. Tienvarren vanhoissa vaahteroissa ja saarnissa pesii kottaraisia.

Vanhojen mäntyjen ja kelojen rintama kohoaa suojelualan reunassa. JH

Ukkomansikka on vanha hyötykasvi ajalta ennen puutarhamansikkaa. JH

Koivumäen lehmuslehto

Sijainti: Vaarala

Pinta-ala: 0,7 ha

Rauhoitus: 2002

Luontaisesti syntyneet lehmuslehdot ovat yleensä pienialaisia ja Vantaalla harvinaisia. Koivumäen lehmuslehto onkin ainutlaatuinen luontokohde. Se on lehmuslehdoille hyvin tyypillisessä paikassa, eli korkean kalliojyrkänteen juurella, johon on ajan saatossa syntynyt ravinteikas kasvupaikka kalliosta rapautuneen kiviaineksen ansiosta. Rinteessä on myös suuria irtolohkareita.

Nimestään huolimatta Koivumäen lehmuslehdon valtapuuna ovat kuuset. Niiden seassa kasvaa sekapuuna muiden lehtipuiden ohella suuria metsälehmäksi varsinkin kalliojyrkänteen juurella.

Tiheän puuston katveessa on monilajinen pensaskerros, jonka tyypillisiä lehtolajeja ovat muun muassa tuomi ja taikinarja. Pensaskerroksen lajeja ovat myös pihlaja, vaahtera, tammi ja metsälehmus. Metsänpohjan runsain ja näkyvin kasvi on kielo. Kalliojyrkänteellä kasvaa saniaisia ja haisukurjenpolvia.

Lehmuslehto rajautuu suurehkoon kallio- ja metsäalueeseen. Lehdossa kuulee muun muassa sirittäjää ja mustapääkerttua. Räkättirastaat pesivät suurella joukolla Koivumäen tiheässä rinnemetsässä. Suojelualan lahopoissa voi nähdä pikkutikan ravinnonhaussa.

Tiheä kielokasvusto verhoaa metsänpohjaa jyrkänteen edustalle syntyneessä pienessä lehmusmetsikössä. JH

Metsälehmus värjää metsämaisemaa hennolla vihreällä. JV

Mustavuori

Sijainti: Länsimäki

Pinta-ala: 2,4 ha

Luonnonsuojelualuevaraus

Vantaan puolelle jää Itäväylän erottamana Mustavuoren laajasta lehtoalueesta vain sen luoteisin nurkkaus. Peltoihin rajautuvan metsikön keskellä on korpipainanne ja pieni nevarantainen, umpeen kasvava lampi, Nevaimarteenlampi.

Hieman lammen pohjoispuolella on koko Mustavuoren lehtoalueen suurin lähde. Kirkasvetisen lähteen silmän ympärille kerrostunut rautahydroksidi värjää maaston oranssiksi. Niin lampi kuin lähdekin sijaitsevat vedenjakajalla, ja alun perin lähteestä alkunsa saavat kaksi puroa virtaavat pohjoiseen ja etelään.

Lähteen ympärille on muodostunut toisistaan selvästi erottuvia kasvillisuusvyöhykkeitä, joissa valtalajina ovat muun muassa pullosara ja korpikaisla. Nevaimarteenlammen ranta-tilalta löytyy selvästi laajin Vantaan kolmesta

tunnetusta nevimarrekasvustosta. Lammen rantamien muita kasveja ovat leveäosman-käämi, rantamatar ja liereäsara. Vesialueen puolella kasvavat muun muassa rimpi- ja pikkuvesiherne sekä pikkupalpakko.

Etelään virtaavan puron varressa on rehevää ja märkää tervaleppäkorpea. Itäreunan pienen kallioisen mäen lehtorinteillä kukkivat keväisin sini- ja valkovuokot sekä pystykiurunkannukset.

Peltojen ympäröimä metsäalue on monien lintujen mieleen. Mustavuoren lehtoalueella on ylipäätään monipuolinen ja runsas linnusto, ja Itäväylän länsipuolelle jäävässä metsikössä pesivät muun muassa punakylkirastas, punarinta, peukaloinen ja sepelkyhky. Kauriit ja rusakot löytävät hyviä lepopaikkoja Itäväylän ja laajojen peltoaukeiden rajaamasta pikku metsiköstä.

Nevaimarteenlammen rannalla kasvaa paljon nevaimarretta. JH

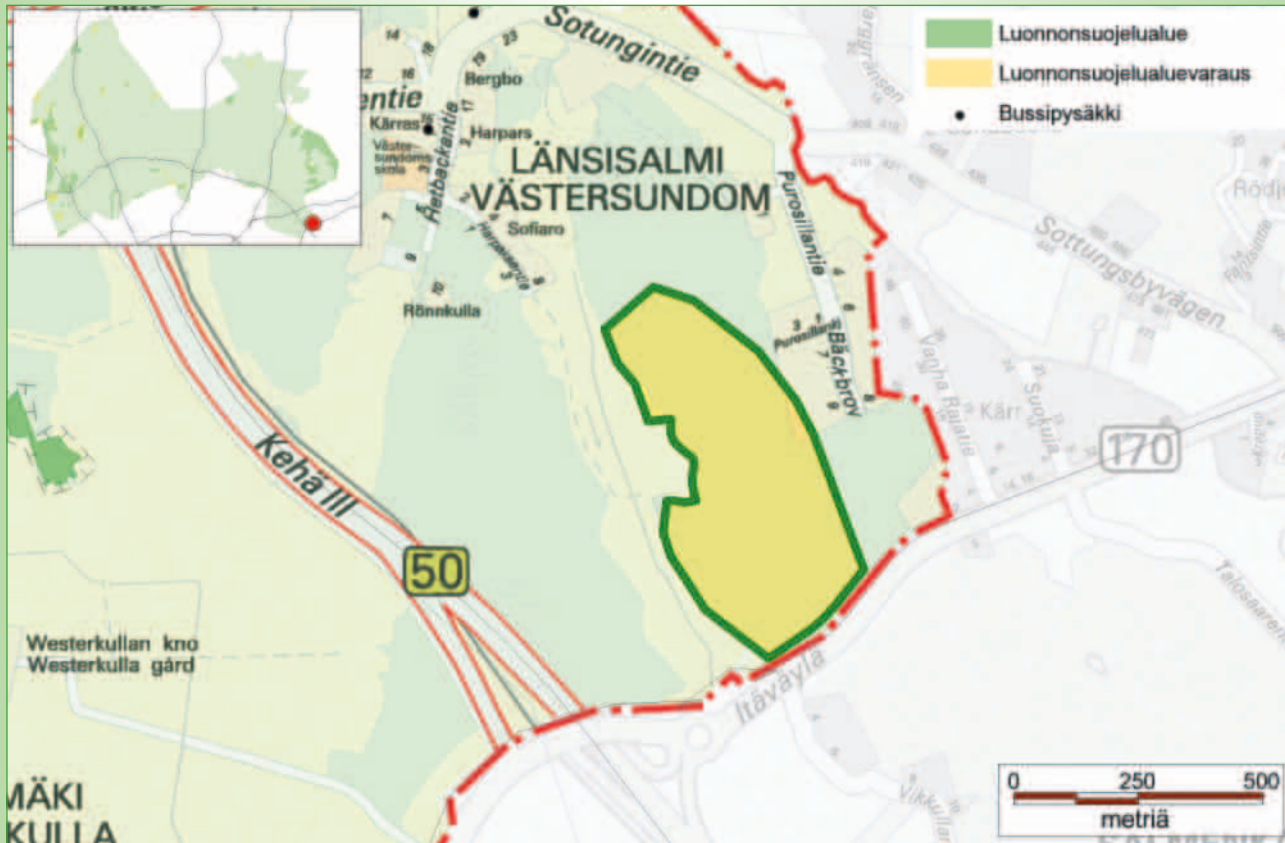

Rautahydroksidi saostuu ja värjää maanpintaa suuren okralähteen ympärillä. JH

Länsimetsä

Sijainti: Länsisalmi Pinta-ala: 19,9 ha Luonnonsuojelualuevaraus

Länsimetsän kallioselänne kohoaa arvokkaassa perinnemaisemassa alueella, jossa on keskiaikaisia asuinpaikkoja ja kauan jatkunutta maanviljelystä. Pinnanmuodoiltaan vaihtelevaa ja rosoista Länsimetsän kalliomassiivia peittää valoisa kalliomännikkö vanhoine kilpikaarnaisine puineen. Niiden katveessa on laajalti lähes luonnontilaisia jäkälä- ja sammalkasvustoja. Painanteisiin on syntynyt pieniä rämeitä, alueen eteläosassa yllättää laajahko vetinen neva.

Kallion lakialueiden kasvillisuus on vähälajista. Jäkälän ja sammalen verhoamilla kasvaa enimmäkseen varpuja; lähinnä puolukkaa ja kanervaa. Kalliota ympäröivässä kuusimetsässä kenttakerroksen valtalaji on mustikka.

Itäväylään rajautuvalla metsäalueella on runsaasti lahoppuustoa. Länsimetsästä on löydetty nelisenkymmentä kääpälajia. Joukossa on niin

sanottuja vanhan metsän indikaattorilajeja, kuten ruostekääpä ja keltahaprakääpä.

Länsimetsä on osa tärkeää viheryhteyttä Sipoonkorven kansallispuiston ja Mustavuoren Natura-alueen välissä. Se on kanahaukan elinpiiriä. Muita alueelta tavattuja petolintuja ovat hiirihaukka ja helmipöllö. Kanalinnuista alueelta on löydetty teeri ja pyy, joka myös kuuluu Länsimetsän pesimälinnustoon. Sirittäjä pesii eteläosan kuusivaltaisessa sekametsässä.

Länsimetsän pohjoispuolella moottoritie katkaisee hirvieläimien reitit, mutta esimerkiksi Sipoonkorven kansallispuiston eläimistöön kuuluva ilves pääsee liikkumaan helposti Länsimetsän kautta Mustavuoreen ja muille etelän suunnan alueille.

Kilpikaarnaisia mäntyjä kasvaa kanervikkojen sekä sammal- ja jäkäläpeitteisten kallioalojen keskellä. JH

Kallioseinämää valuva vesi ravitsee kesällä rahkasammalia ja kasvattaa syyspakkasilla jääpuikkoja. JH

Julkaisija	Vantaan kaupunki/Ympäristökeskus
Teksti	Jarmo Honkanen
Kannen kuva	Jarmo Honkanen
Kuvankäsittely	Jaakko Vähämäki
Kartat	Jarmo Honkanen ja Jenny Toivio
Taitto	Tarja Starast
Paino	As Spin Press
ISBN	978-952-443-471-3

Vantaa

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Ympäristökeskus
Pakkalankuja 5
01510 Vantaa

